

การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา นครพนม

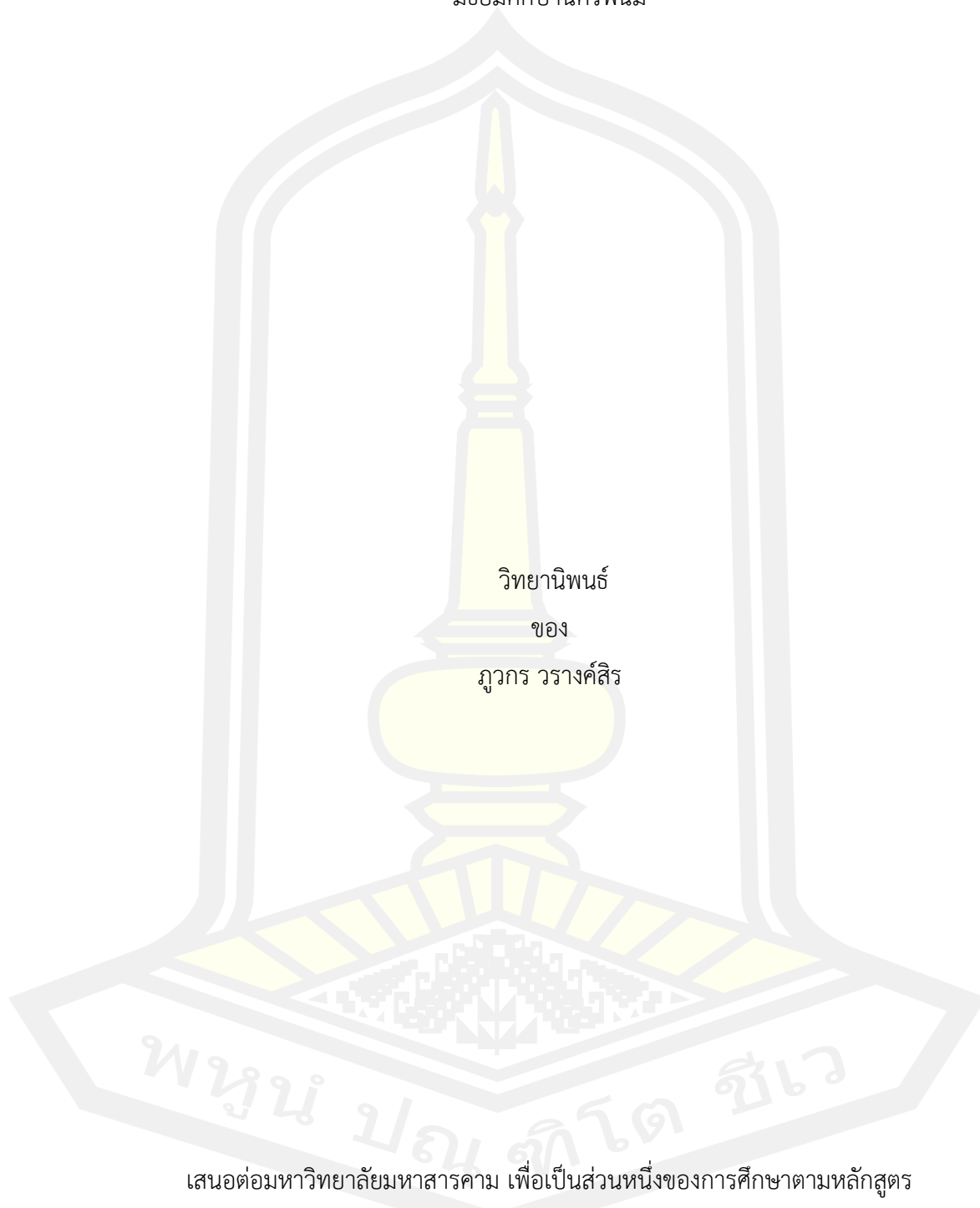
วิทยานิพนธ์
ของ
ภูวกร วรวงศ์ศิริ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

มกราคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

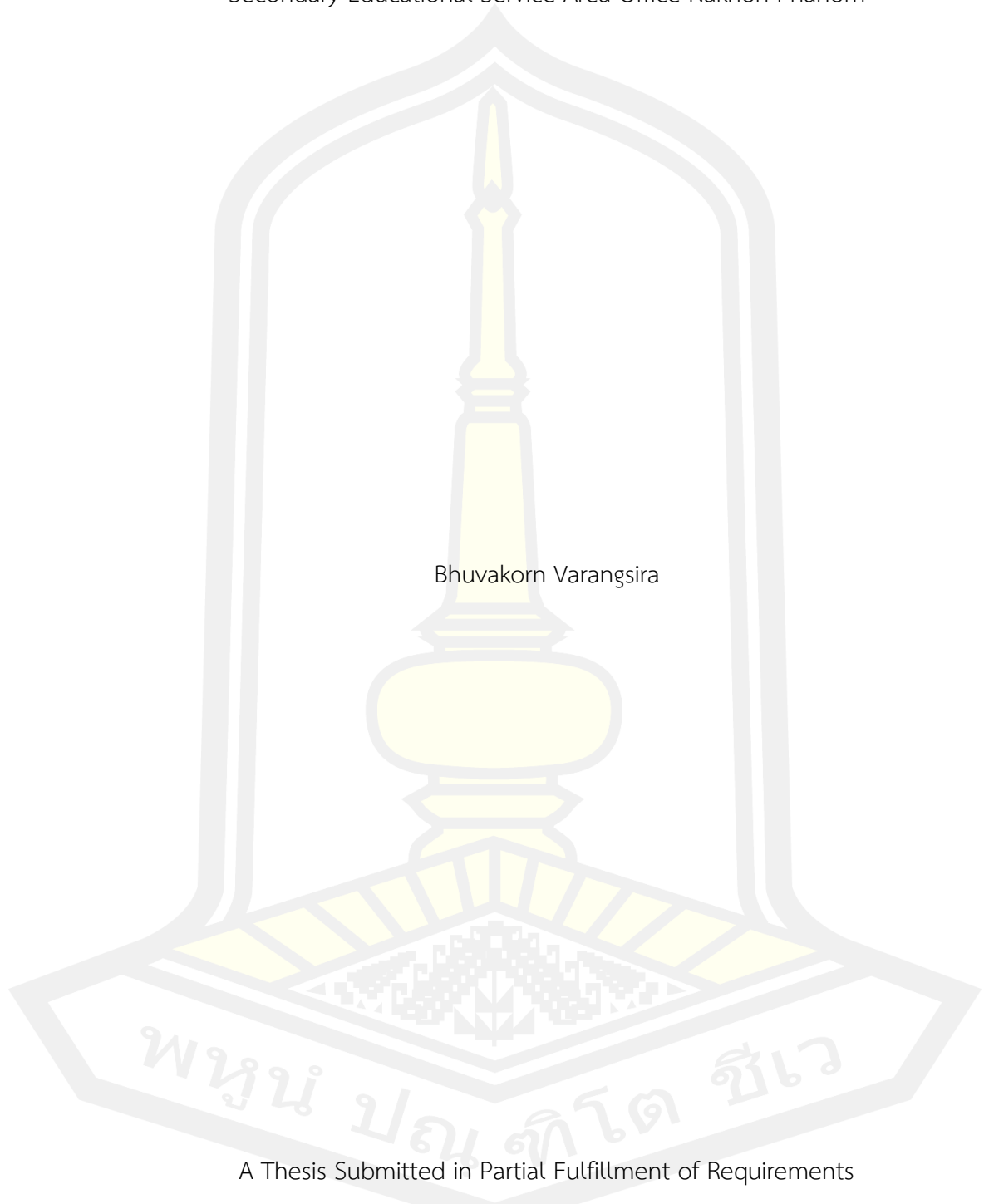
การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา นครพนม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
มกราคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Development of Thai Learning Management Program for Teachers under the
Secondary Educational Service Area Office Nakhon Phanom

Bhuvakorn Varangsira

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration and Development)

January 2023

Copyright of Maharakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนายภูวกร วรวงศ์สิริ แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. กาญจน์ เรืองมนตรี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

..... กรรมการ

(รศ. ดร. บุญชม ศรีสะอาด)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(รศ. ดร. ชัชจรีญา ไบลี)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. ขวลิต ชูกำแหง)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม		
ผู้วิจัย	ภูวกร วรวงศ์ศิริ		
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริศิริ		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารและพัฒนการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม 2) พัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยใช้วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำนวน 118 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.933 และ 0.996 ตามลำดับ ระยะที่ 2 พัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และระดับมากที่สุด ตามลำดับ และเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม การฝึกทักษะการฟัง

พูด อ่าน เขียน และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามลำดับ

2. โปรแกรมการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดประสงค์ 3) เป้าหมาย 4) เนื้อหากิจกรรม 5) วิธีการดำเนินการพัฒนา และ 6) การประเมินผล โดยมีเนื้อหา 5 Module ได้แก่ Module 1 การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ Module 2 การจัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน Module 3 การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบ จัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม Module 4 การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน และ Module 5 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และใช้วิธีการพัฒนาแบบ 70-20-10 ซึ่งผลการประเมิน โปรแกรมโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาโปรแกรม, การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

TITLE	The Development of Thai Learning Management Program for Teachers under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Phanom		
AUTHOR	Bhuvakorn Varangsira		
ADVISORS	Associate Professor Pacharawit Chansirisira , Ed.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration and Development
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2023

ABSTRACT

This research aimed to; 1) study current conditions, desirable conditions, and the needs assessment of Thai Learning Management for Teachers under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Phanom 2) to develop the program of Thai Learning Management for Teachers under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Phanom. The research method was divided into 2 phases: Phase 1 was to study the current conditions, desirable conditions, and the needs assessment of Thai Learning Management. The samples were 118 Thai teachers under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Phanom selected through stratified random sampling. The research instrument was a scaling questionnaire. The reliability current conditions and desirable conditions of the questionnaire are 0.933 and 0.996. Phase 2 was to develop the program of Thai Learning Management for Teachers under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Phanom. And evaluating the program by experts selected through the purposive sampling technique. The research instruments were an interview form and an evaluation form on the appropriateness, and the possibility of the Programs of Thai Learning Management for Teachers. Data were analyzed by using mean, standard deviation, and modified priority index.

The results showed that;

1. The current state and desirable state of Thai Learning Management for Teachers under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Phanom overall were rated at a high level and the highest level respectively. And the needs assessment of the development of Thai Learning Management for Teachers was ordered from most to least; Rational and critical analytical thinking practice, Organization of activities facilitating self-expression and participation of learners, Suitable instructional media used in learning management, Listening, speaking, reading writing skills practice and Student-centered learning arrangements, respectively.

2. The Programs of Thai Learning Management for Teachers under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Phanom consisted of 1) Principles and reasons 2) Objectives 3) Goal 4) Content 5) Process 6) Evaluation. The content consisted of 5 modules: Module 1 Rational and critical analytical thinking practice, Module 2 Organization of activities facilitating self-expression and participation of learners, Module 3 Organization of activities facilitating self-expression and participation of learners, Module 4 Listening, speaking, reading writing skills practice and Module 5 student-centered learning arrangements. Each module uses the 70-20-10 development. The overall evaluation program result was appropriate at the highest level and possible at the highest level.

Keyword : Program Developing, Thai Learning Management

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ชัชวริยา ไบลี ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่ได้ให้ข้อคิด คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และตรวจสอบข้อบกพร่อง พร้อมทั้งชี้แนะวิธีการปรับปรุงพัฒนาในทุก ขั้นตอนของการทำวิจัย จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ เป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา และคณาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ ต่อผู้วิจัย ด้วยความเมตตา ซึ่งเป็นคุณูปการด้านวิชาการและด้านการทำงานในหน้าที่ต่อผู้วิจัยอย่างสูงยิ่ง

ขอขอบพระคุณ นายการันยภาส ศิวะกรภูริหิรัญ ดร.ชาญวิทย์ ชุมศรี ดร.โกศล ภูศรี ดร.ราตรี เลิศหว่าทอง และดร.จิระภา ธรรมนำศิลป์ ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือการวิจัยและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.อารีรัตน์ โนนสุวรรณ นางสาวสุนลา แวงดา นางสาวทวีภรณ์ สุวรรณมาโจ ดร.ณัฐพล วรณศรี และนางภัทรวดี มีระหงษ์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของโปรแกรม และให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการ เรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

ขอขอบพระคุณครูภาษาไทยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนมที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล และกลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย โรงเรียนอนุเทพ พัฒนา และโรงเรียนหนองแวงวิทยานุกูลที่ให้ความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลการวิจัย

ขอขอบพระคุณ คุณแม่วรฤทัย วรางค์สิริ และขอบคุณน้องณัฐพัชร์ วรางค์สิริ และเพื่อน ๆ ป.โท ทุกคนที่คอยสนับสนุน ให้กำลังใจ และอยู่เคียงข้างผู้วิจัย จนทำให้การวิจัยนี้ประสบความสำเร็จได้ด้วยดี คุณค่าของการวิจัยนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา ครูอาจารย์ และเพื่อน้อมรำลึกถึงคุณูปการของนักวิชาการผู้สร้างผลงานทางวิชาการที่ทำให้ผู้วิจัยได้ใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษา งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วง ตลอดจนเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาของประเทศสืบไป

ภูวกร วรางค์สิริ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
บัญชีตาราง.....	ฉ
บัญชีภาพประกอบ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ของเขตการศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
การพัฒนาครู.....	11
การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย.....	22
การพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทย.....	44
โปรแกรมและการพัฒนาโปรแกรม.....	57
แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น.....	70
บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม.....	78
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	81
งานวิจัยในประเทศ.....	81

งานวิจัยต่างประเทศ.....	86
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	89
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทยสำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม	91
ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม	98
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	103
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	103
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	103
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	104
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	142
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	142
สรุปผล	142
อภิปรายผล.....	143
ข้อเสนอแนะ	148
บรรณานุกรม.....	150
ภาคผนวก.....	159
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ	160
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	163
ภาคผนวก ค การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	180
ภาคผนวก ง โปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม	184
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	213
ภาคผนวก ฉ ภาพประกอบการวิจัย.....	230
ประวัติผู้เขียน.....	232

บัญชีตาราง

	หน้า
ตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย	37
ตาราง 2 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านการเขียน	50
ตาราง 3 ผนวกองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยและการพัฒนาการอ่านการเขียน	53
ตาราง 4 องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย	54
ตาราง 5 สังเคราะห์องค์ประกอบของโปรแกรม.....	62
ตาราง 6 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	92
ตาราง 7 ความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	104
ตาราง 8 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยรวมและรายด้าน.....	106
ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม องค์ประกอบการฝึก ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนในภาพรวมและรายข้อ.....	108
ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม องค์ประกอบการฝึกการคิด วิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณในภาพรวมและรายข้อ.....	109
ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม องค์ประกอบการมีสื่อการเรียนรู้ และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมในภาพรวมและรายข้อ	111
ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม องค์ประกอบการจัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน ในภาพรวมและรายข้อ	112

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย
สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในภาพรวมและรายข้อ 114

ตาราง 14 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม
ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม
..... 116

ตาราง 15 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม
ของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม
ด้านการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน 117

ตาราง 16 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม
ของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม
ด้านการฝึกการคิดวิเคราะห์ห้อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณ์ญาณ 118

ตาราง 17 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม
ของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม
ด้านการมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม 120

ตาราง 18 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม
ของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม
ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน 121

ตาราง 19 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม
ของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม
ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 122

ตาราง 20 รายละเอียดการดำเนินการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม 135

ตาราง 21 ตารางการพัฒนาคู่มือ โปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม 138

ตาราง 22 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ
โปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา... มัธยมศึกษา
นครพนม 139

ตาราง 23 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างตัวชี้วัดกับข้อคำถาม (Index Of Congruence : IOC)
 การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษา นครพนม..... 181

ตาราง 24 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง
 ประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 นครพนม 183

บัญชีภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ภาพประกอบ 2 ระยะเวลาของการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่คาดหวังการพัฒนาโปรแกรม ด้าน การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม.....	90
ภาพประกอบ 3 องค์ประกอบสำคัญของโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม	134

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมความความคิดให้กับเยาวชนของ ประเทศ โดยเฉพาะในโลกของศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเทคโนโลยีการ สื่อสาร และการคิดค้นพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่กล่าวได้ว่าการอ่านและการรู้หนังสือ (Reading & Literacy) เป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต เนื่องจากการอ่านและ การรู้หนังสือทำให้เกิดความรู้ ความสามารถ และส่งเสริมให้เกิดทักษะ การคิดวิเคราะห์ แยกแยะ ประยุกต์ใช้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิต ซึ่งหากผู้ใดมีความบกพร่องหรือขาดความสามารถในการ อ่านการเขียนก็จะส่งผลให้เกิดความยากลำบากในการสื่อสารและการเรียนรู้ และจะเป็นปัญหาในการ ดำรงชีวิตต่อไปได้ (สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการมาตรฐานการศึกษา, 2559)

ผู้เรียนจะมีความสามารถด้านการอ่านการเขียนหรือทักษะทางภาษานั้นย่อมเป็นผลมาจาก การจัดการเรียนรู้ในวิชาภาษาไทย เนื่องจากภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้าง ความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการงานและดำรงชีวิตร่วมกันใน สังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จาก แหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบบการคิดวิเคราะห์ วิจัย และ สร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ซึ่งภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้อง ฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อ นำไปใช้ในชีวิตจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียน ภาษาไทยในด้านการอ่านการเขียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องและเข้าใจดี ความ แปล ความ และขยายความเรื่องที่อ่านได้ วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็นโต้แย้งและเสนอ ความคิดใหม่จากการอ่านอย่างมีเหตุผล คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน เขียนกรอบแนวคิด ผัง ความคิด บันทึกย่อความ และเขียนรายงานจากสิ่งที่อ่าน สังเคราะห์ ประเมินค่าและนำความรู้

ความคิดจากการอ่านมาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ และนำความรู้ ความคิดไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน และมีความสามารถในการเขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ ย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย เรียงความแสดงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์โดยใช้โวหารต่าง ๆ เขียนบันทึก รายงานการศึกษาค้นคว้าตามหลักการเขียนทางวิชาการ ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการอ้างอิงผลงานของตนเองในรูปแบบต่างๆ ทั้งสารคดีและบันเทิงคดี รวมทั้งประเมินงานเขียนของผู้อื่นและนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การอ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้ของนักเรียนนั้นถือเป็นปัญหาสำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงวิกฤติคุณภาพการศึกษาของประเทศ ซึ่งที่ผ่านมากระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบาย “ปี 2558 เป็นปีปลอดนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้” โดยกำหนดจุดมุ่งหมายสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของชาติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถคิด วิเคราะห์ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักค่านิยม 12 ประการ และมีทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 อย่างไรก็ตาม ในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายได้นั้น ประเด็นสำคัญในเบื้องต้นที่ต้องให้ความสำคัญคือ “การอ่านออกเขียนได้” การพัฒนาการอ่านการเขียนจึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้การเรียนรู้ที่สูงขึ้น แต่จากผลการประเมินการอ่านการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 พบว่า มีนักเรียนจำนวนหนึ่งที่มีผลการประเมินในระดับอ่านไม่ได้/อ่านไม่คล่อง (ร้อยละ 7.33, 4.30, 3.30, 2.33, 2.51 และ 1.61 ตามลำดับ) และระดับการเขียนไม่ได้/เขียนไม่คล่อง (ร้อยละ 15.51, 7.24, 7.00, 4.06, 3.60 และ 3.11) และเมื่อพิจารณาผลการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า มีการประเมินการอ่านการเขียนได้ในระดับปรับปรุง ร้อยละ 4.68 (สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการมาตรฐานการศึกษา, 2559) ซึ่งเมื่อนักเรียนมีปัญหาด้านการอ่านการเขียนมาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา ก็จะเป็นปัญหาในการเรียนรู้ในระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อไป และจากการกำหนดมาตรการการพัฒนาการอ่านการเขียนของกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2558 เป็นต้นมามีการดำเนินงานพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยตามนโยบาย “เดินหน้าและพัฒนาการอ่านออก เขียนได้” จนถึงปีการศึกษา 2563 และมีนโยบาย “เดินหน้าพัฒนาการอ่าน การเขียน เด็กไทยวิถีใหม่ อ่านออกเขียนได้ลายมือสวย” ในปีการศึกษา 2564 และ 2565 ซึ่งเห็นได้ว่ากระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีพัฒนาการอ่านและการเขียนในระดับนโยบายมาอย่างต่อเนื่องทุกปี

นอกจากนี้ความสามารถในการอ่านการเขียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยยังเป็นตัวชี้วัดในการประเมินสัมฤทธิ์ผลการปฏิบัติงานในหน้าที่ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระยะเวลา 1 ปี ตัวชี้วัดที่ 1 มีแนวปฏิบัติการประเมินระบุว่า ผู้เรียนมีทักษะในการอ่านการเขียนและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ดีจะนำไปสู่การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้อำนวยการสถานศึกษาจึงต้องมีกระบวนการพัฒนาครูแลผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมในการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนมีความสามารถและทักษะในการอ่านการเขียน การวิเคราะห์ ตลอดจนการสร้างนิสัยรักการอ่าน (สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ, 2562) จึงเห็นได้ว่าการพัฒนาการอ่านการเขียนภาษาไทย มีความสำคัญต่อผู้เรียน ครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ ต่อไป

สภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านการเขียนภาษาไทยในปัจจุบันของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม มีการดำเนินโครงการและกิจกรรมสนองนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวงศึกษาธิการอย่างต่อเนื่อง มีกิจกรรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทยในระดับเขตพื้นที่การศึกษา มีการดำเนินการจัดสอบเพื่อวัดความรู้ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 โดยจัดสอบให้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนที่มีความสมัครใจสอบ ในรายวิชาภาษาไทยมีผลการทดสอบได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 52.38 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับประเทศ เมื่อพิจารณาเป็นรายวิชา พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ ในทุกวิชา ในปีการศึกษา 2563 มีการประเมินความสามารถด้านการอ่านการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ผลการประเมินพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับ “ดี” แต่ยังมีนักเรียนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับ “ปรับปรุง” ตามลำดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 คิดเป็นร้อยละ ดังนี้ ร้อยละ 1.13, ร้อยละ 5.50, ร้อยละ 5.24, ร้อยละ 3.27, ร้อยละ 3.16, และร้อยละ 3.02 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม, 2564) จะเห็นได้ว่าจากผลการประเมินการทดสอบระดับชาติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนมยังอยู่ระดับที่ต้องพัฒนา และนักเรียนบางส่วนมีปัญหาด้านการอ่าน และการเขียน ผู้วิจัยเห็นว่าแม้จะเป็นส่วนน้อยแต่ก็ไม่สามารถละทิ้งได้

ทั้งนี้สาเหตุจากหลายปัจจัย อาทิ ขาดแคลนครูบางสาขาวิชาเอกในโรงเรียนขนาดเล็ก ขาดแคลนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน และการพัฒนางานด้านวิจัยและนวัตกรรมค่อนข้างน้อย รวมไปถึงครูขาดทักษะกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ดังนั้นการพัฒนาครูจึงเป็น

ส่วนสำคัญที่จะส่งผลให้ผู้เรียนมีการพัฒนา ซึ่งการพัฒนาวิชาชีพสำหรับครูมีความจำเป็นและสำคัญยิ่ง ต่อการพัฒนาการศึกษาในปัจจุบัน เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ส่งผลให้ครูต้องรู้เท่าทันและเตรียมพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ดังนั้นการพัฒนา ครูถือเป็นภารกิจหนึ่งที่สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลด้านการศึกษาต้องให้ความสำคัญไม่น้อยกว่าการพัฒนาผู้เรียนให้มีผลการเรียนรู้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด เพราะครูเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด (พิกุล เอกวรังกูร และคณะ, 2558)

การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดการประสิทธิภาพด้านการจัดการ เรียนรู้เนื่องจากโปรแกรมมีองค์ประกอบที่ชัดเจน ซึ่งประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการพัฒนา การประเมินผล โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนามาใช้ทางการศึกษา เพื่อสร้าง นวัตกรรมที่สามารถเผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น (ศิริชัย กาญจนวสี, 2559)

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะศึกษาการการพัฒนาโปรแกรม ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เพื่อให้ได้โปรแกรมสำหรับพัฒนาครูภาษาไทยให้มีทักษะ กระบวนการและเข้าใจเทคนิควิธีที่เหมาะสม อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงแนวคิดและทัศนคติใหม่ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยมุ่งเน้นการ พัฒนาการอ่านการเขียนของผู้เรียนให้สามารถอ่านออกเขียนคล่องมีพื้นฐานในการเรียนรู้ที่มั่นคง สามารถต่อยอดไปสู่การเรียนรู้ในรายวิชาอื่นหรือศาสตร์อื่นได้ ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนา และมีทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีความสุข

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนมอยู่ในระดับใด
2. โปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนมควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการ เรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการอ่านการเขียนภาษาไทยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เพื่อเป็นข้อมูลและใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารและครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครพนม ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยต่อไป

2. ได้โปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครพนม เพื่อเป็นโปรแกรมสำหรับผู้บริหารใช้ในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการ เรียนรู้ภาษาไทย

ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย จากนักวิชาการ ได้แก่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2529) อัจฉรา ชิวพันธ์ (2531) ทศนีย์ ศุภเมธี (2542) อุดุลย์ ไทรเล็กทิม (2550) วรณีย์ โสมประยुर (2553) และเฉลิมลาภ ทองอาจ (2561) พบว่า องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านการเขียนภาษาไทย มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย

1. การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน
2. การฝึกคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และมีวิจารณญาณ
3. การมีและใช้สื่อการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม
4. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน
5. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ขอบเขตประชากร และกลุ่มตัวอย่าง / กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

เพื่อให้สอดคล้องกับคำถามและความมุ่งหมายการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำเสนอแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังต่อไปนี้

2.1 ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

2.1.1 ประชากร คือ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2565 จำนวน 163 คน

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2565 จำนวน 118 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับ
ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น
(Stratified Random Sampling Technique) ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยแบ่งเป็น 3 ตอน

2.2.1 ศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน
กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และครูภาษาไทย 1 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบ
เจาะจง (Purposive Sampling) โรงเรียนละ 2 คน จาก 3 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 6
คน

2.2.2 ศึกษาและพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยนำผลจากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นใน
ระยะที่ 1 มาสังเคราะห์กับการศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติเป็นเลิศ เพื่อจัดทำร่างโปรแกรมด้าน
การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น

2.2.3 ตรวจสอบ ยืนยัน และประเมินโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย
สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่
ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาการอ่านการเขียน
ภาษาไทย จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และนำสู่การ
กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย มีดังต่อไปนี้

1. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย มีจำนวน 5 องค์ประกอบ
(สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2529; อัจฉรา ชิวพันธ์, 2531; ทศนีย์ ศุภเมธี,
2542; อดุลย์ ไทรเล็กทิม, 2550; วรณีย์ โสมประยูร, 2553 และเฉลิมลาภ ทองอาจ, 2561)
ประกอบด้วย

1.1 การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน

1.2 การฝึกวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณ์ญาณ

1.3 การมีและใช้สื่อการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

1.4 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม การแสดงออกและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

1.5 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของโปรแกรม จำนวน 6 องค์ประกอบ (Cooper และ Worden, 1983; Niedermeyer, 1992; Furjanic and Trotman, 2000; Charney and Conway, 2005; Russell and Russell, 2006; Yost and Plunkett, 2009; สุมินตรา พงศธร, 2550 และ ชำรง บัวศรี, 2552) ได้แก่

2.1 หลักการและเหตุผล

2.2 จุดประสงค์ของโปรแกรม

2.3 เป้าหมายของโปรแกรม

2.4 เนื้อหากิจกรรม

2.5 วิธีการดำเนินการพัฒนา

2.6 การประเมินผล

3. วิธีการพัฒนาครู ใช้รูปแบบ 70-20-10 (Lombardo และ Eichinger, 1996; Rabin, 2014; Charles, 2013) ประกอบด้วย

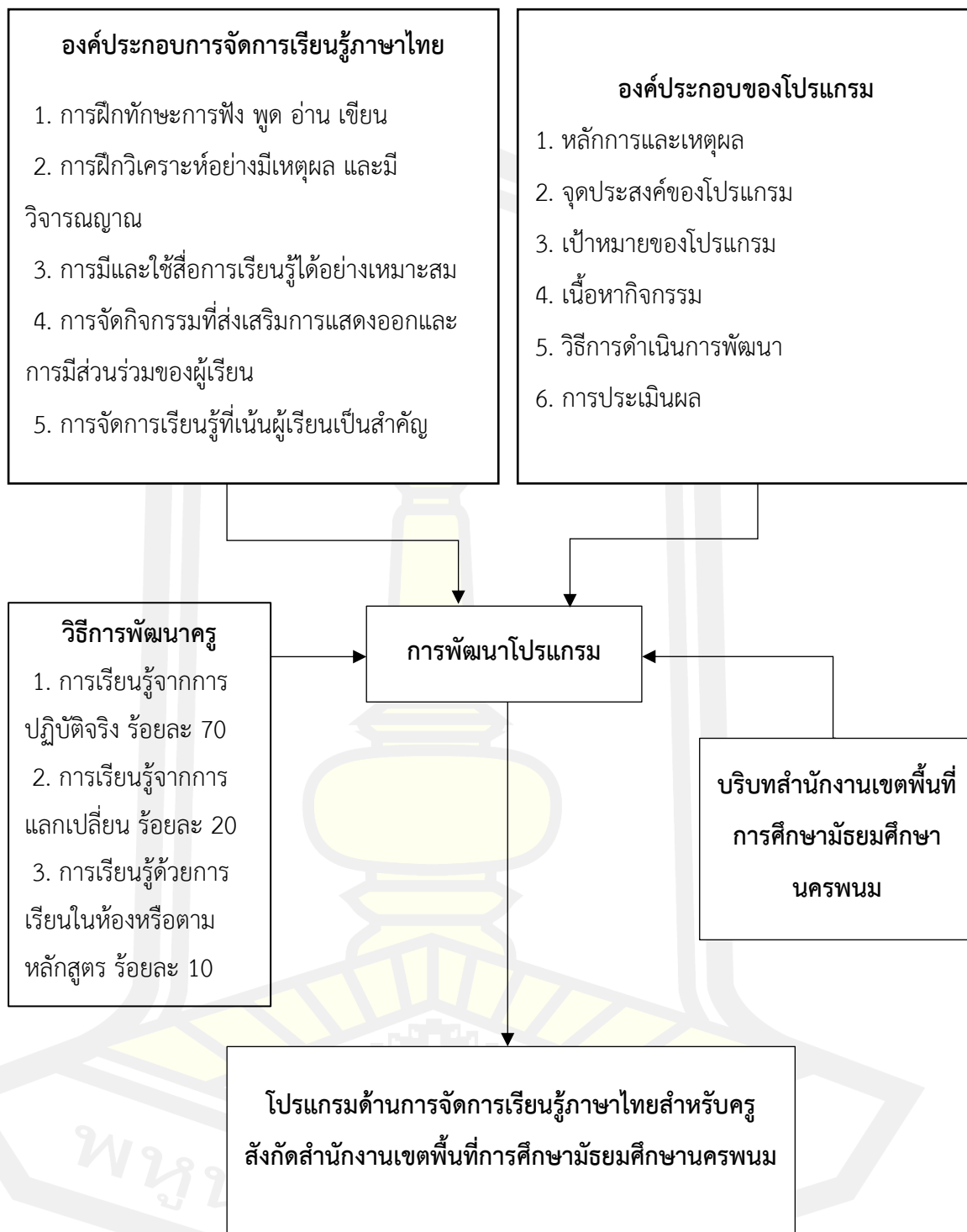
3.1 การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ร้อยละ 70

3.2 การเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยน ร้อยละ 20

3.3 การเรียนรู้ด้วยการเรียนในห้องหรือตามหลักสูตร ร้อยละ 10

กรอบแนวคิดและทฤษฎีข้างต้นจะนำมาประกอบกับวิธีการพัฒนาครูและบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เพื่อใช้สำหรับยกร่างการพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ปรากฏดังภาพประกอบ กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

พหุ มณู ทิโต ชีเว

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

นียมศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาครู หมายถึง การเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานทั้งด้านการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมอื่น ๆ รวมถึงทัศนคติและคุณลักษณะที่เหมาะสม เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพตามมาตรฐานของวิชาชีพชั้นสูง

2. การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการสร้างองค์ความรู้ พัฒนาและส่งเสริมทักษะผู้เรียนในด้านภาษาไทย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพการเรียนรู้ตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ มีทักษะทางภาษา และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งประกอบด้วย

1) การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน หมายถึง การสอนให้ผู้เรียนให้ได้ปฏิบัติจนเกิดความคล่องแคล่วหรือชำนาญในการใช้ภาษาทั้งในการฟัง พูด อ่าน เขียน อย่างบูรณาการหรือสัมพันธ์กัน

2) การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และมีวิจารณ์ญาณ หมายถึง การฝึกให้เกิดกระบวนการคิดอย่างละเอียด และแยกแยะองค์ประกอบสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลและเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา ตัดสินใจ หรือข้อสรุปจากข้อมูลที่เป็นจริงมากกว่าอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

3) การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม หมายถึง มีหรือใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนเทคนิควิธีหรือกิจกรรม และแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามความมุ่งหมายได้อย่างเหมาะสม

4) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน หมายถึง มีการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด และสร้างองค์ความรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ เช่น การอภิปราย การโต้วาที การแสดงบทบาทสมมติ

5) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนควรจะได้รับ โดยครูเป็นผู้จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ที่กระตุ้น ทำท่าย ให้กำลังใจ และช่วยแก้ปัญหาหรือชี้แนะ

3. โปรแกรม หมายถึง กิจกรรม หรือแผนที่วางไว้อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน กระบวนการ จากหลักการ แนวคิดหรือองค์ความรู้ มีระยะเวลา และเนื้อหาที่แน่นอน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติหรือ การพัฒนาตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์เฉพาะภายใต้บริบทขององค์กร

4. ครู หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่สอนและจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านการเขียนภาษาไทยสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดเนื้อหาดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาครู
2. การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย
3. การพัฒนาการอ่านการเขียนภาษาไทย
4. โปรแกรมและการพัฒนาโปรแกรม
5. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น
6. บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การพัฒนาครู

1. ความหมายการพัฒนาครู

The Organization for Economic Co-operation and Development [OECD] (2009) ได้ให้ความหมายและแนวคิดในการพัฒนาวิชาชีพครูไว้ว่า เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยพัฒนาทักษะความรู้ ความเชี่ยวชาญ และคุณลักษณะอื่น ๆ ของการเป็นครู ซึ่งเป็นการเน้นย้ำว่า การพัฒนานี้สามารถมีรูปแบบได้หลากหลาย ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ ตั้งแต่การได้รับการพัฒนาโดยผู้เชี่ยวชาญภายนอกในรูปแบบของการฝึกอบรม การเข้าเรียนในรายวิชาต่าง ๆ การเข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณวุฒิ การพัฒนาอย่างร่วมมือร่วมใจระหว่างสถานศึกษาต่าง ๆ เช่น การศึกษาดูงาน การเป็นสมาชิกเครือข่ายแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หรือการพัฒนาภายในสถานศึกษาของตนเอง เช่น การเป็นพี่เลี้ยง การให้คำชี้แนะ การสอนงาน การวางแผนการทำงานร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ เป็นต้น

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2540) ให้ความหมายการพัฒนาบุคลากรว่า เป็นการดำเนินการให้บุคลากรในหน่วยงานได้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติหรืองานที่จะปฏิบัติหรือให้มีความรู้ความสามารถสูงขึ้นซึ่งในการพัฒนาบุคลากรนั้นปกติจะมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ เพื่อให้บุคลากรมีความสามารถเหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติ และเพิ่มพูนความรู้สึกรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อการปฏิบัติงานให้สูงขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

คำหามาน คนโค (2541) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนาครู เป็นการส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูโดยการจัดอบรมวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ แก่ครูโดยการจัดให้มีการอบรมปีละหลาย ๆ ครั้งและกิจกรรมที่เป็นเน้นสาระสำคัญของการอบรมครู การสาธิตการสอน การทำอุปกรณ์การสอน และการร้องเพลง เพื่อใช้สำหรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บุญชม ศรีสะอาด (2543) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า เป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการทำกิจกรรม ซึ่งถ้ากิจกรรมนั้น ๆ เป็นระบบ ก็จะช่วยให้การทำงานเป็นไปด้วยความสะดวก สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ การมีระบบคือการทำหน้าที่ที่วางไว้อย่างเป็นระบบระเบียบ ซึ่งเมื่อทำหน้าที่สอนก็ต้องพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบขั้นตอนและพัฒนาอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้ให้ความหมายการพัฒนาครูและบุคลากรว่า เป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและความชำนาญแก่บุคลากรในองค์กรจนสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมและทัศนคติให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในหน้าที่การงาน อันจะเป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีระบบกระบวนการผลิต และพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ มาตรฐานขณะเดียวกันสามารถพัฒนาตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การพัฒนาครู หมายถึง การเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานทั้งด้านการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมอื่น ๆ รวมถึงทัศนคติและคุณลักษณะที่เหมาะสม เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพตามมาตรฐานของวิชาชีพชั้นสูง

2. ความสำคัญของการพัฒนาครู

กระทรวงศึกษาธิการ (2541) ได้กล่าวถึงหลักการพัฒนาครูไว้ว่า การจะจัดการศึกษาที่ดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพจำเป็นต้องลงทุน ทั้งทุนทรัพย์ สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ และชีวิตจิตใจ ซึ่งจะต้องดูแลส่งเสริมครู-อาจารย์ และผู้บริหารให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม ให้ได้รับ

สวัสดิการที่ดี มีความก้าวหน้าและศักดิ์ศรีในวิชาชีพ ดูแลส่งเสริมและจัดให้มีสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งเทคโนโลยีต่างที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ เพื่อให้คนดี คนเก่งมาเป็นครู และเพื่อเป็นแรงจูงใจให้เยาวชนที่ดี ที่เก่ง สนใจเรียนเป็นครู

พนัส หันนาคินทร์ (2542) ได้เสนอความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาครู ไว้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของโรงเรียนย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงานและประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานย่อมจะขึ้นอยู่กับการศึกษาที่ระบบโรงเรียนให้โอกาสแก่เขาที่จะพัฒนาตนเอง
2. พัฒนาการของคนนั้นเป็นกิจกรรมตั้งแต่เกิดจนตายการพัฒนาครู เป็นกิจกรรมที่จะต้องกระทำตั้งแต่แรกเข้าทำงานจนถึงเวลาที่จะต้องออกจากงานไปตามวาระ
3. ระบบโรงเรียนมีหน้าที่ที่จะต้องเสริมสร้างประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ทั้งเพื่อเตรียมคนไปรับหน้าที่ใหม่และปรับปรุงที่ทำอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้นทั้งที่เป็นคณะและเป็นรายบุคคลและบทบาทนี้จะต้องเพิ่มขึ้นอยู่เสมอ
4. จุดประสงค์ประการแรกในการพัฒนาครูนั้น ก็เพื่อปรับปรุงคุณภาพของระบบโรงเรียนให้สูงขึ้นและในกรณีเช่นนี้จำเป็นที่จะต้องทำการปรับปรุงให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถทำงานให้สอดคล้องกันและด้วยคุณภาพที่ได้ระดับทัดเทียมกัน
5. ระบบโรงเรียนควรจะถือว่าการพัฒนาตัวบุคคลนั้น เป็นการลงทุนรูปแบบหนึ่งที่จะให้ผลระยะยาวนอกจากจะเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานแล้ว ยังเป็นการดึงดูดให้ปรารถนาที่จะทำงานอยู่กับโรงเรียนนั้น ๆ มากขึ้น อันเป็นการสร้างความปึกแผ่นแน่นหนาให้แก่ระบบโรงเรียนนั้นโดยตรง

อาชัญญา รัตนอุบล (2547) ได้กล่าวถึงความสำคัญในการพัฒนาให้บุคคลในองค์กรมีความสามารถเป็นความจำเป็นและสำคัญคือ

1. เป็นเพิ่มขีดความสามารถและโอกาสในการเรียนรู้ และพัฒนาบุคลากรเพื่อการปรับปรุงทักษะของบุคคลอย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่ความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานของบุคคลและองค์กรต่อไป
2. การเสริมสร้างพลังบุคคล เกี่ยวข้องกับการจัดการเกี่ยวกับบุคคลที่มีการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ซึ่งมีเป้าหมายดังนี้
 - 2.1 ทำให้ครูมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน กล้าริเริ่มสร้างสรรค์งาน และนวัตกรรมที่ประโยชน์ทางการศึกษา
 - 2.2 ปลุกจิตสำนึก พัฒนาศักยภาพของครูในการปฏิบัติภาระหน้าที่ สร้าง

ความรัก ความผูกพันในงาน

- 2.3 สนับสนุนให้ครูสามารถควบคุมการทำงานของตนเอง สามารถคิด ตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้งานมีคุณภาพบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ
- 2.4 สร้างสรรค์กระบวนการงานบริหารจัดการและสิ่งแวดล้อม ที่ช่วยให้ครู มีความสุขและสนุกกับการทำงาน
- 2.5 เสริมสร้างคุณธรรมนำใจของครูในการทำงานร่วมเป็นทีม
- 2.6 กระตุ้นให้ครูมีการพัฒนาตนเองสู่ความเชี่ยวชาญเป็นมืออาชีพ
- 2.7 ทำให้ครูต้องการที่จะพัฒนาทำงาน และมีทัศนคติที่ดีต่อสถานศึกษา
- 2.8 กระตุ้นให้ครู สร้างผลงานการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีมีประโยชน์ และ ใช้พลังอำนาจเสริมสร้างการรวมพลังต่าง ๆ ในสถานศึกษา ให้เกิดพลังอำนาจสามารถดำเนินงานไปสู่ เป้าหมายความสำเร็จเดียวกันการดำเนินการสามารถวัดองค์ประกอบ 3 ชนิด ได้แก่

- 2.8.1 ครูมีความกล้าเสี่ยงพูดหรือทำในสิ่งที่เขาคิดและรู้สึกว่าเป็น สำคัญ
- 2.8.2 ครูมีความคิดสะท้อนกลับและยอมรับความผิดพลาดของตนเอง และเต็มใจที่จะเรียนรู้จากคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่นที่มีความคิดต่างจากตน
- 2.8.3 ครูเป็นผู้ที่มีความรู้สึกอิสระและเป็นตัวของตัวเองอยู่ภายใน โดยเน้นการร่วมกันทำงานเพื่อฝึกการแก้ปัญหาโดยผู้เข้าประชุมทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการลงมือ ปฏิบัติ (Hands-on Training)

กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ได้เสนอความสำคัญของการพัฒนาครูไว้ว่า หัวใจของการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือคุณภาพของผู้เรียน คือ คุณภาพครู เพราะครูต้องรับผิดชอบการพัฒนา หลักสูตรจัดการเรียนการสอนให้เด็กมีคุณภาพ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเร่งรัดการพัฒนาครูเพื่อยกระดับ คุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

ยนต์ ชุ่มจิต (2553) ได้ให้ความสำคัญและประโยชน์ของการพัฒนาครูไว้ว่า ครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาสังคมและชาติบ้านเมือง ทั้งนี้เพราะครูต้องรับหน้าที่ในการพัฒนา บุคคลในสังคมให้มีความเจริญงอกงามอย่างเต็มที่จนบุคคลเหล่านั้นสามารถที่จะใช้ความรู้ ความสามารถของตนเพื่อพัฒนาชาติบ้านเมืองต่อไปดังนั้น การพัฒนาครูให้เป็นบุคคลที่มีศักยภาพมากที่สุด จึงเป็นงานที่หนักการศึกษา ผู้นิเทศ และหรือผู้บริหารการศึกษาจะต้องกระทำอย่างจริงจังและ ต่อเนื่อง กล่าวโดยสรุป การพัฒนาครูก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ ดังนี้

1. ช่วยพัฒนาคุณภาพและวิธีการทำงานของครู ทำให้ครูมีสมรรถภาพในการสอนมีความรอบรู้ในทางวิชาการและวิชาชีพมากขึ้น เข้าใจบทบาทหน้าที่และปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาและข้อบกพร่องในการสอนและทำงานได้ดีขึ้น

2. ช่วยทำให้เกิดการประหยัดเวลาและความสูญเปล่าทางวิชาการ เพราะครูที่ได้รับการพัฒนาจนเป็นครูที่มีคุณภาพนั้นย่อมไม่ทำอะไรผิดพลาดง่าย ๆ สามารถใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ทำการสอนผู้เรียนได้ผลเต็มที่ ตรงตามจุดประสงค์ ส่วนผู้เรียนก็มีความรู้ความสามารถตามเกณฑ์ที่กำหนด

3. ช่วยให้ครูเรียนรู้งานในหน้าที่ได้เร็วขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่เพิ่งได้รับการบรรจุให้เข้าทำงานใหม่ ๆ และครูที่ย้ายไปทำการสอน ณ ที่ทำงานแห่งใหม่

4. ช่วยแบ่งเบาหรือลดภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างานในสายงานต่าง ๆ เพราะครูที่ได้รับการพัฒนาอย่างดีและอย่างต่อเนื่อง จะมีความเข้าใจงานการสอนและงานอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี

5. ช่วยกระตุ้นให้ครูปฏิบัติงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน กล่าวคือ ทำให้ครูทุกคนมีโอกาสก้าวหน้าไปสู่ตำแหน่งทางวิชาการ หรือตำแหน่งทางการบริหารซึ่งทำให้มีสถานภาพดีขึ้น

6. ช่วยทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ ทั้งในด้านความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ รวมทั้งหลักการปฏิบัติงาน และมีความรอบรู้ในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ

สรุปได้ว่า พัฒนาครูมีความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรและการใช้หลักสูตรเพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน เพิ่มศักยภาพให้ครูมีพลังในการปฏิบัติงาน มีทักษะที่เหมาะสมกับยุคสมัยและเทคโนโลยี ส่งผลให้โรงเรียนมีการพัฒนา มีความก้าวหน้าและดำรงตนสมศักดิ์ศรีในวิชาชีพ

3. แนวคิดและวิธีการพัฒนาครู

Glickman, Gordon, and Ross-Gordon (2004) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาครูว่า ปัจจุบันการพัฒนางานวิชาชีพไม่ได้เป็นเพียงการฟังบรรยายจากผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญเพียงครั้งละ 1 ชั่วโมง หรือการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพียงครั้งเดียว การพัฒนางานวิชาชีพในปัจจุบันโดยเฉพาะวิชาชีพทางการศึกษานั้น ควรจะต้องเปลี่ยนแปลงตามความก้าวหน้าและพัฒนาการของวิทยาการ การเรียนรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อให้มีการพัฒนางานวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง จึงได้มีการนำเสนอแบบแผนใหม่ ๆ สำหรับการพัฒนางานวิชาชีพ ดังตัวอย่างการดำเนินการต่อไปนี้

- 1) การจัดโปรแกรมการช่วยเหลือครูบรรจุใหม่ ครูใหม่ควรได้รับการช่วยเหลือด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยตลอดปีแรกที่ได้รับการบรรจุ โดยผู้ให้การช่วยเหลืออาจเป็นผู้นิเทศหรือครูที่มีประสบการณ์ในโรงเรียน
- 2) โปรแกรมการพัฒนาทักษะ ซึ่งอาจประกอบด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการ ทุกเดือนการช่วยเหลือกันของเพื่อนครูระหว่างจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อช่วยในการถ่ายโยงความรู้ และทักษะสู่การปฏิบัติจริงที่มีประสิทธิภาพ
- 3) ศูนย์พัฒนาครู หมายถึง ศูนย์หรือสถานที่ที่ครูสามารถร่วมพูดคุยปรึกษาหารือ หรือสัมมนากัน เพื่อพัฒนาทักษะต่าง ๆ ด้านการสอน วางแผนการใช้นวัตกรรม หรือผลิตสื่อการเรียนรู้
- 4) การฝึกอบรมครู โดยการเข้าร่วมฝึกอบรมแบบเข้มติดต่อกันหลายวัน ที่เกี่ยวกับทักษะหรือความรู้ที่ยากและซับซ้อน
- 5) จัดกลุ่มช่วยเหลือสนับสนุน โดยครูในโรงเรียนเดียวกัน ร่วมกันศึกษาแก้ปัญหา ใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ ร่วมกัน และให้การช่วยเหลือสนับสนุนกันและกัน
- 6) จัดเครือข่าย (networks) โดยครูจากโรงเรียนต่างๆ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ผลงาน เรื่องที่น่าสนใจ ร่วมกันเรียนรู้ผ่านอินเทอร์เน็ต จดหมายข่าว โครงการถึงกัน หรือสัมมนากันเป็นครั้งคราว
- 7) ครูแกนนำ โดยการเข้าร่วมโครงการแกนนำเพื่อคอยช่วยเหลือเพื่อนครูที่ต้องการความช่วยเหลือ โดยอาจมีบทบาทเป็นวิทยากร ครูพี่เลี้ยง ผู้เชี่ยวชาญ ผู้นำทีมการสอน หรือผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาหลักสูตร
- 8) ครูในฐานะนักเขียน การได้เขียนบทความต่าง ๆ ก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาวิชาชีพได้
- 9) การวางแผนการพัฒนาตนเอง ครูควรมีโอกาสที่จะวางแผนโครงการพัฒนาตนเอง โดยการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ วางแผนปฏิบัติงาน และประเมินผลงานตนเอง
- 10) การร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนและมหาวิทยาลัย หรือธุรกิจต่างๆ โดยถือว่ามีความเท่าเทียมกัน มีสิทธิ มีความรับผิดชอบ ได้รับผลประโยชน์ และส่วนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นกิจกรรมที่น่าสนใจโดยเฉพาะในปัจจุบันที่สถานศึกษา สถาบัน และหน่วยงานธุรกิจ ควรมีการร่วมมือกัน เพื่อพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศชาติ

ทิศนา แคมมณี (2551) ได้พัฒนากระบวนการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน โดยใช้การวิจัยและพัฒนา เป็นการดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน ใช้การพัฒนาครูประจำการ และขณะปฏิบัติงาน (On the Job Training) ผลของการวิจัยได้รูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะเป็น กระบวนการพัฒนาบุคลากรมี 10 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ
2. ขั้นสร้างความตระหนักและกำหนดปัญหา
3. ขั้นพัฒนาบุคลากร
4. ขั้นวางยุทธศาสตร์การดำเนินงาน
5. ขั้นจัดทำแผนปฏิบัติการและแผนงานวิจัย
6. ขั้นพัฒนาตัวบ่งชี้ความสำเร็จ
7. ขั้นทำสื่อเครื่องมือ
8. ขั้นปฏิบัติการวิจัย เก็บ และวิเคราะห์ข้อมูล
9. ขั้นสรุปและขยายผล
10. ขั้นประเมินความสำเร็จของการดำเนินงาน

วิจารณ์ สรรค์ตะ (2551) ได้อธิบายถึงทิศทางในการพัฒนาครูไว้ว่า การพัฒนาครูในปัจจุบัน ส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลมาจากทิศทางการพัฒนาคนภาครัฐตามยุทธศาสตร์การปรับอัตรากำลังคน ภาครัฐและอีกส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลมาจากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการพัฒนาครูผู้บริหาร จะต้องทำความเข้าใจในความต้องการของทั้งตัวบุคคลและของกลุ่มบุคคลด้วย เนื่องจากครูจะมีระดับ ความพร้อมหรือระดับความมีวุฒิภาวะและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน และเนื่องจากครูเป็น “ผู้เรียนรู้ ที่เป็นผู้ใหญ่” (Adult Learners) จึงจะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เช่น

1. ผู้ใหญ่ต้องการกำหนดแผนงานและรูปแบบในการพัฒนาการเรียนรู้ของพวกเขา ด้วยตนเอง
2. ควรเน้นปัญหาเพื่อการแก้ไขมากกว่าการเน้นเนื้อหาในการเรียนที่ยุ่งยากซับซ้อน
3. สิ่งที่ควรพัฒนาควรให้สอดคล้องกับประสบการณ์การเรียนรู้ของพวกเขา
4. ประสบการณ์ในอดีตอาจนำมาใช้ร่วมกับประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะเสริมสร้าง ขึ้นใหม่ได้ อันจะทำให้การพัฒนาครูเป็นไปอย่างได้ผล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้นำเสนอแนวคิดในการพัฒนาครูไว้ว่า การพัฒนาครูมีความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรและการใช้หลักสูตร ซึ่งในที่สุดจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เน้นการสร้าง ความเข้าใจแก่ครู ให้ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้รวมทั้ง การวัดประเมินผล โดยมีมาตรฐานและตัวบ่งชี้เป็นเป้าหมาย การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การฝึกทักษะ การทำงานเป็นทีม รูปแบบของการพัฒนาครูต้องใช้การนิเทศทั้งแบบกลุ่มและเป็นรายบุคคล โดยการสอนแนะ (Coaching) การศึกษาดูงาน การฝึกอบรมและต้องได้รับการประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนด ขั้นตอนการพัฒนาครู ดังต่อไปนี้

1. มอบหมายให้มีคณะทำงานด้านการพัฒนาบุคลากร ซึ่งต้องดำเนินงานและมีบทบาทในเรื่องนี้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง
2. ประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร และวางแผนการพัฒนาบุคลากรให้เป็นรูปธรรม ทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว
3. ดำเนินการพัฒนาบุคลากรตามแผน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลายลักษณะ เช่น การประชุมสัมมนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน โดยเน้นการพัฒนาครูผู้สอน ซึ่งเป็นตัวจักรที่สำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ ครูต้องสามารถจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ ความมุ่งหมายของหลักสูตร และการเลือกวิธีสอนที่เหมาะสม สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้การนำหลักสูตรไปใช้บรรลุเป้าหมาย
4. ส่งเสริม สนับสนุนให้มีชมรมหรือศูนย์รวมความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้แบบอิงมาตรฐาน เพื่อการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง
5. ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสเข้ารับการอบรม แลกเปลี่ยนความรู้อย่างต่อเนื่อง หน่วยงานต้องเป็นที่ปรึกษาในกรณีที่มีปัญหาทางด้านวิชาการหรือบริหารจัดการ และควรจัดให้มีการประชุมเพื่อแก้ปัญหา ตลอดจนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแสวงหาวิธีการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ

พิกุล เอกวรานุกรและคณะ (2558) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาครูว่า การพัฒนาวิชาชีพครูที่เป็นกระบวนทัศน์ใหม่มีลักษณะที่แตกต่างไปจากมุมมองเดิม สามารถมีรูปแบบได้หลากหลาย ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ โดยมีลักษณะที่สำคัญคือ

- 1) เป็นการดำเนินการที่มีความลึกซึ้ง ต่อเนื่อง และเชื่อมโยงกับการปฏิบัติ

2) เป็นการปรับเปลี่ยนแนวคิดจากรูปแบบของการส่งผ่านความรู้ไปสู่การสร้าง
ความรู้

3) เป็นการพัฒนาที่เป็นกระบวนการระยะยาว

4) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในบริบทใดบริบทหนึ่งที่เชื่อมโยงกับบริบทการทำงาน
หรือการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นจริงในโรงเรียน

5) เป็นกระบวนการร่วมมือร่วมใจอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย

ปัจจุบันมีการพัฒนาบุคลากรโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้และพัฒนา (Learning and
Development) หรือการพัฒนาแบบ 70-20-10 และถือว่าเป็นโมเดลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการ
เรียนรู้และพัฒนาบุคลากรได้เป็นอย่างดี และสามารถนำมาพัฒนาครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมี
นักวิชาการได้กล่าวถึงรูปแบบการพัฒนาไว้ดังนี้

Lombardo และ Eichinger (1996) ได้อธิบายไว้ว่าหลักการพัฒนาบุคลากรตามกรอบ 70 :
20 : 10 เป็นสูตรที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยของ Morgan McCall และคณะจากสถาบัน Center for
Creative Leadership (CCL) ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งในภายหลัง 2 คณะทำงานนั้น คือ Michael
M. Lombardo และ Robert W. Eichinger ได้ตีพิมพ์หนังสือที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังกล่าวเรื่อง
The Career Architect Development Planner จนกลายเป็นสูตรที่โด่งดังและมักถูกนำมาอ้างถึง
ว่า การที่คนเราจะพัฒนาศักยภาพได้จริง ๆ นั้น มีสัดส่วนขององค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการ
พัฒนาได้ดีตามอัตราส่วน 70 : 20 : 10 ซึ่งสูตรนี้มองว่าการที่ปัจเจกบุคคลจะสามารถพัฒนาตนเองได้
จากกิจกรรมพื้นฐาน 3 ส่วนด้วยกัน โดยมีสัดส่วน 3 ส่วน ดังนี้

1. ร้อยละ 70 คือ อัตราส่วนของกิจกรรมที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาตนเองจาก
ประสบการณ์ (Experience) ของการเรียนรู้และพัฒนาผ่านภารกิจในงานแต่ละวัน การได้ทำงานหรือ
ได้รับมอบหมายงานที่ท้าทายและการลงมือปฏิบัติ

2. ร้อยละ 20 คือ อัตราส่วนของกิจกรรมที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาตนเอง จากการ
ค้นคว้า (Exposure) ของการเรียนรู้และพัฒนาผ่านการสอนแนะ การทำงานร่วมกับเครือข่ายหรือการ
เรียนรู้จากการทำงานร่วมกับผู้อื่น การเรียนรู้จากบุคคลอื่น ๆ

3. ร้อยละ 10 คือ อัตราส่วนของกิจกรรมที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาตนเอง จากการ
เรียน (Education) ของการศึกษาเรียนรู้และพัฒนาผ่านการเรียนในสถานศึกษาอย่างเป็นทางการ
หรือผ่านหลักสูตรและโปรแกรมต่าง ๆ

Rabin (2014) ได้อธิบายว่าเทคนิคขั้นตอนการพัฒนาแบบ 70-20-10 นี้ถูกพัฒนาขึ้นโดย Center for Creative Leadership ซึ่งแบ่งรูปแบบ การพัฒนาภาวะผู้นำออกเป็น แบบเป็นทางการ ร้อยละ 10 และแบบไม่เป็นทางการ ร้อยละ 90 โดยในส่วนของพัฒนาแบบไม่เป็นทางการ แนะนำให้ร้อยละ 70 ของการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์และลงมือปฏิบัติในงานจริง และร้อยละ 20 ของการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ที่ได้รับการกระตุ้นและสนับสนุนจากผู้อื่น เช่น การได้รับการโค้ชโดยหัวหน้าของตนเอง ส่วนการพัฒนาแบบเป็นทางการอีกร้อยละ 10 เป็นการเรียนรู้ในห้องเรียน เรียนทางไกลผ่าน E-Learning หรือการเรียนรู้โดยวิทยาการ

Charles (2013) ได้ให้ความเห็นว่า หลักการพัฒนาบุคลากรตามกรอบ 70 : 20 : 10 มีรากฐานมาจากการวิจัยของ McCall, Eichinger และ Lombardo ในช่วงปี 1990 ที่ศูนย์ความเป็นผู้นำสร้างสรรค์ (CCL) ในรัฐนอร์ทแคโรไลนา ประเทศสหรัฐอเมริกา และตีพิมพ์ในปี 1996 ซึ่งเผยให้เห็นว่าบทเรียนที่ได้เรียนรู้ โดยผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพจากกรอบการพัฒนาสามารถแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 (70) ประสบการณ์การเรียนรู้จากที่ทำงาน (Challenge assignment) การเรียนรู้และการพัฒนาผ่านงานแบบวันต่อวันกับความท้าทายและการปฏิบัติ

ส่วนที่ 2 (20) การเรียนรู้ทางสังคม (Developmental relationship) การเรียนรู้และการพัฒนาที่ผ่านคนอื่นการแลกเปลี่ยนความรู้

ส่วนที่ 3 (10) การเรียนรู้ผ่านการฝึกอบรม (Coursework and training) หลักสูตรการพัฒนา

หลักการพัฒนาบุคลากรตามกรอบ 70 : 20 : 10 สามารถใช้ได้ในทุกภาคและองค์กร โดยไม่ต้องคำนึงถึงขนาดเนื่องจากลักษณะแบบองค์รวมและความคล่องตัวขององค์กร

วิทยา วิจิตร (2557) ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า รูปแบบการพัฒนา 70 : 20 : 10 Framework เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาต่างจากเดิมที่จะมองว่าการจัดการเรียนคือการจัดการชั้นเรียน วิชาเรียน และหลักสูตร โดยแนวคิดนี้แบ่งวิธีเรียนรู้เป็น 3 ส่วนคือ 1) เรียนจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 2) เรียนจากการแลกเปลี่ยนกับคนอื่น ๆ และ 3) เรียนจากหลักสูตรที่เป็นระบบ แล้วนำทั้ง 3 ส่วนมาผสมผสานกัน โดยให้นำหนักเป็น 70 : 20 : 10 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามสิ่งที่เป็น 70 : 20 : 10

Framework ที่นำเสนอนี้ เป็นแค่แนวทางการปรับสัดส่วนต่าง ๆ ไม่จำเป็นต้องเป็น 70 : 20 : 10 เสมอไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น 1) เนื้อหาในการเรียนรู้ แต่ละเนื้อหาต้องการสัดส่วนที่ไม่เหมือนกัน เช่น การเรียนวิชาคณิตศาสตร์อาจจะต้องให้นำหนักกับการเรียนหลักสูตรเป็นระบบมาก

ขึ้น แต่การเรียนรู้ที่จักรยานก็ต้องให้น้ำหนักการลงมือปฏิบัติมากหน่อย 2) ประสบการณ์เดิมของผู้เรียนพวกมือใหม่ ๆ จะต้องการเรียนจากหลักสูตรขณะที่ผู้ชำนาญแล้วอาจจะต้องการแลกเปลี่ยนรู้มากกว่า

ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงฆาร (2563) ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับลักษณะและความมุ่งหมายของกฎ 70-20-10 ไว้ว่า กฎ 70-20-10 เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ช่วยให้โครงการเรียนรู้และการพัฒนาขององค์กรมีประสิทธิภาพสูงสุด ด้วยการนำกิจกรรมและปัจจัยนำเข้าอื่น ๆ มาใช้ในการฝึกอบรมหรือให้ความรู้แก่พนักงาน นอกเหนือไปจากการเรียนรู้หรือการฝึกอบรมในห้องเรียน ตัวเลขที่ปรากฏเป็นสัดส่วนเปอร์เซ็นต์ของเวลาและทรัพยากรที่ใช้ไปในการสร้างการเรียนรู้ให้แก่พนักงาน โดยแบ่งสัดส่วนดังนี้

70% ใช้ไปในการฝึกงาน สอนงาน เรียนรู้งานจากการปฏิบัติจริง (On-the job Training) ผู้สร้างรูปแบบนี้ให้ความเห็นว่า ประสบการณ์ที่ได้จากการทำงาน มีประโยชน์แก่พนักงานมากที่สุด เพราะทำให้พนักงานได้ค้นพบทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของตน สามารถตัดสินใจ มีความรู้สึกท้าทาย และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ นอกจากนี้ พนักงานยังได้เรียนรู้ความผิดพลาดของตนและได้รับข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของเขาได้ในเวลาเดียวกัน

20% ใช้ไปในการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเรียนรู้ทางสังคม, การสอน (Coaching), การช่วยเหลือแนะนำ (Mentoring), การเรียนรู้ร่วมกัน และจากการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ประโยชน์สำคัญที่ได้จากวิธีการเรียนรู้ด้วยวิธีนี้ คือ กำลังใจและข้อมูลป้อนกลับ

10% ใช้ไปในการเรียนการสอนแบบเป็นทางการ เช่น การฝึกอบรมในห้อง ความมุ่งหมายของรูปแบบไม่ใช่เพื่อไม่เห็นความสำคัญของการฝึกอบรม แต่เพื่อสนับสนุนการนำความรู้ที่เรียนมาในห้องเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง โดยมีโค้ชและเพื่อนร่วมงานเป็นผู้ให้ข้อมูลป้อนกลับว่า ความรู้ที่เรียนมานั้นได้ถูกนำไปปรับใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมหรือมีสิ่งที่ต้องเรียนรู้เพิ่มเติมหรือไม่

สรุปได้ว่าแนวทางการพัฒนาครุมีหลากหลายรูปแบบ ไม่ใช่เพียงนำครูไปอบรมฟังบรรยายเพียงอย่างเดียว แต่ต้องคำนึงถึงวิธีการพัฒนาที่จะสามารถปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ของครู ต้องมีการวางแผน จัดโปรแกรมที่เหมาะสม จัดประสบการณ์ที่สอดคล้องและมีความเชื่อมโยงกับงาน มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ฝึกทักษะที่จำเป็น สร้างเครือข่ายการร่วมมือทางวิชาชีพ และส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองด้วยกิจกรรมต่าง ๆ และในวิสัยนี้มุ่งเน้นการพัฒนาครูโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้และพัฒนา (Learning and Development) หรือการพัฒนาแบบ 70-20-10 ซึ่งประกอบด้วย การเรียนรู้จาก

การปฏิบัติจริง การเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยน และการเรียนรู้ด้วยการเรียนในห้องหรือตามหลักสูตรตามลำดับ

การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

1. การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้มีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งผู้สอนมีความรู้และทักษะในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

อุทุมพร จามรมาน (2540) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นกระบวนการหรือวิธีการต่าง ๆ ที่ดำเนินการอย่างมีขั้นตอนเริ่มตั้งแต่การรับรู้การคิด การประเมินการเรียนรู้และมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การสังเกต การสงสัย การอยากรู้คำตอบ การแสวงหา การคาดคะเน การหาข้อมูล และการตรวจสอบคำตอบ

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นกระบวนการหรือวิธีการต่าง ๆ ที่เป็นระบบ มีขั้นตอนที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลความรู้ที่มีประโยชน์เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาส่งเสริม หรือปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา เช่น การจัดทำแผนการเรียนรู้ของผู้สอน การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามสาระหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และจัดเนื้อหาสาระกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดของผู้เรียนฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้และการสอนตามความเหมาะสม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สู่อำนาจปฏิบัติ ทั้งนี้ การที่ผู้เรียนจะมีคุณภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยมีหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม

ทิตนา แคมมณี (2544) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. การเรียนรู้เป็นงานเฉพาะบุคคลทำแทนกันได้ ครูที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้เขาได้มีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตัวเอง

2. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญา ต้องมีการใช้กระบวนการคิดสร้างความเข้าใจความหมายของสิ่งต่าง ๆ ดังนั้นครูจึงควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิด ทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ

3. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคม เพราะในเรื่องเดียวกันอาจคิดได้หลายแง่มุม ทำให้เกิดความขยายเติมเต็มความรู้ ตรวจสอบความถูกต้องของการเรียนรู้ตามที่สังคมยอมรับด้วย ดังนั้นครูที่ปรารถนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อาจต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่นหรือแหล่งข้อมูลอื่น ๆ

4. การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่สนับสนุน เป็นความรู้สึกเบิกบาน เพราะหลุดพ้นจากความขี้ใจ และเกิดความสุขขึ้นจากการได้เรียนรู้ เมื่อพบคำตอบด้วยตนเอง

5. การเรียนรู้เป็นงานต่อเนื่องตลอดชีวิต ขยายพรมแดนความรู้ได้ไม่มีที่สิ้นสุดครูควรสร้างกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการแสวงหาความรู้ไม่รู้จบ

6. การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลง เพราะได้รู้มากขึ้นทำให้เกิดการนำความรู้ไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ เป็นการพัฒนาไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผลการพัฒนาตัวเองด้วย ดังนั้นครูจึงต้องคำนึงถึงประเด็นต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการจัดการเรียนรู้ คือ

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
2. การเน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก
3. การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน
4. การจัดกิจกรรมไม่น่าสนใจ ไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่าย
5. ความมีเมตตากรุณาต่อผู้เรียน
6. การท้าทายให้ผู้เรียนอยากรู้
7. การตระหนักถึงเวลาที่เหมาะสมที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้
8. การสร้างบรรยากาศหรือสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้

โดยการปฏิบัติจริง

9. การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้
10. การมีจุดมุ่งหมายของการสอน
11. ความเข้าใจผู้เรียน
12. ภูมิหลังของผู้เรียน
13. การไม่ยึดวิธีการใดวิธีการหนึ่งเท่านั้น

14. การเรียนการสอนที่ดีเป็นพลวัต (Dynamic) กล่าวคือ มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งในด้านการจัดการกิจกรรม การสร้างบรรยากาศ รูปแบบเนื้อหาสาระ เทคนิค วิธีการ

15. การสอนสิ่งที่ไม่ใกล้ตัวผู้เรียนมากเกินไป

16. การวางแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) ได้ให้องค์ประกอบและตัวชี้วัดของความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนระดับสถานศึกษา ดังนี้

1. ครูผู้สอน

1.1 มีข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลครบถ้วน และนำไปใช้ในการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่นกับสภาพผู้เรียน

1.2 มีแผนพัฒนาผู้เรียนตามจุดเน้น และรายงานความก้าวหน้าอย่างเป็นรูปธรรม

1.3 มีนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ตามจุดเน้นที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.4 มีรายงานการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน

1.5 มีเครื่องมือวัดและประเมินที่หลากหลายครอบคลุมตามจุดเน้น

2. ผู้เรียน

2.1 การเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดจากประสบการณ์ตรงทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

2.2 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวคิด วางแผน และประเมินผลการเรียนรู้

2.3 ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้จากความถนัดและความสามารถตามช่วงวัย

2.4 ผู้เรียนมีวินัยในการทำงาน มีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

2.5 ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข มีความสามารถ ทักษะ และคุณธรรมตามจุดเน้นของแต่ละช่วงวัย

ปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาว่า ต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความหมายและแนวคิดดังนี้

ทิศนา ขัมมณี (2551) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่าเป็นการจัดสภาพการณ์ของการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมอย่างเต็มตัว ทั้งทางกายสติปัญญาอารมณ์และสังคม ในกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้โดยผู้เรียนมีบทบาทมากกว่าผู้สอน

ฉิรดา เวชญาลักษณ์ (2561) ได้สรุปความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ว่า การจัดการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือการยึดว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เพื่อสร้างปัญญาให้รู้จักตนเอง รู้จักโลก สามารถพึ่งตนเองได้ เป็น การเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีอิสรภาพ ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพของความเป็นมนุษย์ เรียนรู้อย่างมีความสุข ให้ผู้เรียนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วม ทั้งทางกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ในกิจกรรมหรือ กระบวนการที่ผู้สอนจัดขึ้น

อัฐพล อินตะเสนา (2561) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ โดย เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงด้วยมีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม การฝึกทักษะกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการทำงานที่สำคัญ การสรุปความรู้ด้วยตนเองและการได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ใน สถานการณ์ต่าง ๆ

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้ให้หลักการในการจัดการเรียนรู้สู่การพัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้

1) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้โดยการจัดวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสามารถ ของผู้เรียนแต่ละคนให้สามารถพัฒนาตนเองได้ ได้ลงมือศึกษาค้นคว้า คิดแก้ปัญหา และปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนจัดสถานการณ์ให้เอื้อต่อการเรียน

2) การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นการจัดการ เรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อวางรากฐานชีวิตให้เจริญอกงาม อย่างสมบูรณ์ มีพัฒนาการสมวัย อย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ค้นพบและแสดงออกถึงศักยภาพของตนเอง ครูผู้สอนจึง ควรมีข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล สำหรับใช้ในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และนำไปพัฒนา ผู้เรียนให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

3) การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง

การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองเป็นการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาได้อย่างเหมาะสมกับการทำงานของสมอง การเชื่อมโยง วงจรสมอง การจัดการเรียนรู้ที่ขัดต่อการทำงานของสมองจะทำให้เกิดการเรียนไม่ได้เต็มตามศักยภาพ อีกทั้งต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางอารมณ์ของผู้เรียนสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นกัลยาณมิตรให้ เรียนอย่างมีความสุข โดยใช้ประสบการณ์ตรงด้านร่างกายที่เป็นรูปธรรม ข้อเท็จจริง และทักษะด้าน

ต่าง ๆ ที่ปรากฏในชีวิตจริงตามธรรมชาติ ตลอดจนสื่อการเรียนรู้ที่ดึงดูดความสนใจ เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองในแต่ละช่วงวัย จะส่งผลให้ผู้เรียนมีความสนใจ ความตั้งใจ มีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

4) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม

การจัดการเรียนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ด้วยการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ได้รับเกิดการยอมรับ เห็นคุณค่าและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นลักษณะนิสัยที่ดี

วัชรพล วิบูลยศริน (2561) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ว่า วิธีการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกเน้นกิจกรรมบูรณาการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ประโยชน์จากการลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเองเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ โดยผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดเตรียมสื่อการเรียนรู้และสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งนำไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาภาษาไทย จำนวน 14 วิธี ดังนี้

- 1) การจัดการเรียนรู้แบบนิรนัย
- 2) การจัดการเรียนรู้แบบอุปนัย
- 3) การจัดการเรียนรู้แบบการไปทัศนศึกษา
- 4) การจัดการเรียนรู้แบบการใช้กรณีศึกษา
- 5) การจัดการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติ
- 6) การจัดการเรียนรู้แบบการแสดงละคร
- 7) การจัดการเรียนรู้แบบการอภิปราย
- 8) การจัดการเรียนรู้แบบการใช้โครงงานเป็นฐาน
- 9) การจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน
- 10) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- 11) การจัดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนรู้
- 12) การจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง
- 13) การจัดการเรียนรู้แบบสืบสวน
- 14) การจัดการเรียนรู้แบบหมวกการคิดหกใบ

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการหรือวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการสร้างองค์ความรู้ พัฒนาและส่งเสริมทักษะผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ตามความเหมาะสม สอดคล้องกับร่างกาย สติปัญญา สมอง อารมณ์ สังคม และช่วงวัย ตลอดจนพัฒนาการด้านคุณธรรม จริยธรรม สามารถอยู่ในสังคม และใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข

2. การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระสำคัญในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญและกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้ให้ความสำคัญของภาษาไทยไว้ว่าภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพและเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรจริงประกอบด้วย 5 สาระ คือ

1. การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่านเพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
2. การเขียน การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่าง ๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่าง ๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์
3. การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ
4. หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย
5. วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูลแนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทแห่งบท ร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด

ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิด ความซาบซึ้งและภูมิใจ ในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

สามารถกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 5 สาระการเรียนรู้ดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และ เขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมี ประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของ ภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียนภาษาไทย เมื่อจบการศึกษาขั้น พื้นฐานไว้ว่า ผู้เรียนต้องมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องและเข้าใจ ดีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่านได้ วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็น โต้แย้งและเสนอความคิดใหม่จากการอ่านอย่างมีเหตุผล คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน เขียน กรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกรายงานย่อความ และเขียนรายงานจากสิ่งที่อ่าน สังเคราะห์ ประเมินค่า และนำความรู้ความคิดจากการอ่านมาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ และ นำความรู้ความคิดไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน

2. เขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ ย่อ ความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย เรียงความแสดงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์โดยใช้โวหาร ต่าง ๆ เขียนบันทึก รายงานการศึกษาค้นคว้าตามหลักการเขียนทางวิชาการ ใช้ข้อมูลสารสนเทศใน

การอ้างอิงผลิตผลงานของตนเองในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งสารคดีและบันเทิงคดี รวมทั้งประเมินงานเขียนของผู้อื่นและนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง

3. ตั้งคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู มีวิจารณ์ญาณในการเลือกเรื่องที่ฟังและดู วิเคราะห์วัตถุประสงค์ แนวคิด การใช้ภาษา ความน่าเชื่อถือของเรื่องที่ฟังและดู ประเมินสิ่งที่ฟังและดูแล้วนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต มีทักษะการพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการโดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง พูดแสดงทรรศนะโต้แย้ง โน้มน้าว และเสนอแนวคิดใหม่อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

4. เข้าใจธรรมชาติของภาษา อิทธิพลของภาษา และลักษณะของภาษาไทย ใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคได้ตรงตามวัตถุประสงค์ แต่งคำประพันธ์ประเภท กาพย์ โคลง ร่ายและฉันท์ ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะและใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างถูกต้อง วิเคราะห์หลักการสร้างคำในภาษาไทย อิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทยและภาษาถิ่น วิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

5. วิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้น รู้และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดี ภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้าน เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีไทย ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ และนำข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

จากความสำคัญและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ภาษาไทยมีความสำคัญและเป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาอื่น ผู้เรียนควรมีคุณภาพการเรียนรู้ตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 5 สาระการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การอ่าน 2) การเขียน 3) การฟัง การดู และการพูด 4) หลักการใช้ภาษาไทย และ 5) วรรณคดีและวรรณกรรม

ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยจึงหมายถึง กระบวนการหรือวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการสร้างองค์ความรู้ พัฒนาและส่งเสริมทักษะผู้เรียนในด้านภาษาไทย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพการเรียนรู้ตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ มีทักษะทางภาษา และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. แนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

การพัฒนาผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จตามมาตรฐานการเรียนรู้วิชาภาษาไทยนั้น ต้องอาศัยการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งมีนักวิชาการได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ดังนี้

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2529) ทรงศึกษารวบรวมปัญหาเกี่ยวกับการจัดการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ไว้ว่า

1. ควรฝึกทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน ให้มากขึ้น เช่น ฝึกการจัดรายการเสียงตามสายในโรงเรียน ติดตามฟังรายการภาษาไทย ฝึกให้พูดเป็นกลุ่ม โดยครูชี้แนะหัวข้อที่น่าสนใจ หา

ตัวอย่างการพูดที่ดีให้นักเรียนฟัง ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการพูด จัดกิจกรรมให้รักการอ่าน เช่น จัดมุมหนังสือ จัดให้อ่านข่าวรายวันหน้าชั้นเรียน ฝึกทักษะการอ่านทำนองเสนาะ สำหรับการเขียน ควรจัดประกวดคัดลายมือ ส่งเสริมนักเรียนที่เขียนดี ส่งผลงานเข้าประกวดเพื่อเป็นแบบอย่าง

2. จัดกิจกรรมประกวดแข่งขันต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนภาษาไทย ให้ความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยในรูปแบบต่าง ๆ เน้นให้เห็นว่าวิชาภาษาไทยเป็นเครื่องมือแสดงเอกลักษณ์ของชาติ

3. ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและครูผู้สอนวิชาอื่น ๆ ให้ช่วยกันส่งเสริมให้นักเรียนสนใจภาษาไทยและเป็นแบบอย่างการใช้ภาษาที่ถูกต้อง ที่สำคัญครูต้องรักและภูมิใจในภาษาไทยทำตัวให้นักเรียนศรัทธา

4. ฝึกให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณ์ญาณ โดยให้ตัวอย่างการ แสดงฝึกคิดวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน

5. ฝึกให้นักเรียนหัดฟังเรื่องสั้น ๆ ง่าย ๆ ก่อนแล้วนำไปสู่เรื่องที่ซับซ้อนมากขึ้น ฝึกให้สรุปประเด็นสำคัญที่ฟังโดยการให้พูดหรือเขียน

6. ปรับปรุงหลักสูตร วิธีสอน แบบเรียน เตรียมอุปกรณ์การสอนให้พร้อม

7. ควรจัดให้มีศูนย์ผลิตอุปกรณ์การสอนภาษาไทย และใช้อุปกรณ์สื่อดัดตนศึกษา ช่วยในการสอน

8. ควรจัดทำห้องปฏิบัติการทางภาษา และห้องสมุดภาษาไทย

9. จัดทำชุดการสอนเสริม

10. จัดนิทรรศการเกี่ยวกับภาษาไทย จัดกิจกรรมนอกสถานที่

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2531) ได้ให้หลักการของการสอนภาษาไทยไว้ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทยจะต้องจัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสอนตามหลักสูตรหรือบทเรียนนั้น ๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถบรรลุจุดประสงค์ในด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านเจตคติ และด้านทักษะทางภาษา เช่น การตอบคำถามสรุปบทเรียน , การแต่งประโยคจากสำนวนภาษาในบทเรียน, การแสดงบทบาทสมมุติ สรุปเรื่องที่เรียน, การเล่นเกมอักษรปริศนา, ทบทวนความเข้าใจใน คำศัพท์ต่าง ๆ การร้องเพลงสรุปบทเรียน สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นี้ครูอาจนำมาจัดเป็นกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียนยิ่งขึ้น

2. การจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทยจะต้องจัดอย่างมีลำดับขั้นตอน เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องการฝึกฝนให้เกิดความชำนาญสามารถใช้ได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว ดังนั้น กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อฝึกทักษะทางภาษาไทย จึงควรจัดให้นักเรียนเรียนจากสิ่งที่ย่างไปสู่สิ่งที่ยากและซับซ้อนขึ้น จากสิ่งที่ใกล้ตัวไปสู่สิ่งที่ไกลตัว และจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปสู่สิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น ในการสอนคำต่าง ๆ ครูอาจให้นักเรียนได้เรียนคำ

ต่าง ๆ เทียบไปกับภาพ หรือในการจัดกิจกรรมฝึกพูดก็เริ่มจากสิ่งใกล้ตัว เช่น การแนะนำตัวเอง แนะนำเพื่อน แนะนำครู หลังจากนั้นจึงเพิ่มความยากและซับซ้อนขึ้น

3. การจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทย ควรจะให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวัย ความสามารถและความต้องการของนักเรียน เช่น นักเรียนมีความต้องการความสำเร็จ ดังนั้น ผู้สอน ควรคำนึงถึงการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จมากกว่าความล้มเหลว ตัวอย่างเช่น ในการแข่งขันคำศัพท์ก็ไม่ควรให้นักเรียนแข่งกับนักเรียนอ่อนเป็นรายบุคคล แต่ครูควรจัดกิจกรรม ในรูปการแข่งขันเป็นหมู่ให้นักเรียนเก่งได้ทำงานร่วมกับนักเรียนอ่อน รู้จักให้ความช่วยเหลือกัน เป็นการช่วยให้นักเรียนที่เรียนอ่อนได้มีโอกาสได้รับความสำเร็จบ้าง ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่เรียนอ่อนมัก เข้าใจ บทเรียนได้ค่อนข้างช้า ทำให้ความสนใจในการเรียนมีน้อย ดังนั้น การจัดกิจกรรมของครูจึง นับว่ามีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนอ่อนเกิดความสนใจในการเรียนมากขึ้น และเมื่อเขามีโอกาส ประสบความสำเร็จในการเรียนก็ช่วยให้เขาเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน นอกจากนี้ กิจกรรมที่จัดขึ้นไม่ ควรจะยากหรือง่ายเกินไป เพราะถ้ายากเกินไป นักเรียนจะเกิดความท้อแท้เพราะไม่ประสบความสำเร็จหรือถ้าง่ายเกินไปก็จะไม่สนใจ เพราะสิ่งนั้นไม่ได้ท้าทายความสามารถให้เขาอยากทำและ อยากลอง

4. การจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทย จะต้องใช้เวลาไม่ยาวนานเกินไป ทั้งนี้ เนื่องจากนักเรียนจะมีช่วงความสนใจค่อนข้างสั้น ดังนั้นถ้ากิจกรรมใดใช้เวลามากเกินไปนักเรียนอาจ เบื่อหน่าย ทำให้การเรียนรู้อาจไม่ดีเท่าที่ควรจะเป็น

5. การจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทยจะต้องจัดในรูปของทักษะสัมพันธ์ เพื่อให้ นักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะทางภาษาในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนได้อย่าง สอดคล้องกัน ทั้งนี้ เนื่องจากการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันจะต้องมีการรับสารและส่งสารอยู่ ตลอดเวลา ดังนั้น การจัดกิจกรรมในเชิงทักษะสัมพันธ์จะช่วยให้ นักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ได้มากขึ้นและมีความหมายยิ่งขึ้น เช่น ในการเรียนเรื่องพระอภัยมณีอาจจัดกิจกรรมในเชิงทักษะ-สัมพันธ์ได้ เช่น

ด้านการฟัง - ให้หาคำสัมผัสคล้องจองจากบทร้อยกรองที่เพื่อนอ่าน

ด้านการพูด - ให้วิจารณ์เหตุการณ์จากเรื่องราว การที่พระอภัยมณียกนางสุวรรณมาลี ให้แก่อุศเรนนั้นถูกหรือไม่ เพราะเหตุใด

ด้านการอ่าน - ฝึกอ่านร้อยกรองจากบทเรียนทั้งอ่านในใจและอ่านออกเสียง

ด้านการเขียน - ให้เขียนจดหมายถึงเพื่อนวิจารณ์การกระทำของพระอภัยมณีตาม

ความคิดเห็นของนักเรียน

6. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยควรคำนึงเสมอว่า สื่อการเรียนที่จะ

นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมนั้นควรจะต้องเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่จัดหาได้ง่ายในท้องถิ่นแต่ละแห่งและควรเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่มีราคาถูก ในการสอนแต่ละครั้งกิจกรรมที่ดีไม่ควรใช้อุปกรณ์มากขึ้นจนเกินไปจะดูเป็นการฟุ่มเฟือยและใช้สื่อการเรียนได้ไม่คุ้มค่า

7. การจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทยควรจัดในรูปกิจกรรมต่าง ๆ โดยพยายามดัดแปลงหรือเปลี่ยนแปลงให้น่าสนใจ ไม่ควรใช้การสอนโดยใช้กิจกรรมแบบเดียวที่ซ้ำซากจะทำให้ นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายไม่สนใจทเรียนเท่าที่ควร เช่น ผู้สอนบางคนใช้กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการทายปัญหาเพียงอย่างเดียว ไม่รู้จักพลิกแพลงใช้เกมอื่นทำให้นักเรียนเกิดความไม่สนใจ

8. การจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทย จะต้องให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกอย่างทั่วถึง เช่น การเรียกนักเรียนออกมาแข่งขันเขียนคำศัพท์ในกระดาน ควรเปิดโอกาสเท่าเทียมกันจะทำให้เขาได้ฝึกฝนและร่วมกิจกรรมได้อย่างเต็มที่ อีกตัวอย่างหนึ่งก็คือ ในการแสดงละคร ครูควรฝึกฝนให้นักเรียนกล้าและมั่นใจ ไม่ควรเลือกเฉพาะคนพูดคล่องแคล่วมาแสดงเป็นตัวเด่นอยู่ร่ำไป แต่ครูควรส่งเสริมให้กำลังใจเด็กคนอื่น ๆ บ้างในการแสดงบทบาทต่าง ๆ ไม่ใช่ได้เห็นนักเรียนคนใดไม่พูด ไม่กล้าแสดงออกก็จัดเป็นต้นไม้บ้าง ก้อนหินบ้าง สิ่งเหล่านี้ไม่ส่งเสริมพัฒนาการให้แก่ นักเรียน

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2542) ได้ให้แนวทางในการสอนภาษาไทยไว้ดังนี้

1. ธรรมชาติในการเรียนภาษาของเด็ก เด็กจะเรียนภาษาโดยเริ่มจากการฟังแล้วจึงพูด การที่เด็กหัดพูดเป็นการเรียนรู้โดยการ "เลียนแบบ" ต่อจากนั้นเมื่อเข้าเรียนในโรงเรียนเด็กจึงได้เรียนอ่านและเขียนต่อไป

2. ครูภาษาไทยจำเป็นจะต้องรู้จักองค์ประกอบของภาษาให้ดี และจัดการเรียนการสอนให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ทั้งการออกเสียง เข้าถึงความหมายและ โครงสร้างของคำ

3. สอนให้เกิดสัมพันธ์ทักษะ ในการสอนภาษาไทย ซึ่งประกอบด้วยทักษะทั้ง 4 คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน จะต้องสอนให้สัมพันธ์กัน ในการสอนแต่ละครั้งไม่ควรแยกสอนเฉพาะการอ่านหรือการพูด เพราะในการใช้ภาษาเมื่อมีการพูดย่อมมีการฟังการอ่าน การเขียนสัมพันธ์อยู่ จึงควรสอนไปด้วยกัน

4. สอนให้เกิดทักษะ ทักษะหมายถึงการกระทำใด ๆ ให้เกิดความคล่องแคล่วชำนาญโดยอัตโนมัติ ทักษะจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการฝึกฝน อย่างสม่ำเสมอเป็นนิตย์ การสอนเพื่อให้เกิดทักษะมีหลักปฏิบัติดังนี้

1) ฝึกไปทีละอย่าง ๆ ก่อนและฝึกให้สัมพันธ์กัน เช่น เน้นฝึกฟังให้ดีแล้วฝึกพูดไปด้วยเมื่อฝึกอ่านเขียนได้แล้วก็ฝึกให้สัมพันธ์ทักษะฟังจำได้ว่า ทักษะอย่างหนึ่งมักส่งเสริมทักษะอื่น ๆ ด้วยเสมอ

2) ฝึกจากสิ่งที่ย่างไปหายาก

- 3) ให้เด็กมีความสนใจและเต็มใจที่จะแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นเอง
- 4) การพยายามจัดประสบการณ์และกิจกรรมให้ได้กระทำอยู่เสมอ
- 5) ควรมีการวัดผลประเมินผลสม่ำเสมอ

5. สอนให้เกิดความรู้ หมายถึงการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กเมื่อเด็กได้พบได้เห็น มากก็ยิ่งเกิดความรู้มากขึ้น และการเรียนรู้จะเกิดมากยิ่งขึ้นการเรียนการสอนควรมุ่งให้เด็กเรียนโดยการกระทำให้มากที่สุด ฉะนั้นการสอนภาษาไทยจึงต้องยึดหลักดังนี้

- 1) สอนโดยจัดให้ทำกิจกรรม คือการจัดเหตุการณ์ให้แก่เด็กซึ่งอาจเป็นเหตุการณ์สมมุติขึ้นเพื่อให้เด็กพบปัญหาแล้วให้ติดแก้ปัญหา นั้น ๆ ซึ่งนับว่าเป็นการเรียนรู้อย่างหนึ่ง
- 2) สอนโดยใช้อุปกรณ์ ครูควรจัดหาอุปกรณ์มาใช้ประกอบการสอนก็เท่ากับเป็นการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก ให้เขาได้สัมผัสมากกว่าการฟังครูการสอนโดยใช้อุปกรณ์เพื่อให้เด็กได้ทดลองได้พิสูจน์ให้เห็นจริงดังตามนั้น เด็กได้สังเกต พิจารณาด้วยตนเองเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง

6. สอนให้เกิดเจตคติ เจตคติหมายถึงความรู้สึก ทำที่ที่มนุษย์มีต่อมนุษย์หรือต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นไปในทางที่ดีและไม่ดี ลักษณะสำคัญของเจตคติคือ เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ เป็นสภาพทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความคิด และเป็นสภาพที่มั่นคงเปลี่ยนแปลงได้ยาก ในการสอนภาษาไทยจึงต้องมุ่งให้ผู้เรียนเกิดเจตคติในทางที่ดีให้มากที่สุด การที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติ พึงยึดหลักดังนี้

- 1) หาวิธีจูงใจ ให้มีความสนใจภาษาไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม
- 2) คอยสังเกตความสนใจของเด็กว่าสนใจภาษาไทยเรื่องใดแล้วหาทางส่งเสริมความสนใจนั้น ๆ
- 3) พิจารณาจัดเนื้อหาวิชา บทเรียนที่สอนให้มีความยากง่ายพอเหมาะสมกับระดับสติปัญญา วัย และความสามารถของเด็ก
- 4) ให้เด็กได้มีโอกาสชมการแสดงหรือนิทรรศการเกี่ยวกับภาษาไทยจัดให้มีการอภิปราย ได้ว่าที่ตามโอกาสอันสมควร

7. สอนให้เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน การเรียนเนื้อหาต่าง ๆ ของเด็กควรจัดให้ได้เรียนเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยต้องมุ่งให้ผู้เรียนนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้จริง ๆ

อดุลย์ ไทรเล็กทิม (2550) ได้ให้หลักการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยไว้ดังนี้

1. สอนให้สัมพันธ์กับการใช้ภาษา ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

กล่าวคือเมื่อสอนวิชาหลักภาษา ผู้สอนก็ควรมีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ในช่วงเวลาให้มากที่สุด

2. สอนเนื้อหาในบทเรียนให้สัมพันธ์กับภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน คือ เน้นการนำไปใช้เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการเรียนหลักภาษาไทยนั้นมีประโยชน์ ช่วยให้สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องตามระเบียบ แบบแผน เช่น ให้ผู้เรียนลองพิจารณาว่าชื่อของตนเป็นภาษาบาลีหรือสันสกฤต เมื่อจัดการเรียนรู้เรื่อง คำบาลีสันสกฤต

3. ไม่ควรมุ่งสอนแต่เนื้อหาหลักภาษาแต่เพียงอย่างเดียวแต่ควรสอนให้สัมพันธ์กับทักษะการใช้ภาษา ซึ่งได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน และเมื่อสอนวรรณคดี ก็ควรให้ความรู้ทางด้านภาษาด้วย เช่น เมื่อเรียนวรรณคดีเรื่องข้อคิดการบวช ก็ควรสอนให้รู้จัก คำศัพท์และรู้จักวิเคราะห์คำราชาศัพท์สำหรับพระสงฆ์ด้วย

4. ควรใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธีเพื่อสร้างความสนใจผู้เรียนจะได้ไม่เบื่อ ซึ่งควรจะทำตลอดเวลาที่สอนไม่ใช่สร้างความสนใจแต่ช่วงนำเข้าสู่บทเรียนเท่านั้น

5. ผู้สอนควรมีการวางแผนและเตรียมการสอนอย่างดีว่าจะดำเนินการสอนอย่างไร จึงจะทำให้การเรียนการสอนประสบผลดี ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง และให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด

6. เตรียมสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้หลาย ๆ ประเภท เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่าย และช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียน

วรรณิ โสมประยูร (2553) ได้กล่าวถึงแนวการสอนอ่านภาษาไทยในระดับประถมศึกษาไว้ดังนี้

1. ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนให้ถูกต้องคล่องแคล่วแม่นยำ
2. สอนให้ถูกต้องตามหลักการสอนภาษา โดยเลียนแบบจากครูผู้สอน
3. ฝึกให้ผู้เรียนรู้หลักเกณฑ์ทางภาษาควบคู่ไปกับการใช้ภาษาและให้รู้วัฒนธรรมทางภาษา
4. ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์และสังเคราะห์สิ่งที่ได้ฟังและอ่าน เพื่อฝึกความคิดการแก้ปัญหาและให้มีวิจรรย์ญาณในการใช้ภาษา
5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนภาษาไทยไปใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารในชีวิตประจำวัน และใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ
6. ปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย โดยสอนให้เห็นคุณค่าและตระหนักในความสำคัญของภาษาไทย ทั้งในส่วนที่จำเป็นต้องใช้เพื่อการสื่อสารและในด้านการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติ

7. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในความงามของภาษาเพื่อให้เกิดความ
จรรโลงใจโดยใช้ธรรมชาติบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง ที่เหมาะสมกับวัยและระดับชั้น

8. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน และเฝ้หาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อ
ประโยชน์ในการดำรงชีวิต

9. สอดแทรกคุณธรรมต่าง ๆ เช่น ความมีระเบียบวินัยความอดทน ความขยัน
ความรับผิดชอบ เพื่อให้การเรียนบรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตร

10. ฝึกให้ผู้เรียนเป็นคนช่างสังเกตจดจำและจดบันทึกสิ่งต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้าง
ประสบการณ์ทางภาษาได้รับความรู้ความเพลิดเพลินและเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

11. นำภาษาที่ใช้ในสังคมแวดล้อมมาเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้
สัมพันธ์กับการเรียนและสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

12. ให้แบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ในเรื่องการใช้ภาษาของครูในการสอนและการสื่อ
ความในโรงเรียน

13. เน้นพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียน การวัดผลประเมินผล ต้องคำนึงถึงวัยและ
ระดับชั้นผู้เรียนตามลำดับ

14. ส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินผลการเรียนภาษาของตนเองเพื่อพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น
ตามลำดับ

15. ศึกษา ติดตาม และแก้ไขข้อบกพร่องทางภาษาของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอและ
ต่อเนื่อง โดยใช้วิธีการที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาได้ถูกต้อง

16. สอนซ่อมเสริมเมื่อทราบว่าผู้เรียนขาดทักษะทางภาษาด้านใดด้านหนึ่งหรือ
หลาย ๆ ด้าน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จในการเรียนภาษาไทย

17. จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเรียนภาษาไทยด้วยความสนใจและสนุกสนานโดย
ใช้เกม เพลงเป็นสื่อช่วย เพื่อให้ผู้เรียนชอบเรียนภาษาไทยและรักภาษาไทย

18. จัดทำหนังสือที่เหมาะสมมาให้ผู้เรียนอ่านมาก ๆ และส่งเสริมการอ่านหนังสือใน
ห้องสมุด เพื่อให้ผู้เรียนอ่านคล่องและมีความรู้กว้างขวาง

เฉลิมลาภ ทองอาจ (2561) ได้เสนอแนวทางใหม่ของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้
สมรรถนะเป็นฐานตามสมรรถนะและทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสามารถจัดการเรียนรู้ตามสาระการ
เรียนรู้ได้ดังนี้

1. สาระการเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้และด้านทักษะกระบวนการเฉพาะในวิชา
ภาษาไทย (หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม หลักการฟัง พูด กระบวนการอ่าน
กระบวนการเขียน ฯลฯ) เป็นการมุ่งพัฒนาทักษะการสื่อสาร ใช้วิธีการเรียนหรือจัดประสบการณ์การ
เรียนรู้ คือ

รูปแบบ

1) การลงมือปฏิบัติการพูด ฟัง อ่าน เขียน เพื่อสื่อความหมายในหลาย ๆ

2) การอภิปรายและการนำเสนอ

3) การแสดงบทบาทสมมติ

2. สารการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับโลกและการดำรงชีวิต (วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศิลปะ ดนตรี โลก สิทธิหน้าที่พลเมือง การอนุรักษ์ธรรมชาติ ฯลฯ ซึ่งใช้เนื้อหาเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกทักษะทางภาษา) เป็นการมุ่งทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ใช้วิธีการเรียนหรือจัดประสบการณ์การเรียนรู้ คือ

2.1 แนวคิดการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

1) จำแนกข้อเท็จจริงข้อคิดเห็น

2) ระบุวัตถุประสงค์ น้ำเสียงและอคติของผู้เขียน

3) เชื่อมโยงและอ้างอิงไปสู่ข้อสรุปอื่น

4) ประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบการเขียน

5) ประเมินหลักฐานข้อสนับสนุนการเขียน

6) สร้างข้อสรุปในประเด็นใดประเด็นหนึ่งจากสิ่งที่อ่าน

2.2 การสืบสอบ

2.3 การแก้ปัญหา

2.4 การอภิปราย

3. สารการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการประกอบกิจการหรือธุรกิจ (การเงิน การค้า การผลิต การหาทุน การจัดตั้งและดำเนินธุรกิจ ซึ่งใช้เนื้อหาเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกทักษะทางภาษา) เป็นการมุ่งทักษะการร่วมมือร่วมใจ ใช้วิธีการเรียนหรือจัดประสบการณ์การเรียนรู้ คือ

3.1 การเรียนรู้แบบร่วมมือ (กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่)

3.2 การทำโครงงาน

3.3 การอภิปราย

3.4 การเรียนรู้ผ่านการให้บริการสังคม (social service learning)

4. การคิดสร้างสรรค์และประดิษฐ์นวัตกรรม

4.1 การวิจัยและพัฒนา

4.2 การประดิษฐ์หรือการสร้างชิ้นงาน

4.3 การทำโครงงาน (รายบุคคลหรือกลุ่ม)

จากการศึกษาหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยของนักวิชาการได้แก่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2529) อัจฉรา ชิวพันธ์ (2531) ทศนีย์ ศุภเมธี

(2542) อุดุลย์ ไทรเล็กทิม (2550) วรณีย์ โสมประยูร (2553) และเฉลิมลาภ ทองอาจ (2561) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ดังในตาราง 1

ตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

องค์ประกอบของ การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย	แหล่งที่มา						ความถี่
	สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2529)	อัจฉรา ชิวพันธ์ (2531)	ทัศนีย์ ศุภเมธี (2542)	อุดุลย์ ไทรเล็กทิม (2550)	วรณีย์ โสมประยูร (2553)	เฉลิมลาภ ทองอาจ (2561)	
1. การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	5
2. การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และมีวิจารณ์ญาณ	✓		✓		✓	✓	4
3. การจัดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของ หลักสูตร		✓			✓		2
4. การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบ จัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	✓	✓	✓	✓	✓		5
5. การปรับปรุงหลักสูตร และวิธีการสอน ให้หลากหลาย	✓	✓		✓			3
6. มีห้องปฏิบัติการภาษาไทย	✓						1
7. การสอนซ่อมเสริม	✓				✓		2
8. การวางแผนและจัดการเรียนรู้อย่างเป็น ระบบมีลำดับขั้นตอน		✓	✓	✓			3
9. การจัดการเรียนรู้ที่เสริมทักษะสัมพันธ์		✓	✓	✓			3

ตาราง 1 (ต่อ)

องค์ประกอบของ การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย	แหล่งที่มา							ความถี่
	สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2529)	อังฉรา ชีวพันธ์ (2531)	ทัศนีย์ ศุภเมธี (2542)	อดุลย์ ไทรเล็กทิม (2550)	วราณี โสภประยูร (2553)	เฉลิมลาภ ทองอาจ (2561)		
10. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม การแสดงออก และมีส่วนร่วมของผู้เรียน	✓	✓	✓			✓		4
11. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ		✓	✓		✓	✓		4
12. การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน	✓				✓			2
13. การส่งเสริมให้ผู้เรียนนำทักษะความรู้ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน			✓	✓	✓			3
14. การปลูกฝังให้มีเจตคติที่ดีและ สอดแทรกคุณธรรม	✓				✓			2
15. การวัดและประเมินผล					✓	✓		2
16. ครูต้องเป็นผู้มีความรู้ดีและเป็น แบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา	✓		✓		✓			3
17. การส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์และ ประดิษฐ์นวัตกรรม						✓		1

จากตาราง 1 ผู้วิจัยได้หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยของ
นักวิชาการมาผนวกและสังเคราะห์โดยพิจารณาความสอดคล้องได้ 17 องค์ประกอบ และพิจารณา
จากความถี่ตั้งแต่ 4 ขึ้นไปพบว่า มีองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 5
องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน 2) การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล
และมีวิจารณญาณ 3) การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม 4) การจัด

กิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน และ 5) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการวิเคราะห์มีนักวิชาการได้นำเสนอรายละเอียดการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ไว้ดังนี้

1. การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2552 ให้ความหมายของ ทักษะ ว่า ทักษะ หมายถึง ความชำนาญ มาจากคำภาษาอังกฤษว่า skill ซึ่ง คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรม ศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ได้ขยายความของ ทักษะ ว่า ความชำนาญหรือ ความสามารถในการกระทำหรือการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นทักษะด้านร่างกายสติปัญญา หรือสังคม ที่เกิดขึ้นจากการฝึกฝน หรือการกระทำบ่อย ๆ เช่น ครูมีทักษะการใช้คำถาม การนำเข้าสู่บทเรียน การใช้สื่อการสอน นักเรียนมีทักษะ การฟัง พูด อ่าน เขียน การคิดคำนวณ หรือทักษะทางสังคม ทักษะที่จะทำ ให้บุคคลประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและการทำงาน

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2542) ให้ความสำคัญของการสอนทักษะทางภาษา ไว้ว่าการสอน ทักษะทางภาษา ได้แก่ การฟัง การอ่าน การพูด และการเขียน นั้นมีความจำเป็นที่จะต้องสอนให้ สัมพันธ์กัน เพราะในการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน ก็จะใช้ควบคู่กันไปเป็นคู่ ๆ คือเมื่อมีการพูด ย่อมมีการฟังควบคู่กันไป และเมื่อมีการเขียนย่อมมีการอ่าน ดังนั้นในการสอนจึงควรสอนให้สัมพันธ์ ทักษะ

วรรณิ โสมประยูร (2553) อธิบายว่า ทักษะทางภาษาทั้ง 5 ทักษะ (ฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน) มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดตามธรรมชาติของการใช้ภาษา โดยมีความคิดเป็นตัวกลางที่ ทำหน้าที่เชื่อมโยงกันอยู่ ถึงแม้ในชีวิตประจำวันคนเราจะใช้ทั้งห้ามากน้อยไม่เท่ากันก็ตาม แต่สำหรับ ในด้านการเรียนการสอนต้องฝึกทักษะร่วมกันมากขึ้น ซึ่งนับได้ว่าเป็นการฝึกทักษะ หรือการสอน ภาษาไทยในเชิงทักษะสัมพันธ์โดยอาศัยหลักบูรณาการ (Integration) นั่นเอง ทั้งนี้ก็เพื่อให้นักเรียนได้ รู้จักและคุ้นเคยกับการใช้ภาษาให้เป็นไปตามธรรมชาติได้สมบูรณ์อย่างแท้จริง ส่วนหน้าที่ครู จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการสอนแต่ละทักษะ ก็เพื่อต้องการให้เห็นแนวทางหรือรูปแบบการ จัดกิจกรรมและขั้นตอนการสอนทักษะต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนในเวลาที่น่าแต่ละทักษะมาฝึกพร้อมใน บทเรียนเดียวกัน กล่าวคือ ในทางปฏิบัติจริงครูผู้สอนจะต้องประมวลทักษะทั้งสี่ให้สัมพันธ์กันในแต่ละ บทเรียนเพื่อต้องการให้นักเรียนได้ฝึกฝนใช้ทักษะทั้งห้าให้สัมพันธ์กันตามโอกาสและความเหมาะสม

พีระ พนาสุภณ (2556) คือ “ความสามารถในการปฏิบัติได้ในระดับที่ทำได้อย่าง คล่องแคล่วหรือชำนาญ อันเกิดจากการทำหรือปฏิบัติบ่อย ๆ” ทักษะจะต้องมาจากพื้นฐานสำคัญคือ ความเข้าใจใช้เป็น ปัจจุบันการประเมินผลลัพธ์ของการเรียนรู้ (Learning outcomes) มักจะกำหนด ตัวบ่งชี้สำคัญ คือ ความเข้าใจใช้เป็นและทักษะ (literacy and skill) เช่น ความเข้าใจใช้เป็นในด้าน

ICT, ความเข้าใจใช้เป็นในด้านภาษา, ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ, ทักษะการสื่อสาร, ทักษะการทำงานร่วมกัน ฯลฯ

สรุปได้ว่า การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน คือการสอนให้ผู้เรียนให้ได้ปฏิบัติจนเกิดความคล่องแคล่วหรือชำนาญในการใช้ภาษาทั้งในการฟัง พูด อ่าน เขียน อย่างบูรณาการหรือสัมพันธ์กัน

2. การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และมีวิจารณญาณ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การคิดวิเคราะห์ หมายถึง การจำแนก แยกแยะองค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกเป็น ส่วน ๆ เพื่อค้นหาว่าทำมาจากอะไร มีองค์ประกอบอะไร ประกอบขึ้น มาได้อย่างไร เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างไร

สุวิทย์ มูลคำ (2551) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์ เป็นการคิดโดยใช้สมองซีกซ้ายเป็นหลักเป็นการคิดเชิงลึก คิดอย่างละเอียด จากเหตุไปสู่ผล ตลอดจนการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผล และผลความแตกต่างระหว่างข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง

Anand Kulpiyavaja (2561) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์หรือการคิดเชิงวิพากษ์ (Analytical Thinking) เป็นกระบวนการคิดรูปแบบหนึ่ง ที่ใช้ในการสร้างและประเมินข้อสรุปจากหลักฐานหรือสภาวะการณ์ใด ๆ ได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง

Good (1973) ให้ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สรุปได้ว่า ทางการคิดอย่างรอบคอบตามหลักของการประเมินและมีหลักฐานอ้างอิง เพื่อหาข้อสรุปที่น่าจะเป็นไปได้ ตลอดจนพิจารณาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทั้งหมดและใช้กระบวนการตรรกวิทยาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์ และอุษา ชูชาติ (2544) ให้ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่า หมายถึง การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหา โดยยึดหลักการคิดด้วยเหตุผลจากข้อมูลที่เป็นจริงมากกว่าอารมณ์

สรุปได้ว่า การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และมีวิจารณญาณ หมายถึง การฝึกให้เกิดกระบวนการคิดอย่างละเอียด และแยกแยะองค์ประกอบสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลและเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา ตัดสินใจ หรือข้อสรุปจากข้อมูลที่เป็นจริงมากกว่าอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

3. การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2552) ได้ให้ความหมายว่า สื่อการสอน หมายถึง เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ และกิจกรรม หรือวิธีการที่จะช่วยให้การสื่อสารของครูกับนักเรียน เข้าใจความหมายตรงกัน และช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียน ได้บรรลุวัตถุประสงค์

อัจรา ชิวพันธ์ (2553) ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ว่า วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ตลอดถึงวิธีการต่าง ๆ ที่ผู้สอนนำไปใช้ประกอบการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

อัฐพล อินตะเสนา (2561) วัสดุ อุปกรณ์ เทคนิค หรือวิธีการที่ผู้สอนใช้เป็นตัวกลางในการส่งหรือถ่ายทอดความรู้ เจตคติ ทักษะไปให้ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนได้วางไว้

สรุปได้ว่า การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม คือ มีหรือใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนเทคนิควิธีหรือกิจกรรม และแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามความมุ่งหมายได้อย่างเหมาะสม

4. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน

กิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียนเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากที่สุด มีลักษณะเป็นการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning ดังนั้นลักษณะของการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning เป็นดังนี้

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2553) ได้เสนอลักษณะของการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ไว้ดังนี้

1. เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
2. เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด
3. ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน
5. ผู้เรียนเรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงาน และการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ
6. เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน พูด ฟัง คิดอย่างลุ่มลึก ผู้เรียนจะเป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
7. เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง
8. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูลข่าวสาร หรือสารสนเทศ และหลักการความคิดรวบยอด
9. ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยการความสะอาดในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

10. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้ และการสรุปบทวนของ ผู้เรียน

สถาพร พงษ์พิบูล (2558) ได้อธิบายถึง Active Learning ไว้ว่า Active Learning เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรค์ทางปัญญา (Constructivism) ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ กระตุ้น หรืออำนวยความสะดวก ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้น โดยกระบวนการคิดขั้นสูง กล่าวคือ ผู้เรียนมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่าจากสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความหมายและนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ได้เสนอ กิจกรรมเชิงการแสดงออก (Expressional) ได้แก่ กิจกรรมที่เกี่ยวกับ การนำเสนอ การเสนอผลงาน กิจกรรมการเรียนรู้ที่นิยมใช้จัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

- การอภิปรายในชั้นเรียน (class discussion) ที่ใช้ได้ทั้งในห้องเรียนปกติ และการอภิปรายออนไลน์

- การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion)
- กิจกรรม “คิด-จับคู่-แลกเปลี่ยน” (think-pair-share)
- เซลล์การเรียนรู้ (Learning Cell)
- การฝึกเขียนข้อความสั้น ๆ (One-minute Paper)
- การโต้วาที (Debate)
- การแสดงบทบาทสมมติ (Role Play)
- การเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ (Situational Learning)
- การเรียนแบบกลุ่มร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative learning group)
- ปฏิกริยาจากการชมวิดีโอทัศน์ (Reaction to a video)
- เกมในชั้นเรียน (Game)
- แกลเลอรี วอล์ค (Gallery Walk)
- การเรียนรู้โดยการสอน (Learning by Teaching)

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน เป็นเป็นการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด และสร้างองค์ความรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ เช่น การอภิปราย การโต้วาที การแสดงบทบาทสมมติ

5) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542) กล่าวว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางคือ การจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเองและได้พัฒนาศักยภาพของตนเองได้เต็มที่

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด โดยให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้โดยครูเป็นผู้วางแผนร่วมกับผู้เรียน จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ กระตุ้น ท้าทาย ให้กำลังใจ และช่วยแก้ปัญหาหรือชี้แนะแนวทางการแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ทิตินา แคมมณี (2548) กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนควรจะได้รับ และมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างตื่นตัวและได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ อันจะนำผู้เรียนไปสู่การเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง

สำหรับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในวิชาภาษาไทยนั้น มีนักวิชาการได้ให้แนวทางยกตัวอย่างได้ดังนี้

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2531) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทย ควรจะให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวัยความสามารถและความต้องการของนักเรียน เช่นในการจัดกิจกรรมกลุ่มไม่ควรให้นักเรียนเก่งแข่งกับนักเรียนอ่อนเป็นรายบุคคล เพราะนักเรียนที่เรียนอ่อนมักเข้าใจบทเรียนได้ค่อนข้างช้า ทำให้ความสนใจในการเรียนมีน้อย ควรจัดแบบคละกันให้มีเด็กเก่งได้ช่วยเหลือเด็กอ่อน

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2542) ให้แนวคิดว่าควรสอนให้เกิดความรู้ หมายถึง การจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กเมื่อเด็กได้พบได้เห็นมากก็ยิ่งเกิดความรู้มากขึ้น และการเรียนรู้จะเกิดมากยิ่งขึ้น การเรียนการสอนควรมุ่งให้เด็กเรียนโดยการกระทำให้มากที่สุด และสอนให้เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ เพราะการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยต้องมุ่งให้ผู้เรียนนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้จริง

เฉลิมลาภ ทองอาจ (2561) ได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ว่า สาระการเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้และด้านทักษะกระบวนการเฉพาะในวิชาภาษาไทยเป็นการมุ่งพัฒนาทักษะการสื่อสาร ใช้วิธีการเรียนหรือจัดประสบการณ์การเรียนรู้ คือ การลงมือปฏิบัติการพูด

ฟัง อ่าน เขียน เพื่อสื่อความหมายในหลาย ๆ รูปแบบ การอภิปรายและการนำเสนอ และการแสดง บทบาทสมมติ

สรุปว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนควรจะได้รับ โดยครูเป็นผู้จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ที่กระตุ้น ท้าทาย ให้กำลังใจ และช่วยแก้ปัญหาหรือชี้แนะ

การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัชฌมศึกษานครพนมในครั้งนี้ นอกจากการศึกษาดูการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยรวมแล้ว ยังเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นเพื่อพัฒนาการอ่านการเขียนภาษาไทยอีกด้วย ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาดูการพัฒนา การอ่านและการเขียนภาษาไทยไว้ดังต่อไปนี้

การพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทย

การพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทยจำเป็นต้องพัฒนาทักษะผู้เรียนทั้ง ๔ ทักษะอย่างสัมพันธ์กัน ซึ่งการอ่านและการเขียนเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญอย่างมากที่ใช้ในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะด้าน อื่น คือ การฟัง การพูด และการสื่อสารอื่น ๆ มีหน่วยงานทางวิชาการ นักวิชาการได้ให้ความหมาย หลักการ และอธิบายเกี่ยวกับการพัฒนาการอ่านและการเขียนไว้ ดังนี้

1. การอ่าน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2546) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การแปล ความหมายของตัวอักษรที่อ่านออกมาเป็นความรู้ ความคิด และเกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านตรงกับ เรื่องราวที่ผู้เขียนเขียน ผู้อ่านสามารถนำความรู้ความคิดหรือสาระจากเรื่องราวที่อ่านไปใช้ให้เกิด ประโยชน์ได้

สถาบันภาษาไทย (2557) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน หมายถึง รับการ ถ่ายทอดโดยใช้อักษร สัญลักษณ์ เป็นสื่อความคิด เจตนา หรือการทำความเข้าใจกับผู้ถ่ายทอด ต้องการสื่อความหมายนั้น เพื่อให้มีความรู้ความบันเทิง การพักผ่อน และการใช้เวลาว่างให้เกิด ประโยชน์ มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นจุดเริ่มต้นของการก่อให้เกิด ความรู้และความคิดทั้งสิ้นแล้วถ่ายทอดองค์ความรู้ใหม่ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

บันลือ พฤษะวัน (2552) ให้นิยามการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นหัวใจของการพัฒนาทักษะทาง ภาษา เพราะเหตุที่การอ่านย่อมส่งผลหลายประการคือ ช่วยพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของคนเรา ได้แก่ การ ฟัง การพูด การเขียน การใช้ภาษาได้ถูกต้องสอดคล้องกับหลักภาษาได้ดี

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2553) ให้ความสำคัญของการอ่านไว้ว่าการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญทักษะ

อย่างหนึ่งของชีวิตคนเรา เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะนำไปสู่ความรู้ทั้งปวง ช่วยเสริมสร้างความคิดและประสบการณ์ ช่วยให้เกิดความเพลิดเพลินต่าง ๆ ทักษะการอ่านจึงเป็นทักษะที่เป็นประโยชน์ที่สุดสำหรับการแสวงหาความรู้เพื่อนำไปปรับปรุงใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม

สมถวิล วิเศษสมบัติ (2555) ให้ความสำคัญของทักษะการอ่านไว้ว่าเป็นทักษะที่ใช้มากที่สุดในชีวิตประจำวัน เป็นทักษะที่นักเรียนใช้แสวงหาสรรพวิทยาการต่าง ๆ เพื่อความรู้ความบันเทิง ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านมีทักษะในการอ่าน ย่อมแสวงหาความรู้และศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การอ่านเป็นเครื่องมือที่ใช้แสวงหาความรู้ที่สำคัญที่สุด การฝึกฝนการอ่านจะทำให้เกิดทักษะและอ่านหนังสือเป็น มีรสนิยมในการอ่านอีกทั้งทำให้เป็นผู้มีความรอบรู้และดำรงอยู่ในสังคมยุคปัจจุบันได้อย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการรับการถ่ายทอด การแปลความหมายจากตัวอักษร เพื่อให้เข้าใจเรื่องราวจากผู้เขียน ซึ่งเป็นทั้งความรู้ ความคิด และสาระต่าง ๆ เป็นทักษะที่สำคัญในการดำรงชีวิตเพื่อแสวงหาความรู้ และความบันเทิง ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม

2) การเขียน

กองทัพ เคลือบพนิกกุล (2542) ให้ความหมายของการเขียนไว้ว่า การเขียน หมายถึง ทักษะการใช้ภาษาชนิดหนึ่ง เป็นการถ่ายทอดความรู้ความคิด จินตนาการ ประสบการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งอารมณ์และความรู้สึกกับข่าวสาร เป็นการสื่อสารและสื่อความหมายโดยมีตัวหนังสือ ตลอดจนเครื่องหมายต่าง ๆ เป็นสัญลักษณ์แทนถ้อยคำในภาษาพูด เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ตามความมุ่งหมายของผู้เขียน

กรมวิชาการ (2544) ได้ให้ความหมายของการเขียนว่า การเขียนคือ การแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก และความต้องการของผู้ส่งสารออกไปเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้รับสารสามารถอ่านเข้าใจได้ความรู้ ความคิด ความรู้สึก และความต้องการเหล่านั้น ถ้าผู้เขียนขาดความรู้ในเรื่องที่จะเขียนข้อความที่แสดงออกไปย่อมไม่มีแก่นสาร

สนิท ตั้งทวี (2551) ได้ให้ความหมายของการเขียนไว้ว่า การแสดงความรู้ความคิดและความรู้สึกนึกคิดที่มีอยู่ในใจออกมาให้ผู้อื่นรับรู้ โดยวิธีใช้สัญลักษณ์ที่เรียกว่าตัวอักษร เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจในเจตนาของผู้เขียน

วรรณ โสมประยูร (2553) ให้ความหมายของการเขียนว่า หมายถึงการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด และความต้องการของบุคคลออกมาเป็นสัญลักษณ์หรือตัวอักษร เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้เพราะการเขียนเป็นทักษะการส่งออกตามหลักของภาษาศิลป์

สุจรีต เพียรชอบ (2557) ได้ให้ความหมายการเขียนว่าเป็นทักษะ ที่มีความสลับซับซ้อนยากกว่าทักษะการฟัง การพูด และการอ่าน เพราะผู้เขียนจะต้องมีความรู้ดีรู้จักคำมาก มีความสามารถในการสังเคราะห์เรียบเรียงถ้อยคำผูกประโยคให้ถูกต้องและสื่อความ ได้ชัดเจนตามที่ผู้เขียนต้องการ

นภดล จันทรเพ็ญ (2542) ได้สรุปความสำคัญของการเขียนไว้ดังนี้

1. การเขียนเป็นการสื่อสารของมนุษย์
2. การเขียนเป็นเครื่องถ่ายทอดความรู้และสติปัญญาของมนุษย์
3. การเขียนสามารถสร้างความสามัคคีในมนุษยชาติ
4. การเขียนเป็นเครื่องระบายออกทางอารมณ์ของมนุษย์
5. การเขียนสามารถทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จในชีวิต
6. เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพของคนบางอาชีพ เช่น นักเขียนข่าว นัก

ประพันธ์ นักวิชาการ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ให้ความสำคัญของการเขียนไว้ว่า การเขียนเป็นทักษะภาษาที่สำคัญที่สุดทักษะหนึ่ง แม้การเขียนจะมีคุณประโยชน์ความสำคัญทางภาษามากเพียงใด แต่ถ้านำไปใช้ไม่ถูกต้อง เขียนไม่ถูกต้องก็ให้โทษ ความสำคัญของการเขียนมีดังนี้

1. เป็นเครื่องมือใช้สำหรับการสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ สึก ความคิดและความรู้ระหว่างบุคคลและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ
2. เป็นการสืบทอดมรดกทางปัญญาของมนุษย์จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนรุ่นหนึ่งต่อไป
3. เป็นเครื่องมือใช้บันทึกหลักฐานทางธุรกิจการค้า กฎหมาย และมรดกทรัพย์สินได้อย่างถูกต้องตามกติกาของแต่ละสังคม
4. เป็นเครื่องมือที่ใช้ประกอบอาชีพ เช่น การเป็นนักเขียนเรื่องสั้น นวนิยาย สารคดี และการเขียนงานทางวิชาการ

สรุปได้ว่า การเขียนเป็นกระบวนการในการแสดงความรู้สึก ความรู้ ความคิด จินตนาการ ประสบการณ์ และอารมณ์ผ่านตัวอักษร เป็นทักษะที่สำคัญในการสื่อสารเพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจในเจตนาของผู้เขียน ทั้งยังเป็นเครื่องมือในการบันทึกหลักฐาน กฎหมาย การสืบทอดภูมิปัญญา การประกอบอาชีพและสร้างสรรค์งานวรรณกรรม

3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่าน การเขียน

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2542) ได้เสนอแนวการสอนทักษะการอ่านตามประเภทการอ่าน ดังนี้

1. การอ่านออกเสียง
2. การอ่านในใจ
3. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ
4. การอ่านร้อยกรอง

และเสนอแนวทางการสอนทักษะการเขียน ดังนี้

1. การสอนคัดลายมือ
2. การสอนเขียนตามคำบอก

3. การสอนเขียนข้อความบรรยายหรือแต่งความ
4. การสอนเขียนจดหมาย
5. การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์
6. การสอนเขียนย่อความ

วรรณิ โสมประยูร (2553) ได้เสนอวิธีการสอนการอ่าน ไว้ดังนี้

1. วิธีสอนอ่านแบบแจกลูก เป็นการสอนให้นักเรียนรู้จักรูป และเสียงของอักษรทุกตัว เพื่อให้รู้จักการประสมคำ

2. วิธีสอนอ่านแบบสะกดคำ (เป็นส่วนหนึ่งของการอ่านแบบแจกลูก)
3. วิธีสอนอ่านแบบเป็นคำเป็นประโยค
4. วิธีสอนอ่านแบบใช้แผนภูมิประสบการณ์ และได้เสนอกิจกรรมการสอนการเขียนดังนี้

1. กิจกรรมสร้างความพร้อม
2. กิจกรรมเขียนตามคำบอก
3. กิจกรรมเขียนประโยคและคัดลายมือ
4. กิจกรรมการเขียนเรื่อง

สำลี รักสุทธี (2553) ได้เสนอกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้ไว้ดังนี้
กระบวนการเพื่อพัฒนาการอ่าน

1. ฝึกอ่านพยัญชนะ เป็นการให้นักเรียนรู้พยัญชนะและสระถือเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนที่จะให้นักเรียนได้เรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนได้รู้จักหน้าตาของพยัญชนะและสระเป็นเบื้องต้น อาจใช้หนังสือ ก เอ๋ย ก ไก่ หรือหนังสือสระ หรือหนังสืออื่น ๆ ที่มุ่งฝึกให้นักเรียนเรียนรู้พยัญชนะและสระเป็นสิ่งสำคัญ เมื่อนักเรียนคุ้นเคยกับพยัญชนะแล้ว ต่อไปควรให้นักเรียนฝึกเขียนพยัญชนะตามรอยประ พยายามเน้นให้นักเรียนเข้าใจว่าพยัญชนะที่เขียนนั้นคือพยัญชนะอะไรบ้าง

2. ให้นักเรียนฝึกอ่านคำ กลุ่มคำ และประโยคสั้น ๆ โดยใช้พยัญชนะ และสระที่ต้องการฝึก เป็นการนำพยัญชนะและสระมาแต่งเป็นคำ กลุ่มคำ และประโยคสั้น ๆ ให้นักเรียนอ่าน โดยเริ่มจากสระเสียงยาวก่อนมาแต่งคำ กลุ่มคำ และประโยค ตามความเหมาะสมกับนักเรียน

3. ให้นักเรียนฝึกอ่านเรื่องสั้น ๆ โดยใช้พยัญชนะและสระที่ต้องการฝึก เมื่อให้นักเรียนอ่านคำ กลุ่มคำและประโยคแล้ว ควรสร้างหรือแต่งเรื่องสั้น ๆ ง่าย ๆ โดยนำคำ กลุ่มคำ และประโยคมาแต่งเป็นเรื่องราวสั้น ๆ ง่าย ๆ ที่เหมาะสมกับนักเรียนที่ต้องการฝึกและพัฒนา

4. ให้นักเรียนอ่านคำคล้องจอง เมื่อให้นักเรียนอ่านเรื่องที่มีคำที่ประสมพยัญชนะ และสระที่ต้องการฝึกแล้ว ต่อไปควรรนำคำเหล่านั้นมาแต่งเป็นคำคล้องจองง่าย ๆ สั้น ๆ

5. ให้อ่านเพลงสระ ครูนนำคำคล้องจองที่ต้องการฝึกมาแต่งเป็นเพลงให้นักเรียนร้อง

6. ให้นักเรียนฝึกสร้างสรรค์คำ กลุ่มคำ และประโยคด้วยตนเอง โดยฝึกให้นักเรียนมีส่วนสร้างคำอ่านขึ้นมาเอง เพราะหากนักเรียนได้ฝึกสร้างคำตามที่ครูกำหนด หรือให้นักเรียนสร้างคำเอง จะทำให้นักเรียนเข้าใจสระนั้นมากขึ้น

กระบวนการเพื่อพัฒนาการเขียน

1. เขียนพยัญชนะและสระตามรอยปะ
2. เขียนพยัญชนะและสระเป็นคำ ควรให้พยัญชนะและสระมาประสมกันเป็นคำ โดยเริ่มจากสระเสียงยาว และสอดคล้องกับการอ่าน

3. แก้ปัญหาการเขียน

- นักเรียนที่มีปัญหาเขียนตัวอักษรไม่สวย/อ่านยาก
- นักเรียนเขียนตัวอักษรกลับทาง
- นักเรียนเขียนเว้นช่องไฟในการเขียนไม่เหมาะสม
- นักเรียนเขียนเครื่องหมายวรรคตอน/วรรณยุกต์ไม่ตรง

4. การเขียนแจกลูกสะกดคำ

5. การเขียนแยกพยัญชนะ สระ และแจกลูกสะกดคำ

6. การคัดลายมือ

7. การเขียนคำแทนภาพ

8. ให้นักเรียนสร้างสรรค์คำหรือคิดเขียนคำขึ้นเอง

9. นำคำทำประโยค คือการฝึกแต่งประโยคง่าย ๆ สั้น ๆ

10. แยกคำทำประโยค นำคำแต่งประโยคที่หลากหลาย

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2554) ได้เสนอแนวการสอนอ่านตามประเภทการอ่าน ดังนี้

1. การแจกลูก มีหลักการสอน ดังนี้

- 1) เริ่มจากสระที่ง่ายที่สุด เช่น สระ - า
- 2) ใช้แผนผังความคิดแจกลูก โดยเลือกคำที่มีความหมายก่อน
- 3) ผู้เรียนอ่านออกเสียงคำและทำความเข้าใจความหมาย
- 4) นำคำจากแผนผังความคิดมาแต่งประโยค
- 5) อ่านประโยคที่แต่ง
- 6) เขียนประโยคที่แต่ง

2. การสะกดคำ

3. การอ่านออกเสียง

4. การอ่านในใจ (อ่านจับใจความสำคัญ

และเสนอแนวทางการสอนเขียน ดังนี้

1. การสอนแจกลูกสะกดคำ

2. สอนเขียนคำ

3. สอนเขียนประโยค โดยเริ่มเขียนจากประสบการณ์

4. สอนเขียนเรื่อง โดยเริ่มเขียนจากประสบการณ์

5. สอนเขียนเรียงความ โดยไม่จำเป็นต้องเขียนเฉพาะในวิชาภาษาไทย

ศิวากานท์ ปทุมสูติ (2556) ได้เสนอวิธีการสอนเพื่อแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ด้วยการสอนแบบบันไดทักษะ 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ครูนำเด็กเปล่งเสียงอ่านแจกลูก-สะกดคำ-ผันเสียง กระทำซ้ำ ๆ คำละประมาณ 2-3 ครั้ง หรือจนกว่าเด็กจะมีทักษะ

ขั้นที่ 2 ครูนำเด็กเปล่งเสียงอ่านคำ กลุ่มคำ และข้อความที่ผูกไว้เป็นเรื่องแต่ละตอน กระทำซ้ำ ๆ ประมาณ 2-3 เที่ยว หรือจนกว่าเด็กจะมีทักษะ

ขั้นที่ 3 ให้เด็ก “ตัดลายมือ” จากคำ กลุ่มคำ และข้อความที่ผูกไว้เป็นเรื่อง (ตามขั้นที่ 3) เสร็จแล้วให้นำสมุดตัดลายมือนี้กลับไปอ่านอวดผู้ปกครองที่บ้าน ข้อพึงระวังในขั้นตอนนี้ก็คือ ให้เด็กตัดลายมือเพียงคำ กลุ่มคำ และเรื่องเท่านั้น อย่าให้เด็กตัดการแจกลูกของคำอย่างเด็ดขาด เพราะจะทำให้เด็กรู้สึกเบื่อ

ขั้นที่ 4 ทดสอบ “เขียนตามคำบอก” โดยครูเลือกคำจากคำ หรือกลุ่มคำ หรือข้อความที่ผูกไว้เป็นเรื่อง ซึ่งเด็กได้ตัดลายมือแล้วนั้นมาเป็นคำทดสอบ โดยให้ครูบอกคำละ 2 ครั้ง ในแต่ละคำอาจมี 1 พยางค์ หรือ 2 พยางค์ หรือ 3 พยางค์ หรือ 4 พยางค์ก็ได้ ให้คำนึงถึงทักษะและลำดับแห่งการเรียนรู้ของเด็กเป็นสำคัญ ทั้งนี้ให้เด็กนั่งห่างกันประมาณ 1 เมตร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558) ได้กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการพัฒนาการอ่าน การเขียนดังนี้

ขั้นที่ 1 ครูอ่านคำพื้นฐานให้นักเรียนเขียนตามคำบอก รวมทั้งอ่านประโยค หรือข้อความสั้น ๆ เรื่องราวในสื่อต่างๆ หรือหนังสือตามระดับชั้นของนักเรียน ดังนี้

ป.1 อ่านและเขียนคำพื้นฐานได้ 600 คำขึ้นไป

ป.2 อ่านและเขียนคำพื้นฐานเพิ่มจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไม่น้อยกว่า 800 คำและมีมารยาทในการอ่าน

ป.3 อ่านและเขียนคำพื้นฐานเพิ่มจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ไม่น้อยกว่า 1,200 คำ และมีมารยาทในการอ่าน

ป.4 อ่านข้อความ เรื่อง บทร้อยกรองที่มีความยากง่ายใกล้เคียงกับหนังสือเรียน สรุปใจความสำคัญ และมีมารยาทในการอ่าน

ป.5 อ่านข้อความ เรื่อง บทร้อยกรองที่มีความยากง่ายใกล้เคียงกับหนังสือเรียน สรุปใจความสำคัญ ข้อคิดเรื่องที่อ่าน และมีมารยาทในการอ่าน

ป.6 อ่านข้อความ เรื่อง บทร้อยกรองที่มีความยากง่ายใกล้เคียงกับหนังสือเรียน สรุปใจความสำคัญ แยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และมีมารยาทในการอ่าน

ชั้นที่ 2 ครูตรวจคำพื้นฐาน ประโยค ข้อความ

ชั้นที่ 3 นักเรียนแก้ไขคำประโยค ข้อความที่ผิดให้ถูกต้อง พร้อมฝึกอ่านจนมีความชำนาญและสามารถใช้คำได้ถูกต้อง

จากการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้และวิธีการสอนการอ่านการเขียนของนักวิชาการ ทัศนีย์ ศุภเมธี (2542) วรณีย์ โสมประยูร (2553) สำลี รักสุทธี (2553) วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2554) ศิวกานท์ ปทุมสูติ (2556) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านการเขียน ดังในตาราง 2

ตาราง 2 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านการเขียน

องค์ประกอบของ การจัดการเรียนรู้การอ่านการเขียน	แหล่งที่มา						ความถี่
	ทัศนีย์ ศุภเมธี (2542)	วรณีย์ โสมประยูร (2553)	สำลี รักสุทธี (2553)	วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2554)	ศิวกานท์ ปทุมสูติ (2556)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558)	
1. การพัฒนาการอ่าน							
1.1 การอ่านพยางค์/สระ			✓				1
1.2 การอ่านออกเสียง	✓			✓			2
1.3 การอ่านในใจ	✓			✓			2
1.4 การอ่านร้อยกรอง	✓						1
1.5 การอ่านแจกลูกสะกวดคำ		✓		✓	✓		3

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบของ การจัดการเรียนรู้การอ่านการเขียน	แหล่งที่มา						ความถี่
	ทัศนีย์ ศุภเมธี (2542)	วรรณีย์ โสมประยูร (2553)	สำลี รักสุทธี (2553)	วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2554)	ศิวภามัท ปทุมสุตติ (2556)	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558)	
1.6 การอ่านคำ กลุ่มคำ ข้อความ และ ประโยค		✓	✓		✓	✓	4
1.7 การอ่านเรื่องสั้น ๆ			✓				1
1.8 การอ่านจับใจความสำคัญ	✓			✓		✓	3
2. การพัฒนาการเขียน							
2.1 การเขียนตามรอบประ			✓				1
2.2 การคัดลายมือ	✓	✓			✓		3
2.3 การเขียนแจกลูกสะกดคำ			✓	✓			2
2.4 การเขียนคำ กลุ่มคำ ข้อความ และ ประโยค	✓	✓	✓	✓		✓	5
2.5 การเขียนตามคำบอก	✓	✓			✓		3
2.6 การสร้างคำและแต่งประโยค	✓		✓	✓			3
2.7 การเขียนเป็นเรื่องราว	✓	✓		✓			3
2.8 การเขียนสรุปใจความสำคัญ	✓					✓	2

จากตาราง 2 ผู้วิจัยได้นำแนวทางการจัดการเรียนรู้และวิธีการสอนการอ่านการเขียนของนักวิชาการมาผนวกและสังเคราะห์โดยพิจารณาความสอดคล้องแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การพัฒนาการอ่าน 8 องค์ประกอบ และการพัฒนาการเขียน 8 องค์ประกอบ แล้วพิจารณาจากความถี่ตั้งแต่ 3 ขึ้นไปพบว่า มีองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านการเขียนได้ทั้งหมด จำนวน 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การอ่านแจกลูกสะกดคำ 2) การอ่านคำ กลุ่มคำ ข้อความ และประโยค 3)

การอ่านจับใจความสำคัญ 4) การคัดลายมือ 5) การเขียนคำ กลุ่มคำ ข้อความ และประโยค 6) การเขียนตามคำบอก 7) การสร้างคำและแต่งประโยค และ 8) การเขียนเป็นเรื่องราว

จากตารางสามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

1. การอ่านแจกลูกสะกดคำ หมายถึง กระบวนการขั้นพื้นฐานของการนำเสียงพยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์ และเสียงตัวสะกดมาประสมเสียงกัน ทำให้ออกเสียงคำต่าง ๆ ที่มีความหมายในภาษาไทย โดยครูต้องสอนให้ผู้เรียนรู้จักกลุ่มและเสียงของพยัญชนะก่อน และควรเริ่มจากการสอนสระเสียงยาวง่าย ๆ เช่น สระ ำ ในแม่ ก กา ก่อนแล้วจึงไปในสระที่ออกเสียงยากขึ้น
2. การอ่านคำ กลุ่มคำ ข้อความ และประโยค หมายถึง การให้นักเรียนรู้จักคำพื้นฐาน แล้วฝึกอ่านคำ กลุ่มคำ ข้อความ หรือประโยคง่าย ๆ โดยครูพาสะกดและพาอ่านก่อนจึงให้นักเรียนฝึกอ่านด้วยตนเอง
3. การอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึง การอ่านเพื่อให้ได้ใจความสำคัญของเรื่องราว ซึ่งสำหรับผู้เรียนที่ฟังฝึกอ่านหรือมีปัญหาการอ่าน ครูควรหาเรื่องที่อ่านง่าย ไม่ซับซ้อน และไม่ยาวมากให้ผู้เรียนอ่าน เมื่ออ่านจบให้ครูตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบจากเนื้อหาที่นำมาอ่าน
4. การคัดลายมือ หมายถึง การฝึกเขียนตัวอักษรไทยให้ถูกต้องตามอักขรวิธีหรือหลักการเขียนคำไทย เพื่อความถูกต้องของตัวอักษรไทย สวยงาม เขียนให้อ่านง่าย มีช่องไฟ มีวรรคตอน และวางตัวอักษรเสมอกัน วางพยัญชนะ สระและวรรณยุกต์ให้ถูกต้องตำแหน่ง ตัวสะกดการ์นต์ถูกต้อง
5. การเขียนคำ กลุ่มคำ ข้อความ และประโยค หมายถึง การฝึกเขียนคำ กลุ่มคำ ข้อความ และประโยค จากคำพื้นฐานที่ครูพาฝึกอ่าน
6. การเขียนตามคำบอก หมายถึง การให้นักเรียนเขียนคำศัพท์ด้วยตนเอง โดยครูอ่านออกเสียงคำให้ฟังทีละคำ ซึ่งคำศัพท์ที่นำไปให้ผู้เรียนเขียนตามคำบอกควรเป็นศัพท์พื้นฐานที่เป็นคำหรือกลุ่มคำ หรือข้อความที่ผูกไว้เป็นเรื่อง ซึ่งผู้เรียนรู้จักหรือได้คัดลายมือแล้ว
7. การสร้างคำและแต่งประโยค หมายถึง การให้ผู้เรียนนำคำที่ได้เรียนรู้มาสร้างเป็นกลุ่มคำ หรือผูกเป็นประโยคง่าย ๆ มีโครงสร้างประโยคที่ไม่ซับซ้อน ซึ่งอาจมาจากความคิดจินตนาการหรือประสบการณ์ของผู้เรียนก็ได้
8. การเขียนเป็นเรื่องราว หมายถึง การให้ผู้เรียนได้ฝึกเขียนบรรยาย แสดงความคิดเห็น หรือแต่งเรื่องราวสั้น ๆ จากความคิด จินตนาการหรือประสบการณ์ของผู้เรียน ซึ่งจะพัฒนาเป็นการเขียนเรียงความต่อไป

จากตาราง 2 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านการเขียน ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบมาผนวกกับตาราง 1 องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อเพิ่มตัวชี้วัด

การพัฒนาการอ่านและการเขียน เนื่องจากผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยมุ่งเน้นพัฒนาการอ่านและการเขียนด้วย ผู้วิจัยจึงยึดองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยไว้เป็นหลัก มี 5 องค์ประกอบ และผนวกรวมองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่าน การเขียนเข้าไว้ในองค์ประกอบที่ 1 การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน และองค์ประกอบที่ 2 การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณ์ญาณ เพราะผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านการเขียนเป็นกระบวนการฝึกทักษะทางภาษาทั้ง 4 ทักษะ ซึ่งรวมการอ่านการเขียนด้วย ทั้งยังมีรูปแบบ วิธีการสอน และฝึกการคิดวิเคราะห์ที่ไม่แตกต่างกัน ดังตาราง 3

ตาราง 3 ผนวกองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยและการพัฒนาการอ่านการเขียน

องค์ประกอบ	การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านการเขียน
1. การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน	<ol style="list-style-type: none"> 1) ครูจัดการเรียนรู้โดยการให้นักเรียนฝึกการอ่านแจกลูกสะกดคำ 2) ผู้เรียนได้ฝึกการอ่านและเขียนคำ กลุ่มคำ ข้อความ และประโยค 3) นักเรียนได้ฝึกคัดลายมือ 4) ครูฝึกการรู้จักคำของผู้เรียนด้วยเขียนตามคำบอก 5) ครูจัดการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน อย่างบูรณาการหรือสัมพันธ์กัน
2. การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณ์ญาณ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดอย่างละเอียด และแยกแยะองค์ประกอบสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลจากเรื่องที่อ่าน 2) ผู้เรียนสามารถสรุปใจความสำคัญ และนำสาระจากเรื่องที่อ่านไปแก้ปัญหา ตัดสินใจ หาข้อสรุป หรือประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ 3) ผู้เรียนสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นจากข้อมูลหรือเรื่องที่อ่านโดยอาศัยเหตุผลมากกว่าอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม 4) ผู้เรียนสามารถสร้างคำและแต่งประโยคได้อย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์ 5) ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนเขียนบรรยายเป็นเรื่องราวได้อย่างสมเหตุสมผล

ดังนั้นเพื่อให้ได้ตัวชี้วัดของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยเน้นการอ่านและการเขียน ผู้วิจัย จึงจำแนกรายละเอียดวิธีการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยสังเคราะห์เป็นตัวชี้วัดตามองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยทั้ง 5 องค์ประกอบ เป็นตารางองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ดังตาราง 4

ตาราง 4 องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

องค์ประกอบ	ทักษะ	ตัวชี้วัด
1. การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน	การอ่าน	1. การอ่านแจกลูกสะกดคำ ได้แก่ การอ่านแจกลูก การอ่านสะกดคำ และการผันเสียง
	การอ่าน การเขียน	2. การอ่านและเขียนคำ กลุ่มคำ ข้อความ และ ประโยค ครูฝึกให้อ่านและเขียนคำ กลุ่มคำ ข้อความ และประโยคได้อย่างน้อยไม่ต่ำกว่าจำนวน คำบัญญัติพื้นฐานของระดับประถมศึกษา
	การเขียน	3. การฝึกคัดลายมือ ครูฝึกให้คัดลายมือตัวบรรจงและครึ่ง บรรทัดตามแบบคัดลายมือขอกระทรวงศึกษาธิการ ได้
	การเขียน/ การอ่าน	4. การเขียนตามคำบอก ครูฝึกการรู้จักคำของผู้เรียนด้วยเขียนตาม คำบอกและฝึกอ่านจากคำที่เขียนได้
	การอ่าน/ การเขียน	5. การสร้างทักษะสัมพันธ์ทางภาษา ครูจัดการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะอย่างบูรณา การและสัมพันธ์กันเกิดทักษะสัมพันธ์ทางภาษา

ตาราง 4 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ทักษะ	ตัวชี้วัด
2. การฝึกการคิดวิเคราะห์ อย่างมีเหตุผลและมี วิจารณ์ญาณ	การอ่าน	6. การส่งเสริมกระบวนการคิด ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด อย่างละเอียด และตอบคำถามจากสิ่งที่อ่านได้อย่าง มีเหตุผล และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด แยกแยะองค์ประกอบสิ่งต่าง ๆ หรือแยกเนื้อหา หรือเรียงลำดับเหตุการณ์อย่างมีเหตุผลจากเรื่องที่ อ่าน
	การอ่าน	7. การสรุปใจความสำคัญและนำไปใช้ ผู้เรียนสามารถสรุปใจความสำคัญ และนำ สาระจากเรื่องที่อ่านไปแก้ปัญหา ตัดสินใจ หา ข้อสรุป หรือประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
	การเขียน	8. การแสดงความคิดเห็น ผู้เรียนสามารถเขียนแสดงความคิดเห็น จากข้อมูลหรือเรื่องที่อ่านได้อย่างเหมาะสม โดย อาศัยเหตุผลมากกว่าอารมณ์
	การเขียน	9. การสร้างคำและแต่งประโยค ผู้เรียนสามารถสร้างคำและแต่งประโยคได้ อย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์
	การเขียน	10. การเขียนบรรยาย ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนเขียนบรรยายเป็น เรื่องราวได้อย่างสมเหตุสมผลและสร้างสรรค์

ตาราง 4 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ทักษะ	ตัวชี้วัด
3. การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	การอ่าน/ การเขียน	11. การผลิตและใช้สื่อหรือนวัตกรรมการเรียนรู้ ครูผลิต หรือจัดหาและใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่ช่วยในการจัดการเรียนรู้ด้านการ อ่านการเขียนที่เหมาะสม และมีเทคโนโลยีที่ ทันสมัยในการจัดการเรียนรู้ และครูมีนวัตกรรม กิจกรรม หรือเทคนิควิธี การจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายตามความ มุ่งหมาย
		12. แหล่งเรียนรู้ โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการ พัฒนาการอ่านการเขียน เช่น ห้องปฏิบัติการ ภาษาไทย
4. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออก และมีมีส่วนร่วมของผู้เรียน	การอ่าน/ การเขียน	13. การส่งเสริมการแสดงออก ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก หรือ Active Learning และสร้างองค์ความรู้และจัด กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนได้ค้นคว้า สืบเสาะความรู้ด้วยตนเอง เช่น การทำโครงงาน การอภิปราย การโต้วาที การแสดงบทบาทสมมติ
		14. การมีส่วนร่วมของผู้เรียน ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน กระบวนการเรียนรู้สูงสุด ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือ ปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มี ครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ และผู้เรียนได้ร่วมวางแผน แผนการจัดการเรียนรู้หรือกิจกรรมกับครู

ตาราง 4 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ทักษะ	ตัวชี้วัด
5. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	การอ่าน/ การเขียน	15. การเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
		16. การคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน ครูจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและยึดความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ คัดกรองและจำแนกผู้เรียนตามศักยภาพ และครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการที่แตกต่างระหว่างบุคคล
		17. การจัดบรรยากาศชั้นเรียน ครูเป็นผู้จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ที่กระตุ้น ท้าทาย ให้กำลังใจ และช่วยแก้ปัญหาหรือชี้แนะ โดยครูจัดกิจกรรมแข่งขันทักษะ หรือเกมประกอบการเรียนในชั้น จัดสอนซ่อมเสริมและหาวิธีแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนที่มีปัญหาการอ่านการเขียนและจัดการเรียนรู้แบบเสริมทักษะให้กับผู้เรียนที่มีศักยภาพสูง

จากตาราง 4 พบว่าการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ และตัวชี้วัด 17 ตัวชี้วัด ซึ่งผู้วิจัยจะนำไปพัฒนาเป็นเครื่องมือในการวิจัยต่อไป

โปรแกรมและการพัฒนาโปรแกรม

1. ความหมายของโปรแกรม

Barr และ Keating (1990) ให้ความหมายของโปรแกรมไว้ว่า โปรแกรมมีความหมายได้หลายแบบขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล โดยทั่วไปคำว่าโปรแกรมใช้ใน 3 ความหมาย คือ

1. โปรแกรม หมายถึง หน่วย (Units) ที่จัดขึ้นเพื่อทำกิจกรรมพิเศษหรือใช้บริหารตามความต้องการของสถาบันหรือบุคคล
2. โปรแกรม หมายถึง ลำดับการปฏิบัติตามที่วางแผนไว้ (Series of Planned Intervention) เพื่อวัตถุประสงค์โดยเฉพาะสำหรับกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะ
3. โปรแกรม หมายถึง กิจกรรมที่วางแผนไว้ (Planned Activity) เพื่อเป้าหมายที่วางไว้โดยเฉพาะ

Boone (1992) ให้ความหมายของโปรแกรมไว้ว่า หมายถึง ผลของความร่วมมือระหว่างผู้เข้าร่วมโปรแกรมกับผู้พัฒนาโปรแกรมในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การวิเคราะห์ความต้องการ การวางแผน การสร้างแผนการจัดกิจกรรม การปฏิบัติการ การประชาสัมพันธ์การประเมินผล รายงานผล และความรับผิดชอบต่อโปรแกรม

Chen (2002) ให้ความหมายของโปรแกรมไว้ว่า เป็นการกำหนดถึงสิ่งที่จะต้องกระทำเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่พึงประสงค์ ผลกระทบสำคัญที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และเงื่อนไขที่จะทำให้เป้าหมายหรือผลกระทบเหล่านี้เกิดขึ้นได้

อุ้นตา นพคุณ (2546) ให้ความหมายของโปรแกรมไว้ว่า หมายถึง งานประจำที่มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ส่วนโครงการจะมีลักษณะที่เป็นงานเฉพาะกิจตามความจำเป็นในสังคมเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ แต่ถ้าหากโครงการมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาที่ยาวนาน ในกรณีเช่นนี้โครงการก็จะกลายเป็นโปรแกรม ดังนั้น ระยะเวลาจึงจำเป็นในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและมีการพัฒนาประเมินผล เพื่อการคงอยู่ของกิจกรรมเป็นปัจจัยที่สำคัญของโปรแกรม

ศิริชัย กาญจนวาสิ (2550) ได้ให้ความหมายของโปรแกรมการพัฒนาทางวิชาชีพของครู หมายถึง ระบบแผนโครงสร้างที่กำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ออกแบบมาเพื่อช่วยเหลือครูให้ทำกิจกรรมกับเพื่อนร่วมงาน โดยทุกกิจกรรมล้วนมีทางแนวทางเพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกันเพื่อการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานของครู

สมหมาย แจ่มกระจ่าง และดุสิต ขาวเหลือง (2554) ได้ให้ความหมายว่า โปรแกรมคือ แผนหรือกิจกรรมอันเป็นมวลประสบการณ์ที่วางไว้อย่างเป็นระบบระเบียบ มีขั้นตอนในการพัฒนาที่สร้างขึ้น โดยการประยุกต์จากองค์ประกอบที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันของหลักการแนวคิดทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของการพัฒนาโปรแกรม เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้ได้ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายภายใต้บริบทของการพัฒนาในแต่ละองค์กร

นิตา ชูโต (2555) ให้ความหมายของโปรแกรมไว้ว่า เป็น “ความคิด” “แนวทาง” “กิจกรรม” หรือผลรวมที่เกิดจากกิจกรรมที่ได้จัดวางไว้ในโปรแกรมนั้น ๆ หรือกลุ่มกิจกรรมที่ดำเนินอย่างมีระเบียบ และมีระยะเวลาดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

รังสรรค์ สุทาร์มย์ (2556) ได้ให้ความหมายว่า โปรแกรม หมายถึง แผนงาน โครงการ และ กิจกรรมที่มีกระบวนการอย่างเป็นระบบในการดำเนินงานต่าง ๆ โดยมีกิจกรรม ที่มีการกำหนด ระยะเวลา หลักสูตร เนื้อหาที่แน่นอน

สุวิมล ว่องวานิช (2558) ได้ให้ความหมายของโปรแกรมการพัฒนาทางวิชาชีพครู หมายถึง ระบบโครงสร้างที่กำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ออกแบบมาเพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกันเพื่อการปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติมความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานของครู

สรุปได้ว่า โปรแกรมหมายถึง กิจกรรม หรือแผนที่วางไว้อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน กระบวนการ จากหลักการ แนวคิดหรือองค์ความรู้ มีระยะเวลา และเนื้อหาที่แน่นอน เพื่อนำไปสู่การ ปฏิบัติหรือการพัฒนาตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์เฉพาะภายใต้บริบทขององค์กร

2. องค์ประกอบของโปรแกรม

Cooper และ Worden (1983) ได้สรุปไว้ว่า โปรแกรมมีส่วนประกอบ ดังต่อไปนี้

1. จุดประสงค์
2. ความต้องการของผู้เรียน ลักษณะผู้เรียน ความสามารถของนักเรียนที่จะสอน
3. กระบวนการเรียนการสอน
4. สื่อ วัสดุอุปกรณ์ หนังสือ เกม และสิ่งอื่นที่ต้องการใช้

Niedermeyer (1992) ได้นำเสนอองค์ประกอบของโปรแกรม ประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ที่มีความชัดเจน ครอบคลุมด้านความรู้ ความตระหนักและ พฤติกรรมที่พึงประสงค์

2. จุดประสงค์การเรียนรู้ที่อยู่ในแผนการสอนของโปรแกรม ครอบคลุมประเด็น ปัญหาที่กำหนดในโปรแกรม

3. แผนการจัดการเรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์ของโปรแกรม

4. วัสดุ/อุปกรณ์ สื่อการสอนต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และมีความน่าสนใจ

5. รายละเอียดของเนื้อหา

6. แบบประเมินผล หรือเครื่องมือที่ใช้วัดกระบวนการพัฒนาด้านต่าง ๆ หรือ การปฏิบัติของนักเรียนตามวัตถุประสงค์

7. วัตถุประสงค์ สื่อการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลของโปรแกรม มีความสอดคล้องกับเนื้อหา

8. การนำโปรแกรมไปใช้ เพื่อดูว่าสื่อการสอนและกิจกรรมนั้นเหมาะสมหรือไม่
9. มีการรวบรวมข้อมูลจากผลการเรียนรู้ ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของโปรแกรมหรือไม่

Furjanic and Trotman (2000) ได้ศึกษาองค์ประกอบของโปรแกรมการพัฒนาทางวิชาชีพครู พบว่า องค์ประกอบของโปรแกรม ประกอบด้วย ดังนี้

1. วัตถุประสงค์
2. รูปแบบของโปรแกรม
3. ทรัพยากรและกลุ่มผู้เข้าการพัฒนา
4. เนื้อหาความรู้และกิจกรรม
5. วิธีการดำเนินการพัฒนา
6. การสะท้อนผล

Charney and Conway (2005) ได้สรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบของโปรแกรมการพัฒนาไว้ 3 ส่วนประกอบด้วย 1) บริบท (Context) 2) เป้าหมาย (Goal) 3) แผนหรือวิธีปฏิบัติ (Plan or Method) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 3 จะต้องมีความพอเหมาะและมีความพอดีเพื่อให้สามารถเกิดความสำเร็จในการพัฒนาได้โดยมีองค์ประกอบของโปรแกรม ดังนี้

1. หลักการของโปรแกรม
2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม
3. เป้าหมายของโปรแกรม
4. คุณสมบัติของโปรแกรม
5. เนื้อหากิจกรรมที่ใช้ในโปรแกรม
6. เอกสารที่ใช้ในโปรแกรม
7. กระบวนการจัดการเรียนรู้ในโปรแกรม
8. การประเมินผลโปรแกรม

Russell and Russell (2006) ได้ระบุถึงองค์ประกอบของโปรแกรมการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในด้านต่าง ๆ โดยมีองค์ประกอบของโปรแกรม ดังนี้

1. หลักการของโปรแกรม
2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม
3. เป้าหมายของโปรแกรม
4. เนื้อหากิจกรรมที่ใช้ในโปรแกรม

5. กระบวนการจัดการเรียนรู้ในโปรแกรม

6. การประเมินผลโปรแกรม

Yost and Plunkett (2009) ได้ระบุถึงองค์ประกอบของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำ
จะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. หลักการ
2. วัตถุประสงค์
3. เนื้อหากิจกรรม
4. กระบวนการพัฒนาและวิธีการพัฒนา
5. การวัดและประเมินโปรแกรม

สุมินตรา พงศธร (2550) ได้นำเสนอองค์ประกอบของโปรแกรม มีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. จุดมุ่งหมาย (Aims)
2. เป้าหมาย (Goals)
3. วัตถุประสงค์ (Objectives)
4. เนื้อหาวิชา (Contents)
5. กิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activities)

চার্জ বাক্স (2552) ได้นำเสนอองค์ประกอบของโปรแกรม มีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. เป้าหมายและนโยบายทางการศึกษา (Educational Goals and Policies)
2. จุดมุ่งหมายของโปรแกรม (Program Aims)
3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and Structures)
4. จุดประสงค์รายวิชา (Subject Objectives)
5. เนื้อหา (Content)
6. จุดประสงค์ของกิจกรรม (Instructional Objectives)
7. กลยุทธ์กิจกรรม (Instructional Strategies)
8. การประเมินผล (Evaluation)
9. หลักสูตรและสื่อการจัดกิจกรรม (Curriculum Materials and

Instructional media)

จากองค์ประกอบโปรแกรมตามแนวคิดของนักวิชาการต่าง ๆ ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์
องค์ประกอบได้ตาม ตาราง 5 ดังนี้

ตาราง 5 สังเคราะห์องค์ประกอบของโปรแกรม

องค์ประกอบของโปรแกรม	แหล่งที่มา								ความถี่
	Cooper และ Worden (1983)	Niedermeyer (1992)	Furjanic and Trotman (2000)	Charney and Conway (2005)	Russell and Russell (2006)	Yost and Plunkett (2009)	สุมินตรา พงศธร (2550)	ธำรง บัวศรี (2552)	
1. หลักการของโปรแกรม				✓	✓	✓		✓	4
2. จุดประสงค์ของโปรแกรม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
3. เป้าหมายของโปรแกรม	✓			✓	✓		✓		4
4. รูปแบบของโปรแกรม			✓					✓	2
5. ทรัพยากรและกลุ่มผู้เข้าการพัฒนา			✓						1
6. คุณสมบัติของโปรแกรม				✓					1
7. สื่อ เอกสาร และวัสดุอุปกรณ์	✓	✓		✓					3
8. วัตถุประสงค์รายวิชาหรือกิจกรรม		✓					✓	✓	3
9. หลักสูตรหรือแผนการจัดการเรียนรู้		✓						✓	2
10. เนื้อหากิจกรรม		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
11. วิธีการดำเนินการพัฒนา	✓		✓	✓	✓	✓	✓		6
12. การประเมินผล		✓	✓	✓	✓	✓		✓	6
13. การนำโปรแกรมไปใช้		✓							1
14. กลยุทธ์								✓	1

จากตาราง 5 ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบของโปรแกรมจากแนวคิดของนักวิชาการมาผนวกและสังเคราะห์โดยพิจารณาความสอดคล้องได้ 14 องค์ประกอบ และพิจารณาจากความถี่ตั้งแต่ 4 ขึ้นไปพบว่า มีองค์ประกอบของโปรแกรม จำนวน 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดประสงค์ของโปรแกรม 3) เป้าหมายของโปรแกรม 4) เนื้อหากิจกรรม 5) วิธีการดำเนินการพัฒนา และ 6) การประเมินผล

3. การพัฒนาโปรแกรม

Barr และ Keating (1990) สรุปรูปแบบการพัฒนาโปรแกรม (Program Development Model) โดยเสนอรูปแบบ 5 ขั้น เพื่อการพัฒนาโปรแกรม (Five-step Model for Program Development) คือ

ขั้นที่ 1 การประเมิน (Assessment)

- 1.1 ประเมินความต้องการ
- 1.2 ประเมินสิ่งแวดล้อมสถานศึกษา
- 1.3 ประเมินทรัพยากร เช่น บุคลากร เงิน ทรัพยากรทางกายภาพ

ขั้นที่ 2 การวางแผน (Planning)

- 2.1 การพัฒนาทีมวางแผน
- 2.2 การกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์และการประเมินผล
- 2.3 เลือกวิธีปฏิบัติ
- 2.4 ฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 กำหนดงบประมาณที่ต้องใช้
- 2.6 กำหนดเวลาที่ใช้จนสิ้นสุดโปรแกรม

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติ (Implementation)

- 3.1 กำหนดความรับผิดชอบ เช่น ทักษะความสามารถและงานที่ต้องทำ
- 3.2 ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
- 3.3 ประเมินผลกระบวนการ (Process) และประเมินผลผลิต (Product)

ขั้นที่ 4 ประเมินหลังจบโปรแกรม (Post-assessment) ใช้ข้อมูลที่ได้จากการประเมินกระบวนการและผลผลิตเพื่อการตัดสินใจอนาคตของโปรแกรม

ขั้นที่ 5 การตัดสินใจเชิงบริหาร (Administrative Decision) การตัดสินใจว่าจะดำเนินโปรแกรมต่อไป หรือยุติโปรแกรมหรือดัดแปลงปรับปรุง

Styles (1990) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาโปรแกรม (Program Development Model) ประกอบด้วย

1. การประเมินความต้องการ (Needs Assessment)
2. ตั้งวัตถุประสงค์ (Goal Setting)
3. การวางแผนตั้งทีมงาน (Planning Team)

4. การพัฒนาบุคลากร (Staff Development)
5. การประเมินผล (Evaluation)
6. วิธีลงมือปฏิบัติ (Modes of Implementation)
7. การจัดการทรัพยากร (Resource Management)
8. การประเมินสิ่งแวดล้อม (Environment Assessment)

Boone (1992) ได้นำเสนอโปรแกรมการพัฒนาการศึกษาของระบบโรงเรียนไว้ ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอนหลัก และขั้นตอนย่อย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ คือ

1. การวางแผน
 - 1.1 องค์กรและกระบวนการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย
 - 1.2 การเชื่อมต่อองค์กรกับสาธารณะ
2. การออกแบบและการนำไปใช้ ประกอบด้วย
 - 2.1 การออกแบบโปรแกรม
 - 2.2 การนำโปรแกรมที่วางไว้แล้วไปปฏิบัติ
3. การประเมินผลและการตรวจสอบ
 - 3.1 การกำหนดและการวัดผลลัพธ์ของโปรแกรม
 - 3.2 การประเมินผลลัพธ์ของโปรแกรม
 - 3.3 การใช้ข้อค้นพบจากการประเมินสำหรับการปรับปรุงโปรแกรม

Forsyth (2008) ระบุเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการพัฒนาโปรแกรมซึ่งประกอบไปด้วย 7 ขั้นตอน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ คือ

1. ขั้นที่ 1 การจัดบรรยากาศสำหรับการเรียนรู้
2. ขั้นที่ 2 การจัดตั้งโครงสร้างองค์การสำหรับการวางแผน
3. ขั้นที่ 3 การวินิจฉัยความต้องการสำหรับการเรียนรู้
4. ขั้นที่ 4 การจัดสร้างทิศทางเป้าหมายสำหรับการเรียนรู้
5. ขั้นที่ 5 การปฏิบัติตามโปรแกรม (การสรรหาและการฝึกอบรมการจัดการเกี่ยวกับผู้สนับสนุนการเรียนรู้และกระบวนการบริการทางการศึกษาระดับประถมศึกษา)
6. ขั้นที่ 6 การออกแบบด้านประสบการณ์ในการเรียนรู้
7. ขั้นที่ 7 การประเมินผลและการวินิจฉัยซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

Russell and Russell (2006) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาโปรแกรม (Program Development Model) ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. การประเมินความต้องการ (Needs Assessment)
2. ตั้งวัตถุประสงค์ (Goal Setting)
3. การวางแผนตั้งทีมงาน (Planning Team)
4. การพัฒนาบุคลากร (Staff Development)
5. การประเมินผล (Evaluation)
6. วิธีลงมือปฏิบัติ (Modes of Implementation)
7. การจัดการทรัพยากร (Resource Management)
8. การประเมินสิ่งแวดล้อม (Environment Assessment)

Carolyn และคณะ (2013) ได้เสนอขั้นตอนของการพัฒนาโปรแกรมไว้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ความจำเป็นในการฝึกอบรม (Analyze the training need) เมื่อมีการพัฒนาโปรแกรมการอบรมเพื่อพัฒนางาน ต้องคำนึงถึง อะไรคือความรู้ อะไรคือทักษะและทัศนคติของผู้รับการอบรมที่จะทำให้โปรแกรมการอบรมมีความสมบูรณ์ และให้สามารถเชื่อมโยงช่องว่างระหว่างผู้เข้ารับการอบรม นอกจากนี้ ยังต้องมีการพิจารณาระยะเวลาของการฝึกอบรมพร้อมทั้งวิธีการ แนวโน้มที่ดีที่สุดที่ผู้เข้ารับการอบรมจะได้เรียนรู้และเครื่องมือ หรือทรัพยากรที่มีให้

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบโปรแกรมการอบรม (Design the training program) โดยจะต้องออกแบบให้อยู่บนพื้นฐานซึ่งเป็นผลจากขั้นตอนการวิเคราะห์ ขั้นตอนนี้ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งอธิบายในลักษณะที่สามารถวัดผู้เข้าฝึกอบรมได้ตามจุดประสงค์เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรม นอกจากนี้ ยังต้องกำหนดวิธีการอบรมแสดงเป็นวิธีการฝึกอบรมให้ผู้เข้าอบรมได้เห็นชัดเจน อาจนำเสนอได้หลายวิธี เช่น โดยการสอนในห้องเรียน ทางออนไลน์หรือใช้วิธีการผสมผสานทั้งสองแบบก็ได้ โดยการออกแบบในขั้นตอนนี้ อาจสร้างเค้าร่างหรือเค้าโครงเนื้อเรื่องที่จะช่วยในการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรม (Develop the training program) ในขั้นตอนการพัฒนาเป็นการใช้วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายและวัสดุอื่น ๆ ที่สร้างขึ้นในระหว่างขั้นตอนการออกแบบเพื่อพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรม วัสดุนี้อาจรวมถึงส่วนประกอบของการฝึกอบรมออนไลน์และวัสดุสำหรับการฝึกอบรมและผู้เข้ารับการฝึกอบรม ในช่วงนี้ยังอาจจะพัฒนา

วิธีการทดสอบการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการของผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับความรู้ทักษะหรือทัศนคติขึ้นอยู่กับวิธีการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 4 การใช้โปรแกรมการฝึกอบรม (Implement the training program)
 ขั้นตอนการนำโปรแกรมไปใช้นี้ บางครั้งเรียกว่าขั้นตอนการจัดส่งหรือขั้นตอนการส่งมอบในขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนที่จะต้องทำการฝึกอบรมให้กับผู้เข้าร่วมฝึกอบรม ไม่ว่าจะเป็นคำสั่งหรือการฝึกที่ใช้ทางออนไลน์ ในห้องเรียนหรือผ่านวิธีอื่น ๆ ครั้งแรกของการฝึกอบรมหรือวิธีการสอนบางครั้งจะถูกเรียกว่า "การนำร่อง"

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลโปรแกรมการฝึกอบรม (Evaluate the training program)
 ขั้นตอนการประเมินผลเป็นขั้นตอนที่จะสามารถตรวจสอบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ทักษะหรือทัศนคติ ตามที่ระบุเป้าหมายไว้ในขั้นตอนของการวิเคราะห์ความจำเป็นในการฝึกอบรม โดยใช้ข้อมูลที่ได้รับในระหว่างขั้นตอนการประเมินผล สามารถทำการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมในการออกแบบการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมในครั้งต่อไปที่นำเสนอให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

วิโรจน์ สารรัตนะ (2557) ได้ระบุถึง ขั้นตอนการวินิจฉัยและพัฒนาโปรแกรมพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษา ดังนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและตรวจสอบแนวคิดเชิงทฤษฎีของโปรแกรมการตรวจสอบแนวคิดเชิงทฤษฎีของโปรแกรมที่พัฒนา
2. ขั้นตอนที่ 2 ปรับปรุงแก้ไขและจัดทำเอกสารประกอบ
3. ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบและการปรับปรุงโปรแกรม
4. ขั้นตอนที่ 4 สร้างเครื่องมือประเมินโปรแกรมในภาคสนาม
5. ขั้นตอนที่ 5 ทดลองโปรแกรมในภาคสนาม การทดลองใช้โปรแกรมในภาคสนาม

จริง

4. การประเมินโปรแกรม

Gupta and others (2007) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลการพัฒนาโปรแกรมทั้งก่อนและหลังการนำโปรแกรมไปใช้ ซึ่งมีวิธีการประเมินโปรแกรมโดยแบ่งการประเมินออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การประเมินคุณค่าของโปรแกรมโดยทำการประเมินเกี่ยวกับ

1.1 คุณภาพของโปรแกรม (Quality) ว่ามีคุณภาพหรือไม่เนื้อหาสาระ กิจกรรมหรือการปฏิบัติงานของผู้สอนเป็นอย่างไรความรู้สึกรู้สึกของปฏิกิริยาของผู้เข้าร่วมโปรแกรมเป็นอย่างไร

1.2 ประเมินความเหมาะสม (Suitability) คือโปรแกรมสามารถตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของผู้เข้าร่วมและขององค์กรหรือไม่และมีระดับความยากง่ายอย่างไร

1.3 ประสิทธิภาพ (Effectiveness) คือโปรแกรมประสบความสำเร็จในเรื่องอะไรและบรรลุวัตถุประสงค์อย่างไร

1.4 ประสิทธิภาพ (Efficiency) คือผลของโปรแกรมนั้นเหมาะสมกับทรัพยากรที่องค์กรและผู้เข้าร่วมโปรแกรมลงทุนให้หรือไม่

1.5 ความสำคัญ (Importance) คือโปรแกรมมีคุณค่าสำหรับผู้เข้าร่วมโปรแกรมและต่อองค์กรหรือไม่

2. ประเมินผลการใช้โปรแกรมโดยที่จะคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของโปรแกรมเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่าโปรแกรมนี้สามารถส่งเสริมแรงจูงใจภายในเพื่อสร้างสัมพันธภาพในการทำงานให้เพิ่มขึ้นหรือไม่โดยจะประเมินผลการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรมและการเปลี่ยนแปลงของการพัฒนา

Woodcock and Francis (2008) ได้นำเสนอกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผล การนำโปรแกรมไปใช้ ซึ่งเป็นการมุ่งประเมินเพื่อชี้ให้เห็นความเปลี่ยนแปลงของทักษะ ความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนามตามโปรแกรม โดยดำเนินการประเมินผลในรายการ ดังต่อไปนี้

1. การประเมินผลระดับปฏิกิริยา (Reaction Evaluation) การประเมินขั้นนี้ มีวัตถุประสงค์ให้รู้ว่าผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมนั้น มีความรู้สึกรู้สึกอย่างไรต่อการฝึกอบรม พอใจ หรือไม่ต่อสิ่งที่ได้รับการฝึกอบรม เช่น หลักสูตร เนื้อหาสาระ วิทยากร เอกสาร สถานที่ โสตทัศนูปกรณ์ ระยะเวลา ฯลฯ และพอใจมากน้อยเพียงใด การประเมินปฏิกิริยาตอบสนองนั้น ต้องการได้รับข้อมูลที่เป็นปฏิกิริยาตอบสนองของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีความหมาย และมีความเป็นจริง เพราะข้อมูลเหล่านี้จะเป็นตัวบ่งชี้ประสิทธิผลของการฝึกอบรมเป็นอันดับแรก วิธีการที่จะช่วยให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับปฏิกิริยาตอบสนองเป็นพื้นฐานที่มีความหมาย และตรงตามความจริงจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมดำเนินการ ดังนี้

1.1 กำหนดให้แน่นอนชัดเจนลงไปว่า ต้องการได้รับข้อมูลอะไร เช่น ปฏิกริยาตอบสนองของเนื้อหาหลักสูตร วิธีการฝึกอบรม วิทยากร สถานที่ฝึกอบรม ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม บรรยากาศการฝึกอบรม ฯลฯ

1.2 ออกแบบของเครื่องมือ หรือแบบสอบถามที่จะใช้เก็บข้อมูลอย่างเหมาะสม

1.3 ข้อคำถามที่ใช้ ควรเป็นชนิดที่เมื่อได้รับข้อมูลหรือได้คำตอบแล้ว สามารถนำมาแปลงเป็นตัวเลขแจกแจงความถี่ และวิเคราะห์ในเชิงปริมาณได้

1.4 กระตุ้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เขียนแสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในข้อคำถามต่าง ๆ

1.5 ไม่ควรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เขียนชื่อตนเองลงในแบบสอบถาม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมกล้าแสดงปฏิกริยาตอบสนอง ผ่านแบบสอบถามตามความเป็นจริง

2. การประเมินผลระดับการเรียนรู้ (Learning Evaluation) การประเมินผลในขั้นนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะให้รู้ว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ เกิดความเข้าใจ และทักษะอะไรบ้างและมีเจตคติอะไรบ้างที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทั้งนี้เพราะความรู้ ทักษะ เจตคติ ล้วนเป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานของผู้เข้ารับการอบรมในโอกาสต่อไป ซึ่งมีวิธีดำเนินการดังนี้

2.1 ต้องวัดทั้งความรู้ทักษะและเจตคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม

2.2 วิเคราะห์ทั้งคะแนนรายข้อและคะแนนรวมโดยเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังการฝึกอบรม

2.3 ถ้าเป็นไปได้ควรใช้กลุ่มควบคุมซึ่งเป็นกลุ่มของผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมแล้วเปรียบเทียบคะแนนความรู้ทักษะและเจตคติของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ซึ่งเป็นกลุ่มของผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่าแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

3. การประเมินผลระดับพฤติกรรม (Behavior Evaluation) การประเมินผล ในขั้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่ (Behavior Evaluation) การประเมินผลในขั้นนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงาน ไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่ การประเมินผลในขั้นนี้นับว่ายากและใช้เวลามากกว่าการประเมินผล ในสองขั้นแรก

เพราะจะต้องติดตามประเมินผลในสถานที่ทำงานจริง ๆ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งมีวิธีดำเนินการดังนี้

3.1 ควรทำการวัดพฤติกรรมการทำงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม

3.2 ระยะเวลาระหว่างการฝึกอบรมกับการประเมินผลหลังการฝึกอบรมนั้น ควรจะให้ห่างกันพอสมควร เพื่อให้แน่ใจว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานได้เกิดขึ้นจริง ๆ ทางที่ดีควรจะประเมินหลาย ๆ ครั้งเป็นระยะ ๆ ไป เช่น ประเมินทุก 3 เดือน เป็นต้น

4. การประเมินผลระดับผลลัพธ์ (Results Evaluation) เป็นการประเมินผลที่ต้องการจะให้เกิดขึ้นกับหน่วยงาน เช่น การลดค่าใช้จ่าย การปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน การเพิ่มปริมาณการขายและการผลิต อัตราการลาออกลดลง เป็นต้น ซึ่งนับว่าเป็นการประเมินผลที่ยากที่สุด เพราะในความเป็นจริงนั้นมีตัวแปรอื่น ๆ อีกมากมายนอกเหนือจากการฝึกอบรมที่มีผลกระทบต่อหน่วยงานและตัวแปรเหล่านั้นบางทีก็ยากต่อการควบคุม ซึ่งมีวิธีดำเนินการดังนี้

4.1 ควรจัดสภาวะการณ์หรือเงื่อนไขต่าง ๆ ก่อนการฝึกอบรมเอาไว้แล้วนำไปเปรียบเทียบกับสภาวะการณ์ภายหลังการฝึกอบรม โดยใช้ข้อมูลที่สังเกตได้หรือวัดได้

4.2 พยายามหาทางควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ซึ่งคาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในผลที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับหน่วยงาน วิธีหนึ่งพอจะทำได้ คือ การใช้กลุ่มควบคุมหรือกลุ่มทดลอง

ศิริชัย กาญจนวาสี (2550) ได้ให้ความหมายของ การประเมิน (Evaluation) เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งซึ่งมีวัตถุประสงค์ (Objective) หลักอยู่ที่การตัดสินคุณค่าของสิ่งประเมินเพื่อมุ่งไปสู่จุดมุ่งหมาย (Goal) ของการพัฒนาคุณค่าและอำนาจขององค์กรและสังคมโดยรวมกิจกรรมการประเมิน จึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงการมีปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยด้านบุคคล (Individual Factors) และปัจจัยด้านการเมือง (Political Factors) ซึ่งเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาทั้งภายในและภายนอกองค์กรนั้นนักประเมินจึงมีบทบาทสำคัญในการทำความเข้าใจบริบทของการเมือง ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องจัดหาสารสนเทศที่น่าเชื่อถือ จัดสรรสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ ชี้นำ และเสนอแนะผู้มีอำนาจในการตัดสินใจและผู้เกี่ยวข้อง ถ้าการประเมินประสบผลสำเร็จ การประเมินนั้นจะต้องก่อให้เกิดผลแห่งความก้าวหน้าในการดำเนินกิจกรรม และผลที่ได้รับบรรลุเป้าหมายแห่งการพัฒนาคุณค่าขององค์กรนั้น ๆ

พัชนี กุลฑานันท์ และคณะ (2553) มีการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบและปรับปรุง

รูปแบบการฝึกอบรม ซึ่งคล้ายกับการประเมินประสิทธิภาพโปรแกรม โดยประเมิน 4 ด้าน ดังนี้

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมระหว่างวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมกับสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานก่อนการพัฒนาารูปแบบการฝึกอบรม

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของรูปแบบการฝึกอบรม กับจุดประสงค์ เนื้อหาสื่อ การประเมินผล โดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินตามแบบประเมินความสอดคล้องและแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการฝึกอบรม และคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม การทดลองใช้หลักสูตรก่อนการนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในชั้นการนำไปใช้

3. การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการฝึกอบรมตามรูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น โดยประเมินจากคะแนนจากการทดสอบก่อนและหลังเรียน การทำใบงาน จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงกระบวนการฝึกอบรม

4. การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดจากการอบรมตามรูปแบบที่กำหนด โดยประเมินจากทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียน และข้อเสนอแนะอื่น ๆ จากผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้ได้รูปแบบการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น

1. ความหมายของความต้องการจำเป็น

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของความต้องการจำเป็นไว้ดังนี้

สุวิมล ว่องวานิช (2558 อ้างอิงจาก Kaufman and English, 1992) กล่าวว่า ให้ความหมายของความต้องการจำเป็น หมายถึง ความขัดแย้งระหว่างสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ในปัจจุบัน และสิ่งที่ปรารถนาจะเกิดขึ้นหรือต้องการให้เกิดขึ้น

ปานจันทร์ โททอง (2542 อ้างอิงจาก Stufflebeam and others, 1985) กล่าวว่า ให้ความหมายของความต้องการจำเป็น หมายถึง สิ่งที่เป็นต้องได้รับการตอบสนองหรือ ก่อให้เกิดประโยชน์เมื่อได้รับการตอบสนองโดยให้ความหมายความต้องการจำเป็นตามมุมมอง (View) 4 ด้าน ดังนี้

1) มุมมองด้านความแตกต่าง (Discrepancy View) ความต้องการจำเป็น หมายถึง ความแตกต่างระหว่างการกระทำหรือผลการปฏิบัติงานที่ต้องการ (Desired Performance)

กับการกระทำหรือผลการปฏิบัติงานที่สังเกตได้จากการปฏิบัติจริง (Observed Performance)

2) มุมมองด้านความเป็นประชาธิปไตย (Democratic View) ความต้องการ จำเป็น หมายถึง ความปรารถนา ความต้องการของคนส่วนใหญ่ ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มอ้างอิงที่เชื่อถือได้

3) มุมมองด้านการวิเคราะห์ (Analytic View) ความต้องการจำเป็น หมายถึง สารสนเทศของสิ่งหนึ่งสิ่งใดในหน่วยงานที่บุคลากรผู้มีความสามารถได้พิจารณาถึงความเห็นว่ามี ความสำคัญต่อหน่วยงานและทำให้เกิดการพัฒนาในหน่วยงาน

4) มุมมองด้านการวินิจฉัย (Diagnostic View) ความต้องการจำเป็น หมายถึง สิ่งที่คุณคนได้พิจารณาแล้วว่า มีความบกพร่อง หรือขาดหายไป (Deficiency of Absence) และ พิสูจน์ความแตกต่างหรือช่องว่าง (Gap) ระหว่างสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ หรือสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน (What is?) กับสิ่งที่ควรจะเป็นหรือสภาพที่คาดหวัง (What should be?)

ถนอมจิตต์ ชูททะกะพันธ์ (2546 อ้างอิงจาก Mckillip, 1995) กล่าวว่า ความต้องการจำเป็น หมายถึง การตัดสินคุณค่าของกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งเกี่ยวกับปัญหาที่พบและพยายามในการ แก้ปัญหา 4 ประการ ดังนี้

- 1) ความต้องการจำเป็น เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับคุณค่า แตกต่างกันแต่ละบุคคล
- 2) ความต้องการจำเป็น เป็นเรื่องเฉพาะของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
- 3) ความต้องการจำเป็น อยู่ในรูปของปัญหาเมื่อผลผลิตไม่เพียงพอ
- 4) ความต้องการจำเป็น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหรือการแก้ปัญหา

ทิพวรรณ ประเสริฐอำไพสกุล (2544) กล่าวว่า ความต้องการจำเป็นเป็นความแตกต่าง ระหว่างสภาพที่เป็นอยู่กับสภาพที่คาดหวัง ซึ่งผลการประเมินความต้องการจำเป็นจะชี้สภาพปัญหาที่ เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันที่ต้องได้รับการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข ตามการรับรู้ของผู้ให้ข้อมูล

สุวิมล ว่องวานิช (2558) กล่าวว่า ความต้องการจำเป็นหมายถึงความแตกต่างระหว่างสภาพ ที่เป็นเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับสภาพที่เป็นอยู่จริง อธิบายเป็นประโยคสัญลักษณ์

$$Nc = T - A$$

โดย Nc (needs candidates) หมายถึง ความต้องการจำเป็นที่เป็นไปได้ทั้งหมด T (target state) หมายถึง เป้าหมายที่ต้องการบรรลุ และ A (actual state) หมายถึงสภาพที่เป็นอยู่จริง การให้ นิยามเป็น “ความแตกต่าง” Scriven และ Roth ได้นิยามเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นที่มีลักษณะ ขยายไปจากนิยามเดิมว่า “สิ่งที่ถือว่าเป็นความต้องการจำเป็น ต้องเป็นไปตามเงื่อนไข 2 ประการ ได้แก่ (1) ถ้าได้ Nc คนหรือองค์กรจะได้ประโยชน์หรือ (2) ถ้าไม่ได้ Nc คนหรือองค์กรนั้นจะอยู่ใน

สภาพที่ไม่พึงพอใจ” หากวิเคราะห์นิยามของ Scriven และ Roth ซึ่งอธิบายด้วยประโยคสัญลักษณ์ว่า $N = T - A$ ก็จะเห็นว่านิยามนี้อิงโมเดลความแตกต่าง แต่เมื่อดูคำอธิบายเสริมว่า สิ่งที่เกี่ยวข้องว่าเป็นความต้องการจำเป็นต้องมีคุณลักษณะ 2 ประการ คุณลักษณะประการแรก “อะไรก็ตามที่หากได้มาแล้วก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมาก สิ่งนั้นถือว่าเป็นความต้องการจำเป็น” และคุณลักษณะประการที่สอง “อะไรก็ตามที่หากไม่ได้รับแล้วจะก่อให้เกิดสภาวะที่ไม่พึงประสงค์ สิ่งนั้นถือว่าเป็นความต้องการจำเป็น” เช่นกัน นิยามที่เป็นส่วนขบคือสิ่งที่นำไปใช้ในการแก้ไขปัญหา หรือสิ่งที่ทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้

สรุปได้ว่า ความต้องการจำเป็น เป็นความแตกต่างระหว่างสิ่งที่เป็นอยู่จริง หรือสภาพปัจจุบัน กับสิ่งที่คาดหวัง หรือสภาพพึงประสงค์ เป็นสภาพที่ต้องได้รับการพัฒนาและปรับปรุง แก้ไขตามการรับรู้ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2. ประเภทของความต้องการจำเป็น

มีนักวิชาการได้จัดประเภทความต้องการจำเป็นไว้ดังนี้

สุมิล ว่องวานิช (2558 อ้างอิงจาก Witkins, 1994) ได้จำแนกความต้องการจำเป็นตามองค์กรผู้รับและผู้ให้บริการออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

ความต้องการจำเป็นระดับปฐมภูมิ (Primary Needs) เป็นความต้องการจำเป็นของผู้รับบริการ (Service Receivers) หรือลูกค้าในทางการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นความต้องการจำเป็นของนักเรียน

ความต้องการจำเป็นระดับทุติยภูมิ (Secondary Needs) เป็นความต้องการจำเป็นของผู้ให้บริการ (Service Providers) เช่น ความต้องการจำเป็นของบุคลากรในหน่วยงาน ความต้องการจำเป็นของผู้บริหาร

ความต้องการจำเป็นระดับตติยภูมิ (Tertiary Needs) เป็นความต้องการจำเป็นด้านทรัพยากรและการแก้ปัญหา (Resources Solution) ซึ่งช่วยในการดำเนินงานของหน่วยงาน

ในบรรดาความต้องการจำเป็นทั้งหมด Witkins เห็นว่า ความต้องการที่มีความสำคัญที่สุดคือ ความต้องการจำเป็นเป็นระดับปฐมภูมิ เนื่องจากเป็นกลุ่มเป้าหมายที่องค์กรต้องรับใช้

ปานจันท์ โททอง (2542 อ้างอิงจาก Witkins and Alschul, 1995) ได้จำแนกประเภทของความต้องการจำเป็น ออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 (Primary) ความต้องการจำเป็นของผู้รับบริการ (Service Receivers) เช่น นักเรียน ลูกค้า คนไข้ ผู้ใช้ข้อมูล พนักงาน เป็นต้น

ระดับที่ 2 (Secondary) เป็นความต้องการจำเป็นของผู้ให้บริการและกำหนดนโยบาย (Service Providers and Policymakers) เช่น ครู ผู้ปกครอง บรรณารักษ์ ผู้บริหาร ผู้จัดการ

ระดับที่ 3 (Tertiary) ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับทรัพยากรหรือวิธีแก้ปัญหา (Resources or Solutions) เช่น อาคารสถานที่ การอำนวยความสะดวก วัสดุ เทคโนโลยี การขนส่ง เงินเดือน และผลตอบแทน เงื่อนไขการทำงาน เป็นต้น

สุวิมล ว่องวานิช (2558 อ้างอิงจาก Kaufman และคณะ, 1993) ได้จำแนกความจำเป็นใหม่ตามแนวคิดเชิงระบบได้เป็น 4 ประเภท คือ ความต้องการจำเป็นด้านปัจจัย (Input Needs) ความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการ (Process Needs) ความต้องการจำเป็นด้านผลลัพธ์ (Outcome Needs) ความต้องการจำเป็นด้านการแก้ปัญหา (Solution Needs) ตามความคิดของ Kaufman และคณะ ความต้องการจำเป็นด้านผลลัพธ์ ถือเป็นความต้องการจำเป็นที่แท้จริง (Needs) ส่วนความต้องการจำเป็นด้านปัจจัยและกระบวนการ ถือเป็นความต้องการจำเป็นเทียม (Quasi Needs) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความต้องการจำเป็นที่แท้จริง (Needs) มีการจำแนกเป็น

- 1.1 ความต้องการจำเป็นระดับจุลภาค เน้นการวัดผลผลิต
- 1.2 ความต้องการจำเป็นระดับมหภาค เน้นการผลิตผล
- 1.3 ความต้องการจำเป็นระดับเมกะ เน้นการวัดผลลัพธ์

โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพที่เป็นจริง กับสภาพที่ควรจะเป็นด้านผลผลิต (Product Gap) ผลิตผล (Output Gap) และผลลัพธ์ (Outcome Gap) ตามลำดับ

2. ความต้องการจำเป็นเทียม (Quasi Needs) ความต้องการจำเป็น จำแนกเป็นความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการ และปัจจัยโดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพที่เป็นอยู่จริงกับสภาพที่ควรจะเป็นด้านกระบวนการ (Process Gap) และด้านปัจจัย (Input Gap)

ถนอมจิตต์ ขุทตะกะพันธ์ (2546) ได้จำแนกประเภทของความต้องการจำเป็น โดยใช้หลักการจัดประเภทตามคุณลักษณะ ดังนี้

1. ระดับความต้องการจำเป็น ได้แก่ ความต้องการจำเป็นของสังคม (Mega Needs, Social Needs) ความต้องการจำเป็นขององค์กร (Macro Needs, Organizational Needs) ความต้องการจำเป็นของกลุ่มบุคคล (Group Needs) ความต้องการจำเป็นของบุคคล (Micro Needs, Personal Needs) ความต้องการจำเป็นด้านปัจจัยและกระบวนการ (Quasi Needs)

2. สิ่งที่ถูกประเมิน ได้แก่ ความต้องการจำเป็นด้านผลลัพธ์ (Outcome Needs) ความต้องการจำเป็นด้านผลผลิต (Output Needs) ความต้องการจำเป็นด้านผลผลิตและ ความต้องการ (Product Needs, Input Needs) ความต้องการจำเป็นด้านการแก้ปัญหา (Solution Needs)

3. เจ้าของความต้องการจำเป็น แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ความต้องการจำเป็นปฐมภูมิ (Primary Needs) เป็นความต้องการจำเป็นของผู้รับบริการ ความต้องการจำเป็นทุติยภูมิ (Secondary Needs) เป็นความต้องการจำเป็นของผู้ให้บริการ ความต้องการจำเป็นตติยภูมิ (Tertiary Needs) เป็นความต้องการจำเป็นด้านทรัพยากร (Resources) และการแก้ไขปัญหา

สุวิมล ว่องวานิช (2558) ได้จำแนกความต้องการจำเป็นตามช่วงเวลาที่ต้องการกำหนดความต้องการจำเป็น ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. ความต้องการจำเป็นในปัจจุบัน (Present หรือ Current Needs) เช่น ความต้องการจำเป็นของครูในปัจจุบันเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดของ ผู้เรียน

2. ความต้องการจำเป็นในอนาคต (Future Needs) เป็นความต้องการจำเป็นที่กำหนดล่วงหน้าว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นบ้าง เพื่อเตรียมการรับมือ หรือป้องกันปัญหาที่คาดว่าจะเกิด เช่น ความต้องการจำเป็นในการผลิตบัณฑิตศึกษาในอีก 10 ปีข้างหน้าจะมีลักษณะเช่นใด หากประเทศไทยจะเปลี่ยนผ่านตนเองเข้าสู่สังคมฐานความรู้ในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนากำลังคนระดับช่างฝีมือเพื่อสร้างขีดสมรรถนะในการแข่งขันของประเทศ

นอกจากนี้ สุวิมล ว่องวานิช ยังแบ่งประเภทความต้องการจำเป็นตามขอบเขตการวิจัยด้วยการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ (Complete Needs Assessment) มีกิจกรรมต้องดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ การระบุความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญที่สุด (Needs Identification) การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น (Needs Analysis) และการกำหนดทางเลือกของการแก้ปัญหา (Needs Solution)

สรุปได้ว่าประเภทของความต้องการจำเป็น มีการแบ่งเป็นระดับ หรือขั้นตอนต่าง ๆ ตามความต้องการของนักวิชาการหรือผู้วิจัยว่าต้องการข้อมูลประเภทใดที่จะช่วยในการออกแบบการวิจัยและการเก็บ ข้อมูลได้ตรงตามความต้องการหรือจุดมุ่งหมายในการประเมินความต้องการจำเป็น

3. ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น

การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นการวางแผนการดำเนินงานเพื่อขจัดปัญหาที่เกิดจากความต้องการจำเป็น มีนักวิชาการได้จำแนกขั้นตอนการประเมินไว้ดังนี้

มยุรีย์ เขียวฉะอ้อน (2541) ได้จำแนกขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตของการประเมินความต้องการจำเป็นให้ ชัดเจน โดยขั้นตอนต่าง ๆ จะต้องสอดคล้องสัมพันธ์กัน

2. ออกแบบประเมินความต้องการจำเป็น โดยทำการกำหนดรายการที่จะศึกษา ให้ชัดเจนซึ่งรวมถึงจุดมุ่งหมายเฉพาะในการศึกษา ขอบเขตเนื้อหาของความต้องการจำเป็นที่จะ ประเมินและชนิดของความต้องการจำเป็นที่ต้องการจำแนก จุดมุ่งหมายที่ชัดเจนและตรงเป้าหมายจะ นำไปสู่การเก็บรวบรวมการวิเคราะห์ข้อมูลและกระบวนการรายงานผลที่ดี ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล อาจรวมถึงการจัดการเรื่อง การสำรวจ การสัมภาษณ์ และการจัดลำดับ

3. ประเมินความต้องการจำเป็นโดยการหาความแตกต่างระหว่างสถานะที่เป็น เป้าหมายกับสถานะที่เป็นจริง จากนั้นจึงศึกษาสาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างซึ่งเป็นปัญหา

4. จัดลำดับความต้องการจำเป็นหรือการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาซึ่งควร ทำ ในรูปแบบของความจำเป็นสูงสุดและต่ำสุด โดยการวางขั้นตอนการเชิงปริมาณเพื่อจัดลำดับ ความสำคัญ รวมทั้งการจัดหมวดหมู่ของความต้องการจำเป็นมีความสมบูรณ์สามารถใช้ในการ วางแผนปฏิบัติการได้

5. การรายงานผลและการใช้ผลที่ได้จากการประเมินความต้องการจำเป็น จะทำให้ เราทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่จะต้องแก้ไข ทำให้เราสามารถกำหนดเป้าหมายของโครงการหรือ การวางแผนโครงการต่าง ๆ ตลอดจนสามารถตัดสินใจเลือกหนทางแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรซึ่งคุณลักษณะเฉพาะประการหนึ่ง ของการ ประเมินความต้องการจำเป็นคือการใช้ผลเพื่อการวางแผน การแก้ปัญหา การกำหนดเกณฑ์ สำหรับการวัดผลสัมฤทธิ์ หรือการยกระดับมาตรฐานและการตรวจสอบมาตรฐานการศึกษา

ดังนั้นในขั้นสุดท้ายของกระบวนการคือ การนำผลที่ค้นพบไปใช้ให้เกิดประโยชน์ การใช้ประโยชน์จากการศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นต้องใช้การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพใน ช่วงเวลาที่จำกัดคือสามารถส่งข่าวสารไปยังผู้รับสารได้เหมาะสมในช่วงเวลาที่มีอยู่

สุวิมล ว่องวานิช (2558) ได้จำแนกขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น ออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาที่ที่มุ่งหวัง (What should be?)
2. การศึกษาสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน (What is?)
3. การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่ได้จากข้อ 1) และ ข้อ 2)

และจัดลำดับความสำคัญของผลที่เกิดขึ้น เพื่อกำหนดความต้องการจำเป็น

4. การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างในข้อ 3) และจัดลำดับ ความสำคัญของสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น

5. การศึกษากำหนดแนวทางเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดจากสาเหตุที่ทำให้เกิดความ ต้องการจำเป็นที่วิเคราะห์ได้จากข้อ 4)

นอกจากนี้ สุวิมล ว่องวานิช (2558) ยังได้สังเคราะห์ขั้นตอนการวิจัยประเมินความต้องการ จำเป็นจากนักวิชาการด้านการประเมินไว้ โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะ

ระยะแรก เป็นระยะก่อนการประเมินประกอบด้วยขั้นตอนการเตรียมการ มีการ กำหนดจุดมุ่งหมายหรือวิสัยทัศน์ที่ต้องการจะให้เกิด กำหนดกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์จากผลการประเมิน ความต้องการจำเป็น กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินความต้องการจำเป็นและขึ้น การออกแบบการประเมิน เกี่ยวข้องกับการกำหนดนิยามประเภท ขอบข่ายของการประเมินความ ต้องการจำเป็น การวางแผนงานด้านทรัพยากรค่าใช้จ่าย และระยะในการดำเนินงาน

ระยะที่สอง เป็นระยะระหว่างการประเมิน มีการกำหนดวิธีการเก็บข้อมูล การ วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อกำหนดความต้องการจำเป็น และการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ จำเป็น

ระยะที่สาม ระยะหลังการประเมิน มีการนำผลไปใช้ประโยชน์ การเสนอผล หรือรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ กำหนดแนวทางการแก้ไขจัดปัญหาที่เกิดจากความ ต้องการจำเป็น ในขั้นของการนำผลไปใช้ประโยชน์นี้ แนวคิดของ Witkins และ Altschuld จะแตกต่างจากแนวคิด อื่นตรงที่มีการนำเสนอให้มีการวางแผนการดำเนินงานเพื่อจัดปัญหาที่เกิดจากความ ต้องการจำเป็น มิได้หยุดแค่ขั้นการกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหาเท่านั้นแต่ต้องวางแผนว่าจะนำเอาแนวทาง ที่กำหนดไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างไร เพื่อบรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์

สรุปได้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น มีขั้นตอนที่ประกอบด้วยการกำหนดจุดมุ่งหมาย กรอบการประเมินความต้องการจำเป็น เทคนิค วิธีการประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีวิเคราะห์ ข้อมูล การจัดทำรายงาน และผลสมบูรณ์ในขั้นตอนสุดท้ายจะมีการจัดลำดับความสำคัญของความ ต้องการจำเป็นที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปัญหา หรือเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

4. การจัดลำดับความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวานิช (2558) กล่าวว่า การจัดลำดับความสำคัญ (Priority Setting) ของความต้องการจำเป็นเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการระบุความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์หาสาเหตุ และการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา ซึ่งจะทำให้การประเมินความต้องการจำเป็นมีความสมบูรณ์สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์หาสาเหตุและวิธีการแก้ไขต่อไป การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เป็นการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นแต่ละประเด็น จากนั้นนำความต้องการจำเป็นมาเรียงลำดับ (Sort) ตั้งแต่ความสำคัญมากไปหาน้อย จะช่วยให้ผู้ประเมินความต้องการจำเป็นทราบถึงความต้องการจำเป็น หรือปัญหาที่แท้จริงที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนก่อนปัญหาอื่น ซึ่งวิธีที่ใช้จัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นนั้นมีหลายวิธีด้วยกัน ผู้ประเมินจะต้องเลือกใช้และดำเนินการด้วยความระมัดระวังภายในระยะเวลาและทรัพยากรที่จำกัด

วิธีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมีหลายวิธีแต่ละวิธีจะแตกต่างกันออกไปแต่วิธีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI Modified) ซึ่งสูตรในการคำนวณ คือ

$$PNI_{\text{modified}} = \frac{(I-D)}{D}$$

PNI _{modified}	แทน วิธีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index)
I	แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็นหรือความคาดหวัง (Importance)
D	แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (Degree of Success)

โดยการหาค่าผลต่างของ (I-D) หารด้วยค่า (D) เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่องกว้างมากเกินไปและให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบ เมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่เป็นฐานในการคำนวณอัตราการพัฒนาเข้าสู่สภาพที่คาดหวังของกลุ่ม

ในการประเมินใช้ค่าดัชนี PNI_{modified} ที่มีค่า 0.3 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์ที่ถือเป็นความต้องการจำเป็น การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจะใช้การเรียงดัชนีจากมากไปหาน้อย ดัชนีที่มีค่ามากแปลว่า มีความต้องการจำเป็นสูงที่ต้องได้รับการพัฒนามากกว่าดัชนีที่มีค่าน้อยกว่า และเมื่อได้ผลลัพธ์แล้วนำมาจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังตามค่าดัชนีที่คำนวณ ซึ่งทำให้ได้สารสนเทศที่มีประโยชน์ในแง่การจัดการมากขึ้นด้วย

บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

1. สภาพทั่วไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ตั้งอยู่เลขที่ 42 ถนนปิยะมหาราชาลัย อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม เป็นอาคารโรงฝึกงานแบบคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 ชั้น พื้นที่ 547.20 ตรม.

1.1 อาณาเขตจังหวัดนครพนม

ทิศเหนือ ติดต่อกับเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
 ทิศใต้ ติดต่อกับเขตอำเภอดงหลวง และอำเภอหว้านใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับแขวงคำม่วน และแขวงบอลิคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตอำเภอกุสุมาลย์ และอำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศทั่วไปเป็นที่ราบสูง ความสูงของพื้นที่โดยเฉลี่ยสูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 140 เมตร สภาพภูมิประเทศแบ่งออกเป็น 2 เขต ดังนี้
 เขตตอนเหนือ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเนินสูงและที่ดอน มีป่าไม้สลับกับพื้นที่ราบที่ใช้ทำการเกษตร ทางเหนือสุดของจังหวัดในเขตอำเภอบ้านแพงมีเทือกเขาภูลังกาทอดผ่าน นอกจากนี้ยังมีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน คือ แม่น้ำสงครามและแม่น้ำอูน อำเภอในเขตนี้ ได้แก่ อำเภอบ้านแพง อำเภอศรีสงคราม อำเภอท่าอุเทน อำเภอนาหว้า อำเภอโพธิ์สวรรค์ และอำเภอนาทม
 เขตตอนใต้ พื้นที่บริเวณใกล้แม่น้ำโขงทางทิศตะวันออกเป็นที่ราบลุ่ม ส่วนทางทิศตะวันตก ซึ่งอยู่ห่างจากแม่น้ำโขง เป็นพื้นที่ตอนมีสภาพเป็นป่าเต็งรัง พื้นดินส่วนมากมีลักษณะเป็นหินลูกรัง บางแห่งมีลักษณะเป็นที่เนินและที่ราบสลับกัน มีแม่น้ำก่ำไหลผ่าน พื้นที่ทางใต้สุดของจังหวัด ในเขตอำเภอนาแกมีเทือกเขาภูพานทอดเป็นแนวกั้นเขตระหว่างจังหวัดนครพนมกับจังหวัดมุกดาหาร สำหรับอำเภอที่อยู่ในเขตนี้ ได้แก่ อำเภอเมืองนครพนม อำเภอเรณูนคร อำเภอธาตุพนม อำเภอปลาปาก อำเภอนาแก และอำเภอวังยาง

2. เขตพื้นที่บริการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม มีบทบาทและภารกิจหลักในการ

จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ประกอบด้วย โรงเรียน
มัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครพนม จำนวน 51 โรงเรียน

3. ข้อมูลนักเรียนและบุคลากร

ข้อมูลจำนวนนักเรียน ปีการศึกษา 2564 รวมทั้งสิ้น 30,728 คน

ข้อมูลจำนวนข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษาและบุคลากรอื่น สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาานครพนม รวมทั้งสิ้น 2,128 คน

4. ผลการดำเนินงานด้านคุณภาพการศึกษาที่ผ่านมา

แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
นครพนม ได้ระบุผลการดำเนินงานด้านคุณภาพการศึกษาที่ผ่านมาไว้ดังนี้

4.1 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ได้ดำเนินการจัดสอบเพื่อวัด
ความรู้ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) เพื่อวัดความรู้และโรงเรียนจะได้นำผลประเมินที่ได้ไปปรับปรุง
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 เปรียบเทียบระหว่างระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับประเทศ
ในภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ เมื่อพิจารณาเป็นรายวิชา
พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า ระดับประเทศในทุกวิชา โดยค่าเฉลี่ยวิชา
ภาษาอังกฤษของระดับเขตพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศมากที่สุด คือ ร้อยละ 3.70

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563 จำแนกรายวิชาเปรียบเทียบระหว่างระดับเขตพื้นที่การศึกษา
และระดับประเทศ ในภาพรวมและรายวิชา พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า
ระดับประเทศ

4.2 ผลประเมินความสามารถด้านการอ่านการเขียน

ผลประเมินความสามารถด้านการอ่านการเขียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
(ม.1-3) ปีการศึกษา 2563 พบว่านักเรียนจำนวน 8,611 คน มีผลประเมินความสามารถฯ อยู่ในระดับ

“ดี” มากที่สุด จำนวน 4,932 คน คิดเป็นร้อยละ 57.27 รองลงมาคือ ระดับ “พอใช้” จำนวน 2,122 คน คิดเป็นร้อยละ 24.64 ระดับ “ดีมาก” จำนวน 1,159 คน คิดเป็นร้อยละ 13.45 และระดับ “ปรับปรุง” จำนวน 398 คน คิดเป็นร้อยละ 1.13 ตามลำดับ

ผลประเมินความสามารถด้านการอ่านการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2563 พบว่า นักเรียนจำนวน 8,245 คน มีผลประเมินความสามารถฯ อยู่ในระดับ “ดี” มากที่สุด จำนวน 3,961 คน คิดเป็นร้อยละ 48.04 รองลงมา คือ ระดับ “พอใช้” จำนวน 2,374 คน คิดเป็นร้อยละ 28.79 ระดับ “ดีมาก” จำนวน 1,456 คน คิดเป็นร้อยละ 17.65 และระดับ “ปรับปรุง” จำนวน 454 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50 ตามลำดับ

ผลประเมินความสามารถด้านการอ่านการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 พบว่า นักเรียนจำนวน 7,754 คน มีผลประเมินความสามารถฯ อยู่ในระดับ “ดี” มากที่สุด จำนวน 3,836 คน คิดเป็นร้อยละ 49.47 รองลงมา คือ ระดับ “พอใช้” จำนวน 2,148 คน คิดเป็นร้อยละ 27.7 ระดับ “ดีมาก” จำนวน 1,363 คน คิดเป็นร้อยละ 17.57 และระดับ “ปรับปรุง” จำนวน 407 คน คิดเป็นร้อยละ 5.24 ตามลำดับ

ผลประเมินความสามารถด้านการอ่านการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2563 พบว่านักเรียนจำนวน 6,358 คน มีผลประเมินความสามารถฯ อยู่ในระดับ “ดี” มากที่สุด จำนวน 3,362 คน คิดเป็นร้อยละ 52.87 รองลงมาคือ ระดับ “ดีมาก” จำนวน 1,825 คน คิดเป็นร้อยละ 28.70 ระดับ “พอใช้” จำนวน 963 คน คิดเป็นร้อยละ 15.14 และระดับ “ปรับปรุง” จำนวน 208 คน คิดเป็น ร้อยละ 3.27

ผลประเมินความสามารถด้านการอ่านการเขียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2563 พบว่า นักเรียนจำนวน 5,853 คน มีผลประเมินความสามารถฯ อยู่ในระดับ “ดี” มากที่สุด จำนวน 3,141 คน คิดเป็นร้อยละ 53.66 รองลงมาคือ ระดับ “พอใช้” จำนวน 1,356 คน คิดเป็นร้อยละ 23.16 คน ระดับ “ดีมาก” จำนวน 1,171 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และระดับ “ปรับปรุง” จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 3.16

ผลประเมินความสามารถด้านการอ่านการเขียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563 พบว่า นักเรียนจำนวน 5,683 คน มีผลประเมินความสามารถฯ อยู่ในระดับ “ดี” มากที่สุด จำนวน 2,808 คน คิดเป็นร้อยละ 49.41 รองลงมาคือ ระดับ “ดีมาก” จำนวน 1,559 คน

คิดเป็นร้อยละ 27.43 ระดับ “พอใช้” จำนวน 1,144 คน คิดเป็นร้อยละ 20.13 และระดับ “ปรับปรุง” จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 3.02

จากผลการดำเนินงานด้านคุณภาพการศึกษาที่ผ่านมา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นพบว่าผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นต่ำกว่าระดับประเทศทุกวิชา และผลประเมินความสามารถด้านการอ่านการเขียนของนักเรียนยังมีบางส่วนที่อยู่ในระดับปรับปรุง ซึ่งเป็นหนึ่งในเหตุผลที่ผู้วิจัยสนใจนำมาเป็นประเด็นศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

วรนิษฐา เลขนอก (2560) ได้ศึกษาโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 พบว่า สภาพปัจจุบัน การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง รองลงมาคือด้านการใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย และด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง รองลงมาคือ ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน และด้านหลักสูตรและการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้และด้านการใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย และพบว่าโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 พบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลักมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสรุปโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ให้เกิดความรู้ ทักษะคุณลักษณะและเจตคติที่ดีในด้านต่าง ๆ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพต่อไป

สุรัมภา เพ็ชรกองกุล (2560) กระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ ของครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพ

ปัญหาการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ของครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 2) พัฒนาระบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ของครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัย พบว่าครูผู้สอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีปัญหาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับมาก และกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านคิดวิเคราะห์มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเพิ่มพูนความรู้ ขั้นนำสู่การร่วมมือร่วมพลัง ขั้นปฏิบัติจริงจังในห้องเรียน และขั้นสรุปผลคุณภาพ และมี 5 องค์ประกอบ คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างกระบวนการ (โครงสร้างเนื้อหา โครงสร้างเวลา โครงสร้างกิจกรรม) การวัดและประเมินผล และสื่อ ซึ่งสรุปผลจากการดำเนินการวิจัยกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ของครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า กระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ของครูผู้สอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ช่วยให้ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สูงขึ้น และส่งผลต่อความสามารถการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนสูงตามไปด้วย

พรสวรรค์ จันทร์เต็ม (2561) การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 มีองค์ประกอบสำคัญ 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ผู้เรียน 2) การวิเคราะห์หลักสูตร 3) การออกแบบการเรียนรู้ 4) การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี 5) บรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และ 6) การวัดผลและการประเมินผลที่ดี ทั้งองค์ประกอบและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก พบว่าผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 มีองค์ประกอบดังนี้ คือ หลักการ วัดผล ประเมินผล เนื้อหา กระบวนการ และการประเมินผล เพื่อให้ครูใช้ในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน โดยเน้นเนื้อหาตามค่าดัชนีความต้องการจำเป็นที่มีความต้องการอันดับแรก คือ ข้อ 1) การออกแบบการเรียนรู้ 2) การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี 3) การวัดผลและการประเมินผลที่ดี 4) บรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 5) การวิเคราะห์หลักสูตร 6) การวิเคราะห์ผู้เรียน ตามลำดับ วิธีการพัฒนา คือ 1) การฝึกปฏิบัติในงาน 2) การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 3) การประชุม อบรม สัมมนา

โดยมีกิจกรรมการประเมินความรู้อ่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม และการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโปรแกรม และผลการตรวจสอบความเหมาะสมโปรแกรมพัฒนาครูในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

จิตาธิปไตย ปาปะโน (2563) การพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนรู้ของครูสอนภาษาไทยเพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนชั้นก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ของครูสอนภาษาไทยเพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนชั้นก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับน้อย และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ของครูสอนภาษาไทยเพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนชั้นก่อนประถมศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด และพบว่าโปรแกรมการจัดการเรียนรู้ของครูสอนภาษาไทยเพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนชั้นก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการ และการประเมินผล ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมการจัดการเรียนรู้ของครูสอนภาษาไทยเพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนชั้นก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมทั้งสองส่วนอยู่ในระดับมากที่สุด สรุปได้ว่า ผลการพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนรู้ของครูสอนภาษาไทยเพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนชั้นก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ในครั้งนี้ ช่วยให้สถานศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ของครูสอนภาษาไทยเพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนชั้นก่อนประถมศึกษา ได้ อย่างเป็นระบบและมีคุณภาพ

ปรีชาวัตร ไชยนาน (2563) ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูภาษาอังกฤษด้านการสอนภาษาแบบเน้นภาระงาน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 นครพนม พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการสอนภาษาอังกฤษแบบเน้นภาระงานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 นครพนม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของการสอนภาษาอังกฤษแบบเน้นภาระงานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 นครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และโปรแกรมพัฒนาครูภาษาอังกฤษด้านการสอนภาษาแบบเน้นภาระงานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 นครพนมมีองค์ประกอบดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาและสาระสำคัญแบ่งออกเป็น 3 โมดูล โมดูล 1 Pre-task ชั้นเตรียมงานปฏิบัติ โมดูล 2 Task cycle ชั้นระหว่างการปฏิบัติงาน และโมดูล 3 Post-task ชั้นหลัง

การปฏิบัติงาน 4) รูปแบบและวิธีการพัฒนา และ 5) การวัดและประเมินผลโปรแกรม ส่วนผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

อภิवास โพธิ์ดาทอง (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30 โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 พบว่า โปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ประกอบด้วย องค์ประกอบดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาและสาระสำคัญ 4) วิธีการพัฒนา 5) การวัดและประเมินผล

ทิพาธร ศิริเม (2564) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ระยะที่ 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่ง 3 คน และครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 คน จากโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice) 3 แห่ง ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้มีแนวทางการดำเนินงานประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ 4 องค์ประกอบ 18 แนวทาง ได้แก่ การแจกลูกสะกดคำ การอ่านเขียนคำ กลุ่มคำ และข้อความที่ผูกไว้เป็นเรื่อง การคัดลายมือ และเขียนตามคำบอก และวิธีการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ 4 องค์ประกอบ 16 แนวทาง ได้แก่ การฝึกอบรม การพัฒนาในงาน การใช้ระบบที่เลี้ยง และการนิเทศ ผลการประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

ปฐมภรณ์ ปะการะโพธิ์ (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการวิจัย

พบว่าสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และโปรแกรมการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา มี 5 Module ประกอบด้วย Module 1 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์และการปฏิบัติจริง Module 2 การใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ Module 3 การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง Module 4 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ Module 5 การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 4) วิธีการพัฒนา ประกอบด้วย การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการประชุมเชิงปฏิบัติการ 5) การวัดและประเมินผล ประกอบด้วย การประเมินความรู้ความเข้าใจ ก่อน-หลัง การพัฒนาการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมพัฒนาและการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโปรแกรม ผลการประเมินโปรแกรมการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

วิทยา สมพมิตร (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับน้อยและระดับมาก ตามลำดับ พบว่าการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู แบบ Active Learning สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร พบว่า มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. หลักการ 2. วัตถุประสงค์ 3. รูปแบบและวิธีการพัฒนามี 4 ขั้นตอน คือขั้นที่ 1 เตรียมการ ขั้นที่ 2 พัฒนา ขั้นที่ 3 บูรณาการระหว่างปฏิบัติงาน ขั้นที่ 4 ประเมินผลหลังการพัฒนา 4. เนื้อหาและสาระสำคัญเป็นการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู แบบ Active Learning สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ประกอบด้วย 6 หน่วยการเรียนรู้ คือ 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน 2) ขั้นศึกษาและวิเคราะห์ 3) ขั้นฝึกหัด/ปฏิบัติ/ทดลอง 4) ขั้นสรุป/เสนอผลการเรียนรู้ 5) ขั้นปรับปรุงการเรียนรู้/นำไปใช้ 6) ขั้นประเมินผล ซึ่งวิธีการพัฒนาสมรรถนะที่นำมาใช้ในการดำเนินการพัฒนาโปรแกรมได้แก่ การประชุมปฏิบัติการ (Workshop) การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Learning) การสอนงาน (Coaching) การนิเทศ (Supervising) และกระบวนการพี่เลี้ยง (Mentoring) และ 5. การวัดและประเมินผลโปรแกรม

สร้อยพร ถนัทรอบ (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่าสภาพปัจจุบันของสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมทุกด้านและแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุดได้ดังนี้ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ และด้านการสร้างและพัฒนาซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ตามลำดับการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบจำนวน 6 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) โครงสร้างของโปรแกรม 4) รูปแบบและวิธีการพัฒนา 5) เทคนิคและเครื่องมือ 6) การวัดและประเมินผล ขอบข่ายเนื้อหาของโปรแกรมฯ แบ่งออกเป็น 6 Module ได้แก่ Module 1 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร Module 2 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ Module 3 การบริหารจัดการชั้นเรียน Module 4 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ Module 5 การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม และ Module 6 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยมีวิธีการเสริมสร้างและพัฒนาสมรรถนะครู คือ การฝึกอบรม การพัฒนาตนเอง การสอนงานแบบพี่เลี้ยง การศึกษาดูงาน และการประชุมเชิงปฏิบัติการ สำหรับเทคนิคและเครื่องมือ ได้แก่ เอกสารประกอบโปรแกรม ใบกิจกรรม แบบทดสอบและแบบประเมิน ความพึงพอใจ ส่วนการประเมินผลประกอบด้วยประเมินตนเองก่อน ระหว่าง และหลังการพัฒนา ประเมินการทากิจกรรมตามกำหนดประเมินความสนใจและตั้งใจในการศึกษาด้วยตนเอง ประเมินการซักถาม และการให้ข้อคิดเห็นประเมินการรายงานอบรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และโปรแกรมฯ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

งานวิจัยต่างประเทศ

Glenda Anthony, Jodie Hunter, Roberta Hunter (2015) ได้ศึกษาการพัฒนาครูที่คาดหวังของความเชี่ยวชาญแบบปรับตัว เพื่อตอบสนองต่อการเรียกร้องให้บัณฑิตจบการศึกษามีมาตรฐานของครูที่สะท้อนถึงวิสัยทัศน์ของครูในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านการปรับตัว จากภาพสะท้อนการเรียนรู้ของครูในอนาคตในหลักสูตร จากการสอบถามในห้องเรียนคณิตศาสตร์ พบว่าการ

พัฒนาความเชี่ยวชาญตามลักษณะเฉพาะของการเปลี่ยนแปลงในการมุ่งเน้นของครูจากตนเองสู่ นักเรียน และจากความเข้าใจที่เรียบง่ายไปสู่ความเข้าใจที่ซับซ้อนมากขึ้นเกี่ยวกับการสอนและการ เรียนรู้ และพบว่าพลวัตของการสอนที่เชื่อมโยงกับการสอนแบบฝึกปฏิบัติภายในโปรแกรมการศึกษา ครูของเรา ซึ่งรวมถึงในการทดลอง การรับความเสี่ยง และการมีส่วนร่วมโดยตรงกับผลลัพธ์ของผู้เรียน สนับสนุนการพัฒนาจุดยืนทางวิชาชีพของครูที่คาดหวังซึ่งสอดคล้องกับความเชี่ยวชาญในการปรับตัว

F.Kurniawati, A.A de Boer, A. E. M. G. Minnaert and F. Mangunsong

(2016) ได้ศึกษาการประเมินผลกระทบของโปรแกรมการฝึกอบรมครูต่อทัศนคติ ความรู้ และกลยุทธ์ การสอนของครูปฐมวัยเกี่ยวกับความต้องการด้านการศึกษาพิเศษ ซึ่งการวิจัยนี้ได้เน้นย้ำว่าครูใน โรงเรียนปกติมีความสำคัญในการพิจารณาความสำเร็จของการใช้การศึกษาแบบเรียนรวม นอกจากนี้ ยังพบว่าทัศนคติของครู ความรู้เกี่ยวกับความต้องการด้านการศึกษาพิเศษ (SEN) และกลยุทธ์การ สอนเป็นข้อกำหนดเบื้องต้นสำหรับการดำเนินการศึกษาแบบเรียนรวมให้ประสบผลสำเร็จ การศึกษา นี้ตรวจสอบผลกระทบของโปรแกรมการฝึกอบรมครูที่ให้บริการกับทัศนคติและความรู้ของครู ประถมศึกษาทั่วไปเกี่ยวกับ SEN และเกี่ยวกับกลยุทธ์การสอน มีการจัดการศึกษาออกแบบกลุ่ม ควบคุมก่อนและหลังการทดสอบ (กลุ่มทดลอง N = 33 กลุ่มควบคุม N = 34) ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ 11 แห่ง โปรแกรมการฝึกอบรมประกอบด้วยขั้นตอนการฝึกอบรมแบบ ตัวต่อตัว 32 ชั่วโมง ครอบคลุมหัวข้อเกี่ยวกับทัศนคติและความรู้เกี่ยวกับความต้องการด้านการศึกษา พิเศษ และเกี่ยวกับกลยุทธ์การสอน เพื่อสร้างผลกระทบของโปรแกรมการฝึกอบรม ทัศนคติและ ความรู้ถูกวัดในสองช่วงเวลา: ก่อนและหลังดำเนินการโปรแกรมการฝึกอบรม ผลลัพธ์ของ ANCOVA เปิดเผยผลในเชิงบวกที่มีนัยสำคัญของโปรแกรมการฝึกอบรมต่อตัวแปรตามส่วนใหญ่ (ทัศนคติ ความรู้เกี่ยวกับความต้องการด้านการศึกษาพิเศษ และเกี่ยวกับกลยุทธ์การสอน) โดยมีผลขนาดปาน กลางถึงใหญ่ มีการกล่าวถึงนัยสำหรับการวิจัยและการปฏิบัติในอนาคต

Gail A. Rathbun, Jane Leatherman and Rebecca Jensen (2016) ได้ศึกษา การประเมินผลกระทบของโครงการพัฒนาครูวิชาการกรณีศึกษาการวิจัยเชิงประจักษ์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการพัฒนาครูเชิงวิชาการ ทั้งห้าปีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ระดับปริญญาโท โดยวิเคราะห์หลักสูตรหลักสูตร การประเมินหลักสูตร การกระจายเกรด รายงาน กิจกรรมหลักสูตร การสัมภาษณ์ และวิชา ผลสรุปว่าโครงการมีอิทธิพลมากที่สุดต่อครูที่พยายามสอน อย่างไรก็ตามการปรับปรุงในอนาคตจะเป็นประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับข้อมูลเชิงลึกที่ได้รับ

จากการสะท้อนของวิธีการวิจัย ในการศึกษานี้ได้แบ่งปันบทเรียนที่เป็นประโยชน์และอธิบายถึงปัญหาที่แท้จริงของการประเมินโครงการพัฒนาวิชาการเพื่อจำกัดข้อเสนอแนะในงานค้นคว้า

Stavroula Valiandes and Lefkios Neophytou (2017) ได้ศึกษา การพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อการสอนที่แตกต่างในห้องเรียนแบบผสมผสาน: การสำรวจผลกระทบของโปรแกรมการพัฒนาต่อการเรียนรู้ของครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยรายงานผลการศึกษาวิจัยที่ออกแบบมาเพื่อศึกษาและตรวจสอบลักษณะของโปรแกรมการพัฒนาวิชาชีพครู (โครงการพัฒนาวิชาชีพครูสำหรับการสอนแบบต่าง [PDD]) ที่ออกแบบมาเป็นพิเศษเพื่อสนับสนุนครูในการออกแบบและการประยุกต์ใช้การสอนที่แตกต่าง เมื่อพิจารณาถึงคุณลักษณะของโปรแกรมพัฒนาวิชาชีพคุณภาพสูง (เช่น การเรียนรู้เชิงรุก การมีส่วนร่วมร่วมกัน สัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับหลักสูตรการสอนที่มีอยู่ ระยะเวลาและความต่อเนื่องที่เพียงพอ) PDD มีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกในการเปลี่ยนแปลงทั้งทัศนคติและการปฏิบัติของผู้เข้าร่วม ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของโครงการทั้งในด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

จากการศึกษาเอกสารและวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าการครูมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะการจัดการเรียนรู้กระทำโดยครูผู้เรียนจะมีทักษะทางภาษาทั้งการอ่านและการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมอาศัยครูในการวางแผนพัฒนาจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในบริบท ขอบข่าย วิธีการและเนื้อหาในการสอน การพัฒนาครูเพื่อเพิ่มความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านออกเขียนจึงมีความสำคัญต่อผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีพื้นฐานที่สำคัญในการใช้เป็นทักษะการเรียนรู้ต่อไป ทั้งยังทำให้ครูมีประสิทธิภาพในการสอน เกิดประสิทธิผลในการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอีกด้วย

พหุบัณฑิต ชีวะ

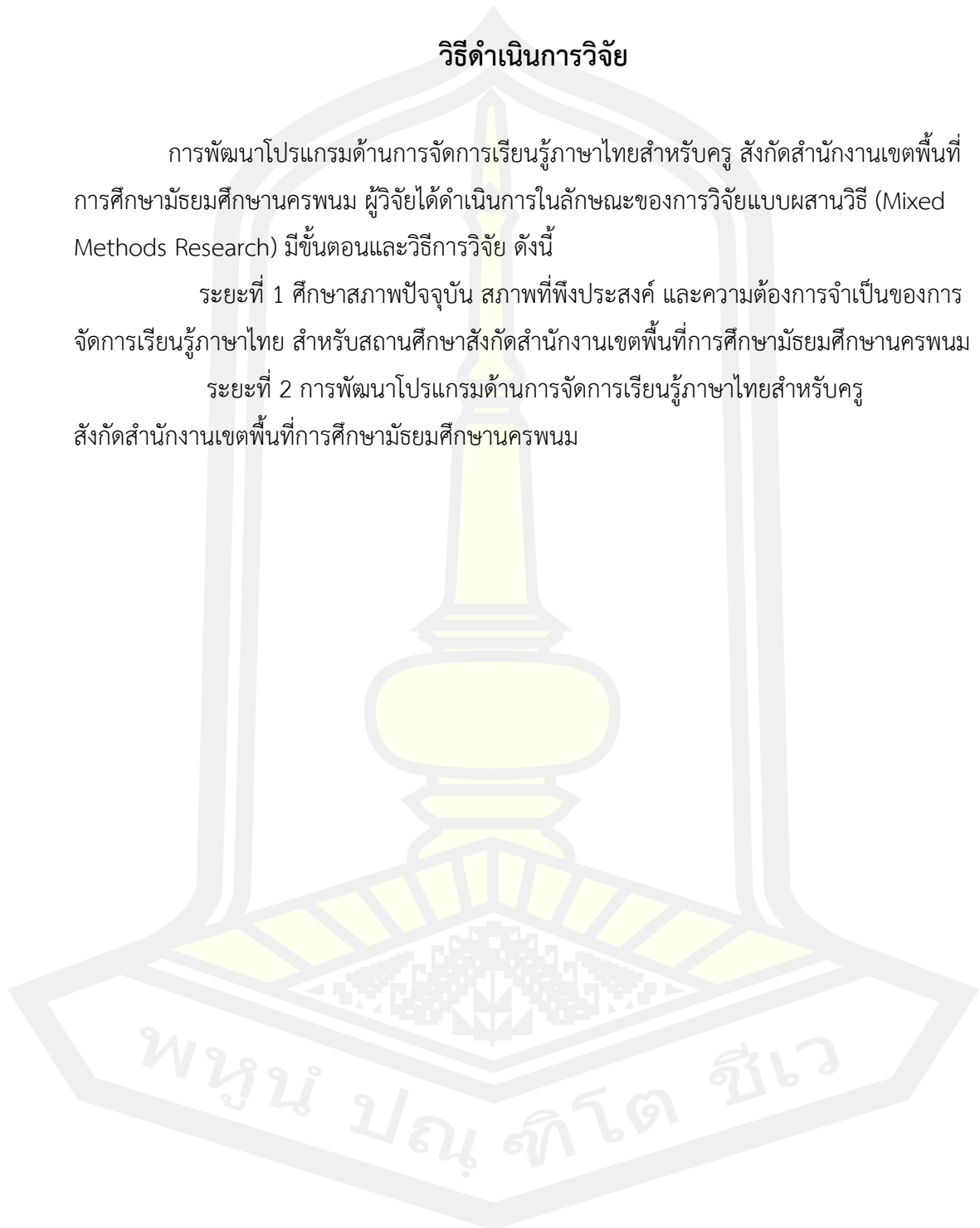
บทที่ 3

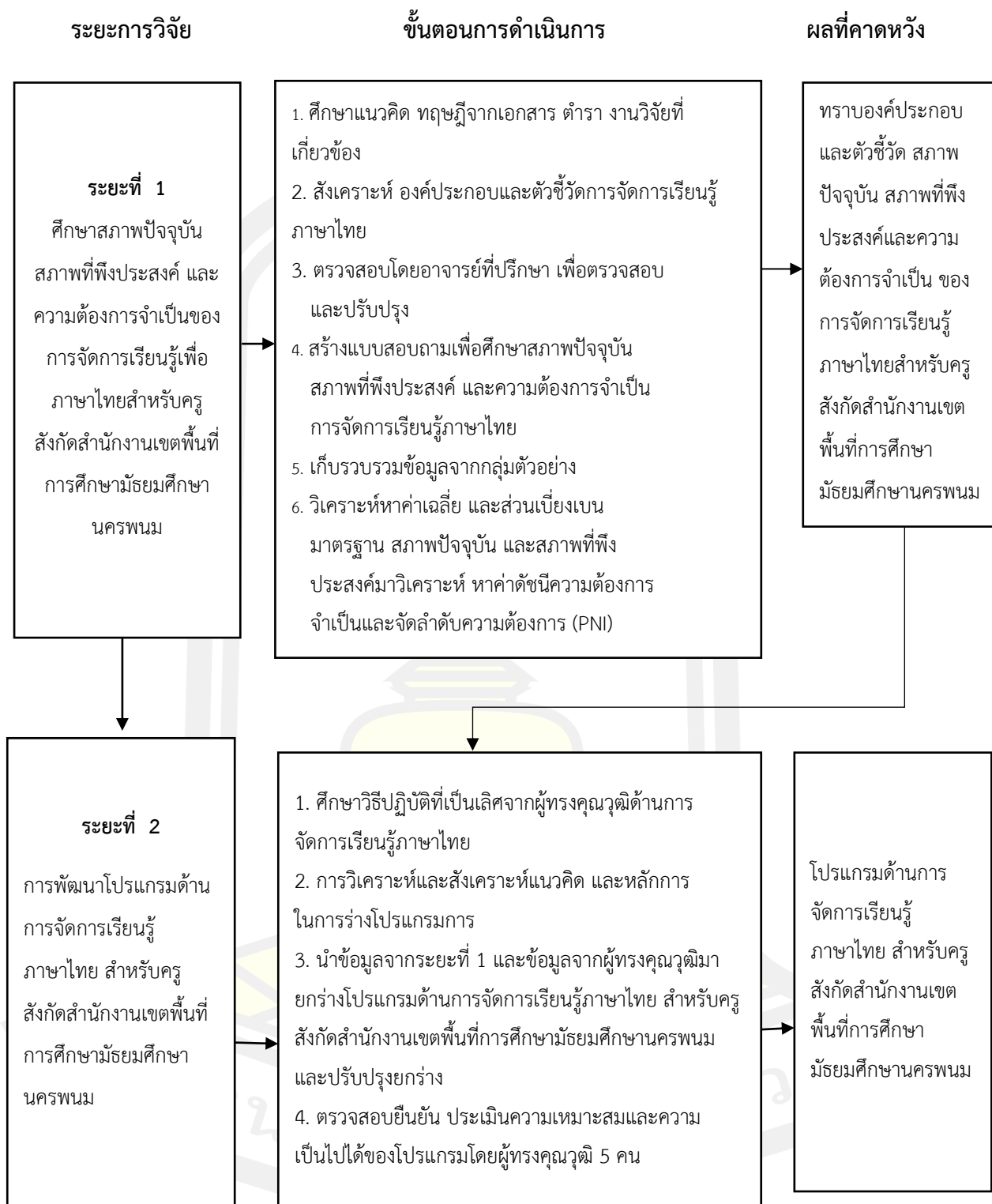
วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ผู้วิจัยได้ดำเนินการในลักษณะของการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) มีขั้นตอนและวิธีการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

ภาพประกอบ 2 ระยะของการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการ และผลที่คาดหวังการพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

1. ขั้นตอนการ

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับองค์ประกอบ และตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

1.2 สัมภาษณ์ องค์กรประกอบและตัวชี้บ่งชี้การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

1.3 นำไปปรึกษา และตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบ และปรับปรุง องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

1.4. สร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

1.5 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

1.6 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เพื่อจัดลำดับความสำคัญ (Modified Priority Needs Index : $PNI_{modified}$) นำผลที่ได้ไปใช้ในการออกแบบพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

2.1.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ปีการศึกษา 2565 จำนวน 163 คน

2.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ปีการศึกษา 2565 จำนวน 118 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling Technique) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1.2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 118 คน

2.1.2.2 สุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำแนกตามขนาดของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม ซึ่งประกอบด้วย ขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ และใหญ่พิเศษ

2.1.2.3 คำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของโรงเรียนในจังหวัดนครพนม จากวิธีการเทียบบัญญัติไตรยางศ์เพื่อกระจายตามสัดส่วน แล้วจึงสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลาก ดังตาราง 6

ตาราง 6 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวน		
	โรงเรียน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
โรงเรียนขนาดเล็ก	33	59	43
โรงเรียนขนาดกลาง	10	35	25
โรงเรียนขนาดใหญ่	7	60	43
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	1	9	7
รวม	51	163	118

2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านการเขียนภาษาไทย จำนวน 6 คน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการประเมินเครื่องมือได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน

3. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามตามกรอบการวิจัย

3.2 ศึกษาแนวคิดจากเอกสาร ตำรา ทฤษฎี หลักการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เขียนภาษาไทย จากนักวิชาการ ได้แก่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2529) อัจฉรา ชิวพันธ์ (2531)

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2542) อุดุ้ย ไทเหล็กทิม (2550) วรณี โสมประยูร (2553) และเฉลิมลาภ ทองอาจ (2561) พบว่าองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านการเขียนภาษาไทย มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย

1. การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน
2. การฝึกคิดวิเคราะห์ห้อย่างมีเหตุผล และมีวิจารณญาณ
3. การมีและใช้สื่อการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม
4. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน
5. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.3 นำประเด็นในการสำรวจสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นมาจากข้อสรุปจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ มาสร้างเป็นแบบสอบถาม

3.4 สร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความจำเป็นของความเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา ขนาดโรงเรียน ระดับชั้นที่สอน ประสบการณ์สอน และวิทยฐานะ ลักษณะเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ที่แสดงถึงการความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ได้แก่

5 หมายถึง	มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง	มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง	มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง	มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ลักษณะเดิมตัวเลขเรียงลำดับจากมากไป
น้อย ตามลำดับความต้องการหน้าข้อความที่กำหนดให้

3.5 นำแบบสอบถามที่สร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ
ข้อบกพร่องของข้อคำถามและข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้อง

3.6 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของ
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ทุกด้าน

3.7 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
แล้วนำไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และหา
ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Item Objective Congruence, IOC) โดย
พิจารณาข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

- 1 เมื่อมั่นใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
- 0 เมื่อไม่มั่นใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
- 1 เมื่อมั่นใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและพัฒนาให้เห็นเกี่ยวกับ
ความสอดคล้องของข้อคำถาม โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) ที่
ผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้าน
บริหารการศึกษา และด้านหลักสูตรและการสอน ซึ่งมีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์ของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา
ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอกทางด้านการบริหารการศึกษา หรือ เป็นผู้บริหาร
สถานศึกษา หรือผู้บริหารการศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโททางด้านการบริหาร
การศึกษามีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ
2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ที่มี
วุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอกทางด้านหลักสูตรและการสอน หรือเป็นครูผู้สอนหรือ
บุคลากรทางการศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางสาขาหลักสูตรและการสอน หรือมี
วิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ

ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. นายการัณยภาส ศิวะกรภูริหิรัญ ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ
รักษาการผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาภพสินธุ์ เขต 2 วุฒิมหาวิทยาลัยการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการบริหารและ
พัฒนาการศึกษา

2. ดร.ชาญวิทย์ ชุมศรี ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหัวดง
กำแพง จังหวัดร้อยเอ็ด วุฒิมหาวิทยาลัยการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ด.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา

3. ดร.โกศล ภูศรี ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย จังหวัด
ร้อยเอ็ด วุฒิมหาวิทยาลัยการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาวิชาวุฒิมหาวิทยาลัยการศึกษามหาบัณฑิต
(กศ.ด.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา

4. ดร.ราตรี เลิศหว่าทอง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหนองสังข์วิทยายน
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ วุฒิมหาวิทยาลัยการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ด.) การบริหารและ
พัฒนาการศึกษา

5. ดร.จิระภา ธรรมนำศิลป์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 วุฒิมหาวิทยาลัยการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ด.) การนิเทศ
การศึกษา

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการ
จำเป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านการเขียนภาษาไทย ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาให้ความเห็น
เกี่ยวกับความสอดคล้องของข้อคำถาม โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item-Objective
Congruence) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60-1.00

3.8 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นกับ
ผู้บริหารและครูภาษาไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 30 คน

3.9 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้นำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยการหาค่า
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของ Pearson ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total
Correlation) ซึ่งคัดเลือกข้อคำถามที่ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันระหว่าง
0.317 ถึง 0.664 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ระหว่าง 0.731
ถึง 0.997 การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น ผู้วิจัยได้นำข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ไปหาค่า
ความเชื่อมั่นทั้งฉบับตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบราค (Cronbach' Alpha
Coefficient) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของสภาพปัจจุบันเท่ากับ 0.933 และสภาพที่พึงประสงค์
เท่ากับ 0.996

3.10 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
ต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 บันทึกเสนอคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

4.2 นำหนังสือเสนอผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วนำหนังสือที่ผ่านการพิจารณาแล้วเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ที่ได้กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

4.3 การส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 118 ฉบับ และนัดหมายเพื่อขอรับคืนภายใน 2 สัปดาห์ ที่งานสารบรรณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

5. การจัดการและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาแต่ละฉบับ ใช้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

5.2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานการณ์และขนาดของโรงเรียน วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

5.3 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมดมาให้คะแนนตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของของลิเคิร์ท แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด ดังนี้

5 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.4 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เพื่อจัดลำดับความสำคัญ (Modified Priority Needs Index : PNI_{modified})

5.5 การแปลความหมายของคะแนนผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ ความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวชี้วัดโดยอาศัยแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2553) แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง	สภาพปัจจุบัน /สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง	สภาพปัจจุบัน /สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง	สภาพปัจจุบัน /สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง	สภาพปัจจุบัน /สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง	สภาพปัจจุบัน /สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.6 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่าน การเขียนภาษาไทยได้จากการคำนวณดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index = PNI) โดยใช้สูตรการคำนวณ PNI แบบปรับปรุงจากสูตรเดิมของ สุวิมล ว่องวานิช (2558) ดังนี้

$$PNI_{\text{modified}} = \frac{(I-D)}{D}$$

PNI_{modified} แทน วิธีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index)

I แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ ควรจะเป็นหรือความคาดหวัง (Importance)

D แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ เป็นจริง (Degree of Success)

1. การแปลผลความสำคัญของความต้องการจำเป็นของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ในส่วนสภาพปัจจุบันและความต้องการด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นการแปลผลเชิงเปรียบเทียบระหว่างคุณลักษณะนั้น ๆ ต่อกุณลักษณะทั้งหมด ดังนี้

1.1 ค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะที่น้อยกว่า ค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะโดยรวมทั้งหมด หมายถึง การมีคุณลักษณะน้อย

1.2 ค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะที่มากกว่า ค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะโดยรวมทั้งหมด หมายถึง การมีคุณลักษณะมาก

2. การแปลผลการวิเคราะห์ค่า PNI เพื่อการจัดลำดับความสำคัญของดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น ดังนี้

2.1 ค่า PNI มากที่สุด หมายถึง มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด

2.2 ค่า PNI ของครูด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ที่มากกว่าค่าเฉลี่ยของค่า PNI ของคุณลักษณะโดยรวมทั้งหมด แสดงถึงความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะที่ต้องได้รับการพัฒนา

3. นำผลการวิเคราะห์ความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ไปออกแบบร่างโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

4. ข้อมูลจากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์หาความถี่ ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยเลือกวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายและสมมติฐานการวิจัยและใช้สถิติพื้นฐานหาค่าสถิติพื้นฐานดังนี้

5.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

5.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

1. ขั้นตอนดำเนินการ

1.1 การสังเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดที่เกี่ยวกับด้านต่าง ๆ

ทั้ง 5 ด้านที่เป็นองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย มาใช้ในการศึกษา Best Practice โดยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนมแล้วนำไปใช้สร้างโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

1.1.1 ศึกษาและสังเคราะห์ข้อมูลจากโรงเรียนหรือผู้บริหาร หรือครู ที่มีผลการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยและมีการพัฒนาการอ่านการเขียนยอดเยี่ยม เพื่อให้ได้องค์ประกอบ เนื้อหาสาระสำคัญ ในการนำมาใช้ในการร่างโปรแกรม ตามเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

1) โรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย และได้รับรางวัลการแข่งขันทักษะทางภาษาไทยในระดับจังหวัดขึ้นไปอย่างต่อเนื่อง

2) โรงเรียนมีผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาการอ่านการเขียนตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการอย่างเป็นรูปธรรม

3) โรงเรียนมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ประกอบด้วย

1) โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

2) โรงเรียนอุเทนพัฒนา อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

3) โรงเรียนหนองแวงวิทยานุกูล อำเภอบ้านแพง จังหวัดนครพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

1.2 ออกแบบโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ดังต่อไปนี้

1.2.1 นำผลการศึกษาที่ได้จากข้อ 1.1 มาใช้ในการยกร่างโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

1.2.2 นำเสนอโปรแกรมการด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ที่ได้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อนามาปรับปรุงแก้ไข

1.3 ประเมินโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

2. กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอน ได้มาโดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน ที่มีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการถอดองค์ความรู้ครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนรู้ เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาหรือบุคลากรทางการศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโทขึ้นไป สาขาหลักสูตรและการสอน การสอนภาษาไทย หรือภาษาและวรรณกรรมไทย จำนวน 3 ท่าน

2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษา เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกทางด้านบริหารการศึกษา หรือผู้บริหารสถานศึกษา หรือศึกษานิเทศก์ ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทและมีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 2 ท่าน

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการถอดองค์ความรู้ครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 1) อาจารย์ ดร.อารีย์รัตน์ โนนสุวรรณ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาการหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วุฒิการศึกษาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ศษ.ด.) สาขาหลักสูตรและการสอน
- 2) นางสาวสุวิมลลา แวงดา ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม วุฒิการศึกษาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาหลักสูตรและการสอน
- 3) นางสาวทวิภรณ์ สุวรรณมาโจ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม วุฒิการศึกษาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาหลักสูตรและการสอน
- 4) ดร.ณัฐพล วรรณศรี รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย วุฒิการศึกษาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. สาขาบริหารการศึกษา
- 5) นางภัทรวดี มีระหงษ์ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพะทายพิทยาคม วุฒิการศึกษาศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) สาขาบริหารการศึกษา และศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) ประถมศึกษา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบประเมินโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับการจำแนกองค์ประกอบ และตัวชี้วัดโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

แบบประเมินประกอบด้วยช่องสำหรับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนา มีลักษณะ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert Scale) มีคะแนนความคิดเห็นในแต่ละระดับเป็น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ มีช่องตารางที่คำนวณจากคำตอบของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ แปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้

ช่องความเหมาะสมโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย อันดับคะแนนมีความหมาย ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง	มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง	มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก
ระดับ 3 หมายถึง	มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง	มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยประสานงานกับกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและดำเนินการส่งแบบประเมินโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนมด้วยตนเอง

5. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบประเมินโปรแกรมฯ และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมินเพื่อดำเนินการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยของ บุญชม ศรีสะอาด (2553) ดังนี้

4.51-5.00 ความหมายว่า มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 ความหมายว่า มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 ความหมายว่า มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 ความหมายว่า มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 ความหมายว่า มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และใช้สถิติพื้นฐานหาค่าสถิติพื้นฐาน ดังนี้

6.1 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ของคะแนน

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

6.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนแต่ละตัว

n แทน จำนวนคนในกลุ่ม

$\sum x$ แทน ผลรวม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ผู้วิจัยลำดับการนำเสนอ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์แทนความหมายต่าง ๆ ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
D	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน
I	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
$PNI_{modified}$	แทน	ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอข้อมูลผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) และศึกษาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในสถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติ Best Practices

ขั้นตอนที่ 2 ยกร่างแนวทางโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม (ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความจำเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การนำเสนอสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามผู้วิจัยได้นำเสนอด้วยความถี่และร้อยละ ดังตาราง 7

ตาราง 7 ความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อความคำถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
1.1 ปริญญาตรี	72	61.02
1.2 ปริญญาโท	46	38.98
1.3 ปริญญาเอก	0	0.00
รวม	118	100.00
2. ขนาดสถานศึกษาที่ทำการสอน		
2.1 ขนาดเล็ก	43	36.44
2.2 ขนาดกลาง	25	21.19

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2.3 ขนาดใหญ่	43	36.44
2.4 ขนาดใหญ่พิเศษ	7	5.93
รวม	118	100.00
3. ท่านจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาไทย ระดับชั้นใด		
3.1 มัธยมศึกษาตอนต้น	24	20.34
3.2 มัธยมศึกษาตอนปลาย	18	15.25
3.3 มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย	76	64.41
รวม	118	100.00
4. ประสบการณ์สอนวิชาภาษาไทย		
4.1 0-2 ปี	24	20.34
4.2 3-5 ปี	35	29.66
4.3 6 ปีขึ้นไป	59	50.00
รวม	118	100.00
5. วิทยฐานะ		
5.1 ไม่มี	56	47.46
5.2 ชำนาญการ	33	27.97
5.3 ชำนาญการพิเศษ	29	24.58
5.4 เชี่ยวชาญ หรือเชี่ยวชาญพิเศษ	0	0.00
รวม	118	100.00

จากตาราง 7 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 118 คน แยกตามวุฒิการศึกษา เป็นระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ
61.02 และปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 38.98 ขนาดของสถานศึกษาเป็นไปตามสัดส่วนที่คำนวณไว้
ได้แก่ ขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 36.44 ขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 21.19 ขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ
36.44 และขนาดใหญ่พิเศษ คิดเป็นร้อยละ 5.93 ระดับชั้นจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาไทย
ส่วนมากสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 64.41 รองลงมาเป็นระดับ

มัธยมศึกษาตอนต้นเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 20.34 ประสบการณ์สอนวิชาภาษาไทย ส่วนมากมีประสบการณ์สอน 6 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา 3-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.66 และวิทยฐานะพบว่ามากที่สุดไม่มีวิทยฐานะ คิดเป็นร้อยละ 47.46 ข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ 27.97 และ ข้าราชการพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 24.58

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความจำเป็น ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ดังตาราง 8

ตาราง 8 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยรวมและรายด้าน

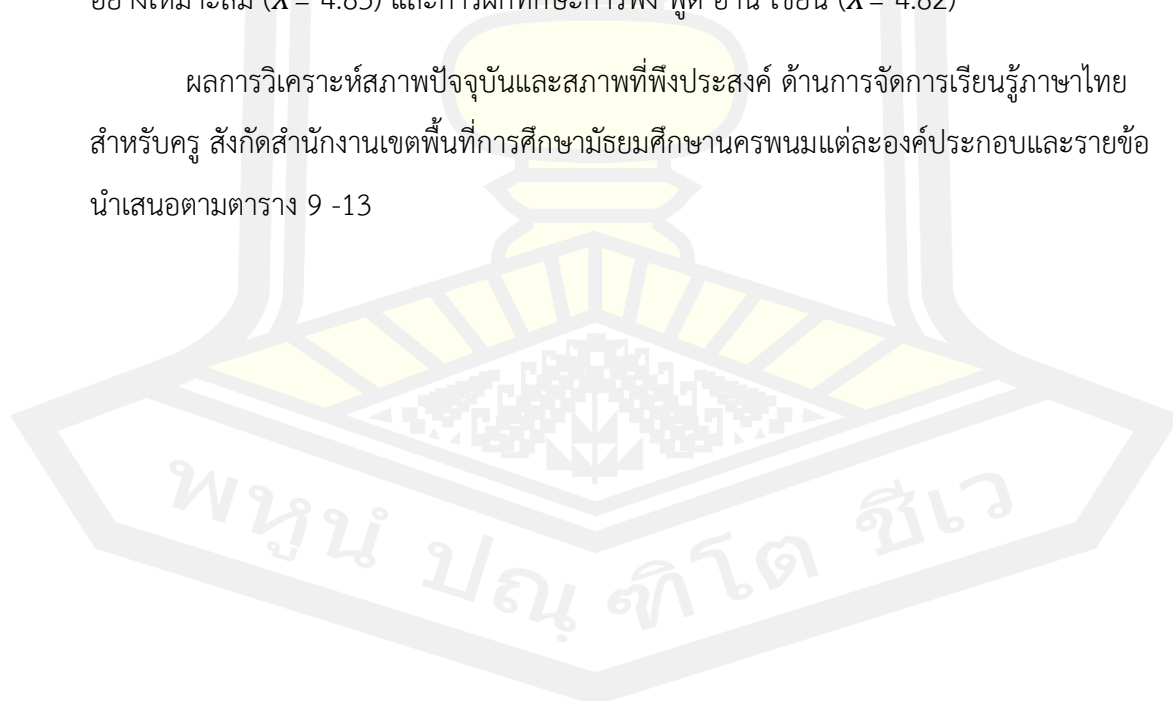
การจัดการเรียนรู้ ภาษาไทยสำหรับครู	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน	3.62	1.58	มาก	4.82	0.40	มากที่สุด
2. การฝึกการคิด วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และมีวิจารณญาณ	3.48	1.65	ปาน กลาง	4.84	0.39	มากที่สุด
3. การมีสื่อการเรียนรู้ และใช้ประกอบจัดการ เรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	3.57	1.51	มาก	4.83	0.38	มากที่สุด
4. การจัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมการแสดงออก และมีส่วนร่วมของผู้เรียน	3.54	1.41	มาก	4.84	0.38	มากที่สุด
5. การจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.76	1.32	มาก	4.86	0.36	มากที่สุด
โดยรวม	3.59	1.49	มาก	4.84	0.38	มากที่สุด

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม พบว่า

1. สภาพปัจจุบันด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) และพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนมากอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.76$) การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ($\bar{X} = 3.62$) การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.57$) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.54$) และการฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ ($\bar{X} = 3.48$)

2. สภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$) และพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับได้ดังนี้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.86$) การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ ($\bar{X} = 4.84$) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.84$) การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.83$) และการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ($\bar{X} = 4.82$)

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนมแต่ละองค์ประกอบและรายข้อ นำเสนอตามตาราง 9 -13

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม องค์ประกอบการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนในภาพรวมและรายข้อ

การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ครูฝึกการอ่านแจกลูกสะกดคำ ให้กับผู้เรียน	3.64	1.65	มาก	4.58	0.60	มากที่สุด
2. ครูฝึกการอ่านคำ กลุ่มคำ ข้อความ และประโยคให้ผู้เรียน อย่างน้อยไม่ต่ำกว่าจำนวนคำบัญญัติ พื้นฐานของระดับประถมศึกษา	3.74	1.77	มาก	4.76	0.47	มากที่สุด
3. ครูฝึกการเขียนคำ กลุ่มคำ ข้อความ และประโยคให้ผู้เรียน อย่างน้อยไม่ต่ำกว่าจำนวนคำบัญญัติ พื้นฐานของระดับประถมศึกษา	3.58	1.55	มาก	4.85	0.38	มากที่สุด
4. ครูให้ผู้เรียนได้ฝึกคัดลายมือ อักษรไทยได้ครบทุกตัว	3.70	1.33	มาก	4.90	0.33	มากที่สุด
5. ครูให้ผู้เรียนได้ฝึกคัดลายมือตัว บรรจงและครึ่งบรรทัด ตามแบบคัด ลายมือของกระทรวงศึกษาธิการ	3.49	1.34	ปาน กลาง	4.89	0.34	มากที่สุด
6. ครูให้ผู้เรียนได้เขียนตามคำบอก และฝึกอ่านจากคำที่เขียนอยู่เสมอ	3.73	1.55	มาก	4.81	0.41	มากที่สุด
7. ครูให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทาง ภาษา ทั้งการฟัง ดู พูด อ่าน และ เขียน อย่างบูรณาการและเกิด ทักษะสัมพันธ์	3.47	1.91	ปาน กลาง	4.92	0.30	มากที่สุด
รวม	3.62	1.58	มาก	4.82	0.40	มากที่สุด

จากตาราง 9 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม องค์ประกอบการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน สภาพปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อยังพบว่าส่วนมากอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูฝึกการอ่านคำ กลุ่มคำ ข้อความ และประโยคให้กับผู้เรียนอย่างน้อยไม่ต่ำกว่าจำนวนคำบัญญัติพื้นฐานของระดับประถมศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) และสภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อยังพบว่าส่วนมากอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทางภาษา ทั้งการฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน อย่างบูรณาการและเกิดทักษะสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.92$)

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม องค์ประกอบการฝึกการคิด วิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณในภาพรวมและรายข้อ

การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดอย่างละเอียดและแยกแยะองค์ประกอบสิ่งต่างๆ อย่างมีเหตุผลจากเรื่องที่อ่าน	3.56	1.67	มาก	4.87	0.40	มากที่สุด
2. ครูฝึกให้ผู้เรียนตอบคำถามจากสิ่งที่อ่าน และเรียงลำดับเหตุการณ์หรือแยกเนื้อหาจากเรื่องที่อ่าน	3.47	1.57	ปานกลาง	4.83	0.46	มากที่สุด
3. ฝึกให้ผู้เรียนจับใจความและสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านอยู่เสมอ	3.68	1.64	มาก	4.86	0.39	มากที่สุด

ตาราง 10 (ต่อ)

การฝึกการคิดวิเคราะห์ห้อย่างมี เหตุผลและมีวิจารณญาณ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
4. ครูฝึกให้ผู้เรียนบอกข้อคิด หรือ หาข้อสรุป จากเรื่องที่อ่านได้อย่าง มีวิจารณญาณ	3.58	1.48	มาก	4.85	0.36	มาก ที่สุด
5. ครูฝึกให้ผู้เรียนบอกวิธีการ แก้ปัญหาหรือตัดสินใจจากเรื่องที่ อ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ	3.41	1.74	ปาน กลาง	4.83	0.40	มาก ที่สุด
6. ครูฝึกให้ผู้เรียนบอกวิธีการนำ สาระจากเรื่องที่อ่าน ไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	3.58	1.64	มาก	4.88	0.32	มาก ที่สุด
7. ครูฝึกให้ผู้เรียนได้แสดงความ คิดเห็นจากข้อมูลหรือเรื่องที่อ่าน ได้อย่างเหมาะสม โดยอาศัย เหตุผลมากกว่าอารมณ์	3.42	1.58	ปาน กลาง	4.82	0.41	มาก ที่สุด
8. ครูฝึกให้ผู้เรียนสร้างคำและ แต่งประโยคได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและสร้างสรรค์	3.34	1.83	ปาน กลาง	4.76	0.43	มาก ที่สุด
9. ครูฝึกให้ผู้เรียนส่งเสริมให้ ผู้เรียนเขียนบรรยายเป็นเรื่องราว ได้อย่างสมเหตุสมผลและ สร้างสรรค์	3.31	1.68	ปาน กลาง	4.89	0.34	มาก ที่สุด
รวม	3.48	1.65	ปาน กลาง	4.84	0.39	มาก ที่สุด

จากตาราง 10 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับ
ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม องค์ประกอบการฝึกการคิดวิเคราะห์
ห้อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ สภาพปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.48) เมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อยังพบว่าส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ฝึกให้ผู้เรียนจับใจความและสรุปใจความสำคัญจากเรื่องทีอ่านอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) และสภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อยังพบว่าส่วนมากอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูฝึกให้ผู้เรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนเขียนบรรยายเป็นเรื่องราวได้อย่างสมเหตุสมผลและสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.82$)

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม องค์ประกอบการมีสื่อการเรียนรู้ และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมในภาพรวมและรายข้อ

การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ครูสร้าง จัดหา หรือผลิตสื่อที่ช่วยในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านการเขียนได้เหมาะสม	3.53	1.85	มาก	4.86	0.34	มากที่สุด
2. ครูใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนรู้	3.25	1.51	ปานกลาง	4.81	0.39	มากที่สุด
3. ครูมีเทคนิควิธีหรือกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายตามความมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้	3.62	1.34	มาก	4.81	0.42	มากที่สุด
4. ครูมีนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อาษาไทย	3.70	1.48	มาก	4.86	0.37	มากที่สุด
5. โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการอ่านการเขียน เช่น ห้องปฏิบัติการภาษาไทย	3.76	1.16	มาก	4.82	0.38	มากที่สุด
6. ครูได้พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการอ่านการเขียน	3.55	1.72	มาก	4.82	0.38	มากที่สุด
รวม	3.57	1.51	มาก	4.83	0.38	มากที่สุด

จากตาราง 11 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม องค์ประกอบการมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม สภาพปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อยังพบว่าส่วนมากอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาการอ่านการเขียน เช่น ห้องปฏิบัติการภาษาไทย อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.76) และสภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.83) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อยังพบว่าส่วนมากอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูสร้าง จัดหา หรือผลิตสื่อที่ช่วยในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านการเขียนได้เหมาะสม และครูมีนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทย (\bar{X} = 4.86)

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม องค์ประกอบการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน ในภาพรวมและรายข้อ

การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก หรือ Active Learning	3.25	1.42	ปานกลาง	4.86	0.34	มากที่สุด
2. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ	3.57	1.22	มาก	4.81	0.39	มากที่สุด
3. ครูให้ผู้เรียนได้ค้นคว้า สืบเสาะความรู้ด้วยตนเอง เช่น การทำโครงงาน	3.59	1.64	มาก	4.81	0.42	มากที่สุด

ตาราง 12 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม การแสดงออกและมีส่วนร่วม ของผู้เรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
4. ครู ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือ ปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรม การเรียนรู้ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้ แนะนำเช่น การอภิปราย การ โต้วาที การแสดงบทบาทสมมติ	3.62	1.41	มาก	4.86	0.37	มากที่สุด
5. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วน ร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุดใน ทุกขั้นตอน	3.69	1.54	มาก	4.82	0.38	มากที่สุด
6. ครูให้ผู้เรียนได้ร่วมวางแผนการ จัดการเรียนรู้หรือกิจกรรมร่วมกับ ครู	3.58	1.17	มาก	4.82	0.38	มากที่สุด
7. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วน ร่วมในจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วย ตนเอง	3.57	1.51	มาก	4.81	0.44	มากที่สุด
8. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ แสดงออกและมีส่วนร่วมกับคนอื่น อยู่เสมอ	3.57	1.36	มาก	4.85	0.38	มากที่สุด
9. โรงเรียนมีกิจกรรมทางภาษาที่ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มี ส่วนร่วมในการแสดงออกที่ หลากหลาย	3.47	1.45	ปาน กลาง	4.87	0.33	มากที่สุด
รวม	3.54	1.41	มาก	4.84	0.38	มากที่สุด

จากตาราง 12 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม องค์ประกอบการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน สภาพปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อยังพบว่าส่วนมากอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุดในทุกขั้นตอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) และสภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อยังพบว่าส่วนมากอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โรงเรียนมีกิจกรรมทางภาษาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.87$)

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในภาพรวมและรายข้อ

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง จากการปฏิบัติจริง ได้คิดและปฏิบัติด้วยตนเอง	3.64	1.34	มาก	4.94	0.27	มากที่สุด
2. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่หลากหลาย	3.91	1.42	มาก	4.87	0.33	มากที่สุด
3. ครูจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและยึดความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ	3.89	1.25	มาก	4.92	0.28	มากที่สุด
4. ครูคัดกรองและจำแนกผู้เรียนตามศักยภาพ	3.77	1.24	มาก	4.81	0.47	มากที่สุด
5. ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการที่แตกต่างระหว่างบุคคล	3.61	1.18	มาก	4.80	0.40	มากที่สุด

ตาราง 13 (ต่อ)

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
6. จัดบรรยากาศชั้นเรียนให้เอื้อต่อ การเรียนรู้ ที่กระตุ้น ท้าทาย ให้ กำลังใจ และช่วยแก้ปัญหาหรือ ชี้แนะ	3.72	1.47	มาก	4.81	0.41	มาก ที่สุด
รวม	3.76	1.32	มาก	4.86	0.36	มาก ที่สุด

จากตาราง 13 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สภาพปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อยังพบว่าส่วนมากอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่หลากหลาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) และสภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อยังพบว่าส่วนมากอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง จากการปฏิบัติจริง ได้คิดและปฏิบัติด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.94$)

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) และศึกษาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในสถานศึกษา Best Practices

1. การวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเพื่อจัดลำดับความสำคัญ (Modified Priority Needs Index : PNI_{modified}) เพื่อนำไปใช้ในการออกแบบสัมภาษณ์ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ปรากฏผลดังตาราง 13

ตาราง 14 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย	D	I	PNI_{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน	3.62	4.82	0.330	4
2. การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจรรณญาณ	3.48	4.84	0.391	1
3. การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	3.57	4.83	0.353	3
4. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน	3.54	4.84	0.365	2
5. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.76	4.86	0.294	5

จากตาราง 14 พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจรรณญาณ ($PNI = 0.391$) ลำดับที่ 2 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน ($PNI = 0.365$) ลำดับที่ 3 การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ($PNI = 0.353$) ลำดับที่ 4 การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ($PNI = 0.330$) ลำดับที่ 5 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($PNI = 0.294$)

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 15 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวมของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ด้านการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน

การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน	D	I	PNI_{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. ครูฝึกการอ่านแจกลูกสะกดคำให้กับผู้เรียน	3.64	4.58	0.259	7
2. ครูฝึกการอ่านคำ กลุ่มคำ ข้อความ และประโยคให้กับผู้เรียนอย่างน้อยไม่ต่ำกว่าจำนวนคำบัญชีพื้นฐานของระดับประถมศึกษา	3.74	4.76	0.274	6
3. ครูฝึกการเขียนคำ กลุ่มคำ ข้อความ และประโยคให้กับผู้เรียนอย่างน้อยไม่ต่ำกว่าจำนวนคำบัญชีพื้นฐานของระดับประถมศึกษา	3.58	4.85	0.352	3
4. ครูให้ผู้เรียนได้ฝึกคัดลายมืออักษรไทยได้ครบทุกตัว	3.70	4.90	0.323	4
5. ครูให้ผู้เรียนได้ฝึกคัดลายมือตัวบรรจงและครึ่งบรรทัด ตามแบบคัดลายมือของกระทรวงศึกษาธิการ	3.49	4.89	0.400	2
6. ครูให้ผู้เรียนได้เขียนตามคำบอกและฝึกอ่านจากคำที่เขียนอยู่เสมอ	3.73	4.81	0.291	5
7. ครูให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทางภาษา ทั้งการฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน อย่างบูรณาการและเกิดทักษะสัมพันธ์	3.47	4.92	0.417	1

จากตาราง 15 พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวมของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ด้านการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนเรียงลำดับความต้องการจำเป็นเรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับได้แก่ ลำดับที่ 1 ครูให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทางภาษา ทั้งการฟัง ดู พูด

อ่าน และเขียน อย่างบูรณาการและเกิดทักษะสัมพันธ์ (PNI = 0.417) ลำดับที่ 2 ครูให้ผู้เรียนได้ฝึก คัดลายมือตัวบรรจงและครึ่งบรรทัด ตามแบบคัดลายมือของกระทรวงศึกษาธิการ (PNI = 0.400) ลำดับที่ 3 ครูฝึกการเขียนคำ กลุ่มคำ ข้อความ และประโยคให้กับผู้เรียนอย่างน้อยไม่ต่ำกว่าจำนวน คำบัญชีพื้นฐานของระดับประถมศึกษา (PNI = 0.352)

ตาราง 16 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม ของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ด้านการฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณ์ญาณ

การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และมีวิจารณ์ญาณ	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
1. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด อย่างละเอียด และแยกแยะองค์ประกอบสิ่ง ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลจากเรื่องที่อ่าน	3.56	4.87	0.369	6
2. ครูฝึกให้ผู้เรียนตอบคำถามจากสิ่งที่อ่าน และเรียงลำดับเหตุการณ์หรือแยกเนื้อหาจาก เรื่องที่อ่าน	3.47	4.83	0.394	5
3. ฝึกให้ผู้เรียนจับใจความและสรุปใจความ สำคัญจากเรื่องที่อ่านอยู่เสมอ	3.68	4.86	0.323	9
4. ครูฝึกให้ผู้เรียนบอกข้อคิด หรือหาข้อสรุป จากเรื่องที่อ่านได้อย่างมีวิจารณ์ญาณ	3.58	4.85	0.352	8
5. ครูฝึกให้ผู้เรียนบอกวิธีการแก้ปัญหาหรือ ตัดสินใจจากเรื่องที่อ่านได้อย่างมีวิจารณ์ญาณ	3.41	4.83	0.418	3
6. ครูฝึกให้ผู้เรียนบอกวิธีการนำสาระจาก เรื่องที่อ่าน ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	3.58	4.88	0.362	7
7. ครูฝึกให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นจาก ข้อมูลหรือเรื่องที่อ่านได้อย่างเหมาะสม โดย อาศัยเหตุผลมากกว่าอารมณ์	3.42	4.82	0.408	4

ตาราง 16 (ต่อ)

การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และมีวิจารณ์ญาณ	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
8. ครูฝึกให้ผู้เรียนสร้างคำและแต่งประโยคได้ อย่างถูกต้องเหมาะสมและสร้างสรรค์	3.34	4.76	0.426	2
9. ครูฝึกให้ผู้เรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนเขียน บรรยายเป็นเรื่องราวได้อย่างสมเหตุสมผล และสร้างสรรค์	3.31	4.89	0.479	1

จากตาราง 16 พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความ
จำเป็นโดยรวมของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา นครพนมด้านการฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณ์ญาณ เรียงลำดับความ
ต้องต้องการจำเป็นเรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 1 ครูฝึกให้ผู้เรียนส่งเสริมให้ผู้เรียน
เขียนบรรยายเป็นเรื่องราวได้อย่างสมเหตุสมผลและสร้างสรรค์ (PNI = 0.479) ลำดับที่ 2 ครูฝึกให้
ผู้เรียนสร้างคำและแต่งประโยคได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและสร้างสรรค์ (PNI = 0.426) ลำดับที่ 3 ครู
ฝึกให้ผู้เรียนบอกวิธีการแก้ปัญหาหรือตัดสินใจจากเรื่องที่อ่านได้อย่างมีวิจารณ์ญาณ (PNI = 0.418)

ตาราง 17 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวมของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ด้านการมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	D	I	PNI_{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. ครูสร้าง จัดหา หรือผลิตสื่อที่ช่วยในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านการเขียนได้เหมาะสม	3.53	4.86	0.376	2
2. ครูใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนรู้	3.25	4.81	0.479	1
3. ครูมีเทคนิควิธีหรือกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย ตามความมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้	3.62	4.81	0.328	4
4. ครูมีนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทย	3.70	4.86	0.314	5
5. โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาการอ่านการเขียน เช่น ห้องปฏิบัติการภาษาไทย	3.76	4.82	0.282	6
6. ครูได้พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการอ่านการเขียน	3.55	4.82	0.358	3

จากตาราง 17 พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวมของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ด้านการมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เรียงลำดับความต้องการจำเป็นเรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับได้แก่ ลำดับที่ 1 ครูใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนรู้ ($PNI = 0.479$) ลำดับที่ 2 ครูสร้าง จัดหา หรือผลิตสื่อที่ช่วยในการ

จัดการเรียนรู้ด้านการอ่านการเขียนได้เหมาะสม (PNI = 0.376) ลำดับที่ 3 ครูได้พัฒนาแหล่งเรียนรู้
ในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการอ่านการเขียน (PNI = 0.358)

ตาราง 18 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม
ของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม
ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีมีส่วนร่วมของผู้เรียน

การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมี ส่วนร่วมของผู้เรียน	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
1. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก หรือ Active Learning	3.25	4.86	0.499	1
2. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ ด้วยตนเองอยู่เสมอ	3.57	4.81	0.349	4
3. ครูให้ผู้เรียนได้ค้นคว้า สืบเสาะความรู้ด้วย ตนเอง เช่น การทำโครงการ	3.59	4.81	0.337	8
4. ครู ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีครูผู้สอน เป็นผู้แนะนำเช่น การอภิปราย การโต้วาทิ การแสดงบทบาทสมมติ	3.62	4.86	0.344	7
5. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน กระบวนการเรียนรู้สูงสุดในทุกขั้นตอน	3.69	4.82	0.308	9
6. ครูให้ผู้เรียนได้ร่วมวางแผนการจัดการ เรียนรู้หรือกิจกรรมร่วมกับครู	3.58	4.82	0.348	5
7. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในจัด กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.57	4.81	0.347	6
8. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกและมี ส่วนร่วมกับคนอื่นอยู่เสมอ	3.57	4.85	0.359	3
9. โรงเรียนมีกิจกรรมทางภาษาที่เปิดโอกาส ให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก ที่หลากหลาย	3.47	4.87	0.406	2

จากตาราง 18 พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวมของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีมีส่วนร่วมของผู้เรียน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นเรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 1 ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก หรือ Active Learning ($PNI = 0.499$) ลำดับที่ 2 โรงเรียนมีกิจกรรมทางภาษาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกที่หลากหลาย ($PNI = 0.406$) ลำดับที่ 3 ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกและมีส่วนร่วมกับคนอื่นอยู่เสมอ ($PNI = 0.359$)

ตาราง 19 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวมของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	D	I	PNI_{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติจริง ได้คิดและปฏิบัติด้วยตนเอง	3.64	4.94	0.359	1
2. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่หลากหลาย	3.91	4.87	0.247	6
3. ครูจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและยึดความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ	3.89	4.92	0.264	5
4. ครูคัดกรองและจำแนกผู้เรียนตามศักยภาพ	3.77	4.81	0.276	4
5. ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการที่แตกต่างระหว่างบุคคล	3.61	4.80	0.329	2
6. จัดบรรยากาศชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ที่กระตุ้น ทำท่าย ให้กำลังใจ และช่วยแก้ปัญหาหรือชี้แนะ	3.72	4.81	0.294	3

จากตาราง 19 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวมของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นเรียงจาก มากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 1 ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง จากการปฏิบัติจริง ได้ คิดและปฏิบัติด้วยตนเอง ($PNI = 0.359$) ลำดับที่ 2 ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความ ต้องการที่แตกต่างระหว่างบุคคล ($PNI = 0.329$) ลำดับที่ 3 จัดบรรยากาศชั้นเรียนให้เอื้อต่อการ เรียนรู้ ที่กระตุ้น ทำท่าย ให้กำลังใจ และช่วยแก้ปัญหาหรือชี้แนะ ($PNI = 0.294$)

จากผลการประเมินและจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) สภาพ ปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครพนม สามารถจัดลำดับความสำคัญของความ ต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมี วิจัยญาณ ลำดับที่ 2 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน ลำดับที่ 3 การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ลำดับที่ 4 การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ลำดับที่ 5 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ศึกษาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในสถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติ Best Practices

ผู้วิจัยได้นำตัวชี้วัดในองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบไปสร้างแบบสัมภาษณ์โดย เรียงตามลำดับความสำคัญจำเป็น เพื่อใช้ศึกษาแนวทางการการพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการ เรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครพนม โดยสัมภาษณ์ ครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทย จำนวน 3 โรงเรียน ซึ่งพิจารณาว่าเป็นสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ได้แก่

- 1) โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครพนม ผู้วิจัยกำหนดให้เป็นตัวแทนของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ
- 2) โรงเรียนอุเทนพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครพนม ผู้วิจัยกำหนดให้เป็นตัวแทนของโรงเรียนขนาดใหญ่
- 3) โรงเรียนหนองแวงวิทยานุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครพนม ผู้วิจัยกำหนดให้เป็นตัวแทนของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสรุปตามลำดับความต้องการจำเป็นได้ดังนี้

1. ด้านการฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ

ผลการสังเคราะห์การสัมภาษณ์ด้านการฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมี
 วิจารณญาณ พบว่านอกจากให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ในชั้นเรียนตามกระบวนการเรียนรู้แล้ว
 ครูควรกำหนดสาระที่ใช้หลักการคิดวิเคราะห์และมีวิจารณญาณให้ชัดเจนในหลักสูตรของสถานศึกษา
 ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์จากการนำไปใช้ในชีวิตจริง ดัง
 ตัวอย่างบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...การสอนหลักการคิดตามหลักสูตรของสถานศึกษาที่วางไว้ และให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ
 ตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้รู้จักการนำไปใช้ในชีวิตจริง
 เช่น การเป็นผู้นำค่ายต่าง ๆ การจัดกิจกรรมแข่งขันชุมนุมภาษาไทย การจัดปายนิเทศ นักเรียนจะต้อง
 มีการวางแผนแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ การดำเนินงาน การสรุปงาน เป็นต้น...”

(ครูโรงเรียนที่ 1, วันที่ 30 พฤศจิกายน 2565 : การสัมภาษณ์)

“...ฝึกการคิดวิเคราะห์จากการอ่าน การดูและการฟังสื่อในรายวิชาภาษาไทยทุกระดับชั้น
 เน้นให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์และใช้วิจารณญาณอยู่เป็นประจำ ออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้คิด
 แก้ปัญหาด้วยตัวเอง...”

(ครูโรงเรียนที่ 2, วันที่ 27 พฤศจิกายน 2565 : การสัมภาษณ์)

“...ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ในทุกคาบเรียน มีกิจกรรมในชั้นเรียนหรือรูปแบบ
 การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงต่อยอดการคิดวิเคราะห์และการใช้วิจารณญาณจากสื่อและสิ่งแวดล้อมหรือ
 สถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน เน้นให้ใช้แบบทดสอบที่ช่วยพัฒนาการคิดวิเคราะห์ แนวข้อสอบ
 PISA และครูมีการวัดผลประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม...”

(ครูโรงเรียนที่ 3, วันที่ 23 พฤศจิกายน 2565 : การสัมภาษณ์)

2. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน

ผลการสังเคราะห์การสัมภาษณ์ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วม
 ของผู้เรียน พบว่าครูจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ได้ทำกิจกรรมตามความสนใจ และมีส่วน
 ร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้ตั้งแต่การออกแบบไปจนถึงประเมินผล ได้ลงมือปฏิบัติในการเรียนรู้

ร่วมกัน และครูมีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ทำร่วมกัน หรือหาเวทีการแข่งขันให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพอย่างต่อเนื่อง ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...จัดการเรียนรู้ตามความสนใจ ความสามารถ ตั้งแต่การร่วมกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ และการประเมินผล ให้ผู้เรียนได้ลงมือทำกิจกรรม ปฏิบัติ แก้ปัญหา หรือศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จากสื่อ เพื่อน และครู ผู้เรียนได้มีโอกาสนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันและได้มีโอกาสสร้างความสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดกับเพื่อน ๆ จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ กิจกรรมของการจัดการเรียนรู้ นักเรียนจะต้องได้เรียนรู้ด้วยตนเองและปฏิบัติจริงทั้งงานเดี่ยวและงานกลุ่ม...”

(ครูโรงเรียนที่ 1, วันที่ 30 พฤศจิกายน 2565 : การสัมภาษณ์)

“...จัดกิจกรรมแบบ Active Learning ในห้องเรียนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและออกแบบ ลงมือปฏิบัติในการเรียนรู้ร่วมกัน เช่น โครงงาน นิทรรศการ และบทบาทสมมติ มีเวทีและให้โอกาสผู้เรียนได้แสดงออกตามศักยภาพ มีชุมชนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนที่มีความสนใจ...”

(ครูโรงเรียนที่ 2, วันที่ 27 พฤศจิกายน 2565 : การสัมภาษณ์)

“...เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมตามความสนใจ มีกิจกรรมที่นักเรียนได้ออกแบบวางแผนและดำเนินด้วยตนเอง เช่น การทำละครในวันภาษาไทย การได้แสดงออกตามความสามารถ ฝึกฝนไปแข่งขันในเวทีภายนอก และการจัดกิจกรรมโครงการที่สนับสนุนการแสดงออก เช่น ค่ายภาษาไทย หรือค่ายการอ่านการเขียน...”

(ครูโรงเรียนที่ 3, วันที่ 23 พฤศจิกายน 2565 : การสัมภาษณ์)

3. การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

ผลการสังเคราะห์การสัมภาษณ์ด้านการมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม พบว่า สื่อที่เป็นอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในชั้นเรียนโรงเรียนควรจัดทำให้ครบ ส่วนสื่อที่ส่งเสริมการเรียนรู้ครูและนักเรียนร่วมกันสร้างสื่อโดยเป็นส่วนหนึ่งในห้องเรียนและนำวัสดุอุปกรณ์จากท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...อินเทอร์เน็ตที่ปล่อยสัญญาณให้นักเรียน มีสื่ออุปกรณ์ช่วยสอน ได้แก่ โปรเจคเตอร์ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ เครื่องปริ้นเตอร์ขนาดใหญ่เพื่อใช้ในการทำเอกสารประกอบการเรียน ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่นำมาประยุกต์ใช้จากท้องถิ่น...”

(ครูโรงเรียนที่ 1, วันที่ 30 พฤศจิกายน 2565 : การสัมภาษณ์)

“...จัดหาสื่อที่หลากหลายและง่ายต่อการใช้ประกอบการเรียนการสอน มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องอำนวยความสะดวก จัดซื้อให้ครบทุกห้องเรียนหรือประยุกต์ใช้ตามงบประมาณที่ได้รับ จัดสรร สื่อการเรียนอื่น ๆ ผลิตโดยครูและนักเรียนร่วมกัน ให้เป็นส่วนหนึ่งในห้องเรียน...”

(ครูโรงเรียนที่ 2, วันที่ 27 พฤศจิกายน 2565 : การสัมภาษณ์)

“...ครูพัฒนาสื่อและนวัตกรรมของตนเองให้มีความเหมาะสมกับบริบทในชั้นเรียน ออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคที่หลากหลายและใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย โรงเรียนจัดอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการสอนครบทุกห้อง จัดสรรงบประมาณโครงการในการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้...”

(ครูโรงเรียนที่ 3, วันที่ 23 พฤศจิกายน 2565 : การสัมภาษณ์)

4. การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน

ผลการสังเคราะห์การสัมภาษณ์ด้านการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน พบว่าการฝึกทักษะทางภาษาไทยเป็นการฝึกทักษะตามหน่วยการเรียนรู้และการออกแบบหรือการกำหนดในหลักสูตรของสถานศึกษา มีรายวิชาที่ส่งเสริมทักษะทางภาษาไทย หรือมีนโยบายอย่างชัดเจน ประกอบกับการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนอย่างสัมพันธ์กันสม่ำเสมอ ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะผ่านการปฏิบัติจริงจากกิจกรรมของโรงเรียน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...มีการจัดโครงสร้างหลักสูตรให้มีรายวิชาเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อแก้ไขและพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ อ่านไม่คล่อง เขียนไม่คล่อง นักเรียนทุกระดับชั้นได้ฝึกคัดลายมือตามแบบของกระทรวงศึกษาธิการทุกคน โดยนโยบายของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจะเน้นให้นักเรียนเขียนตามคำบอกทุกระดับชั้นก่อนเรียนหรือหลังเรียนในรายวิชาภาษาไทยเพื่อพัฒนาการเขียนที่ถูกต้อง และมีกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วม

และเป็นผู้ดำเนินการแสดงความสามารถทางทักษะภาษาไทย เช่น กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรม มัคคุเทศก์ กิจกรรมวันสุนทรภู่ วันภาษาไทยแห่งชาติ ฯลฯ ตลอดจนการแข่งขันทั้งภายใน สถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา...”

(ครูโรงเรียนที่ 1, วันที่ 30 พฤศจิกายน 2565 : การสัมภาษณ์)

“...คัดกรองผู้เรียนและจัดชุดฝึกให้แต่ละกลุ่มได้ฝึกอ่านและเขียนตามศักยภาพและความเหมาะสม จัดให้มีการเขียนตามคำบอกในชั้นเรียนทุกระดับ บูรณาการการฟังและการพูดกับกิจกรรม ในโรงเรียน ให้นักเรียนได้ฝึกในสถานการณ์จริง เช่น เป็นพิธีกรในกิจกรรมต่าง ๆ การพูดหน้าเสาธง และกิจกรรมเสียงตามสาย มีรายวิชาเพิ่มเติมสำหรับพัฒนาทักษะโดยตรง เช่น รายวิชาการอ่าน วิเคราะห์และวิจารณ์ รายวิชาการเขียนเชิงวิชาการ รายวิชาการพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นต้น...”

(ครูโรงเรียนที่ 2, วันที่ 27 พฤศจิกายน 2565 : การสัมภาษณ์)

“...ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้อ่านหนังสือเป็นประจำ มีกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านร่วมกับงาน ห้องสมุด โดยผู้เรียนทุกคนได้เข้าร่วมเลือกหนังสือตามความสนใจและเขียนสรุปลงสมุดบันทึก เน้นให้ ผู้เรียนได้ฝึกทักษะสัมพันธ์ในทุกรายวิชา และเปิดรายวิชาภาษาไทยเพิ่มเติมและมีกิจกรรมที่ส่งเสริม ทักษะการฟังพูด อ่าน เขียน...”

(ครูโรงเรียนที่ 3, วันที่ 23 พฤศจิกายน 2565 : การสัมภาษณ์)

5. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผลการสังเคราะห์การสัมภาษณ์ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่าทุก โรงเรียนมีการคัดกรองผู้เรียนเพื่อออกแบบกิจกรรมหรือการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของ ผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และได้เรียนรู้ด้วยตนเอง จัดบรรยากาศให้ เอื้อกับการเรียนรู้และจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาการอ่านและการเขียนสำหรับผู้เรียน ดังตัวอย่างบท สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มี ครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ ทำหน้าที่เตรียมการจัด บรรยากาศการเรียนรู้อัดสื่อสิ่งเร้าเสริมแรงให้

คำปรึกษาและสรุปสาระการเรียนรู้ร่วมกันให้นักเรียนออกมานำเสนอผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน หรือจัดป้ายนิเทศแสดงผลงาน ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานทางสื่อออนไลน์...”

(ครูโรงเรียนที่ 1, วันที่ 30 พฤศจิกายน 2565 : การสัมภาษณ์)

“...จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจและจัดทำโครงการพัฒนาการอ่านการเขียน ภาษาไทยโดยจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมและตัวให้กับนักเรียนที่มีปัญหาและความสนใจพิเศษในคาบ สุดท้ายหรือหลักเลิกเรียน...”

(ครูโรงเรียนที่ 2, วันที่ 27 พฤศจิกายน 2565 : การสัมภาษณ์)

“...ส่งเสริมและจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสมกับศักยภาพและความสนใจของผู้เรียน จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดและวางแผนการเรียนรู้และกิจกรรม ร่วมกัน มีการประเมินผลโดยผู้เรียนประเมินตนเอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมกันอภิปรายใน ชั้นอยู่เสมอ...”

(ครูโรงเรียนที่ 3, วันที่ 23 พฤศจิกายน 2565 : การสัมภาษณ์)

สรุปได้ว่าจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่ดีต้องให้ความสำคัญตั้งแต่การวางแผนการสอน การ ออกแบบการสอน พิจารณาหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดโครงสร้างรายวิชาพื้นฐานและกำหนด รายวิชาเพิ่มกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้เอื้อต่อการฝึกทักษะทางภาษา ส่งเสริมผู้เรียนตาม ศักยภาพและฝึกทักษะผู้เรียนและเข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาไทยทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา อย่างสม่ำเสมอ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ทั้งกิจกรรมในห้องเรียน และแบบทดสอบประเมินผลการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมในโรงเรียนโดยมีครูเป็นที่ปรึกษาในการทำ และเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทยที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกขั้นตอน มีสื่อ และจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ประยุกต์ใช้สื่อในห้องเรียน และใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อให้เหมาะสม กับบริบท

ขั้นตอนที่ 2 ยกร่างแนวทางโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

จากการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับองค์ประกอบของโปรแกรม พบว่า องค์ประกอบของโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดประสงค์ 3) เป้าหมาย 4) เนื้อหากิจกรรม 5) วิธีการดำเนินการพัฒนา และ 6) การประเมินผล ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนมในระยะที่ 1 และจากการสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดีเลิศ มาเป็นข้อมูลประกอบการยกร่างโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม โดยกำหนดกรอบโครงสร้างของโปรแกรม ประกอบด้วย 5 Module ได้แก่

Module 1 การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณ์ญาณ

Module 2 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน

Module 3 การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

Module 4 การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน

Module 5 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

รายละเอียดร่างโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

1. หลักการและเหตุผล

การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยมีความสำคัญเนื่องจากภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจธุระ การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนมยังอยู่ระดับที่ต้องพัฒนาและนักเรียนบางส่วนมีปัญหาด้านการอ่านการเขียน และจากการประเมินความสามารถด้านการอ่านการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 พบว่า

ผลการประเมินพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับ “ดี” แต่ยังมีนักเรียนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับ “ปรับปรุง” คิดเป็นร้อยละ 3.02 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม, 2564) ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าแม้จะเป็นส่วนน้อยแต่ก็ไม่สามารถละทิ้งได้

ปัจจัยประการหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทยของผู้เรียนได้นั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนาครูผู้สอนภาษาไทยให้มีศักยภาพด้านการจัดการเรียนรู้จะสามารถส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทยมากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้สร้างโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม เพื่อพัฒนาครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทยให้มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ โดยแบ่งออกเป็น 5 Module ได้แก่

Module 1 การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณ์ญาณ

Module 2 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน

Module 3 การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

Module 4 การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน

Module 5 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

โดยใช้หลักการพัฒนาครู รูปแบบ 70-20-10 คือ 70% มาจากการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง หรือ ประสบการณ์ (Experience) ในการทำงานที่ทำทนาย 20% มาจากการเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนหรือการมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับผู้อื่น 10% มาจากการเรียนรู้ด้วยการเรียนในห้องหรือตามหลักสูตร (Education) ซึ่งโปรแกรมการพัฒนานี้จะเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารและครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ในการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยอันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในการเรียนรู้วิชาภาษาไทยต่อไป

2. จุดประสงค์

เพื่อพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

3. เป้าหมาย

3.1 เชิงปริมาณ

ครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

นครพนม จำนวน 118 คน

3.2 เชิงคุณภาพ

ครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนมมีการจัดการเรียนรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. เนื้อหากิจกรรม

Module 1 การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณ์ญาณ

เนื้อหาในโมดูลนี้มุ่งพัฒนาครูให้เกิดทักษะและมีความรู้ ความเข้าใจวิธีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณ์ญาณ ซึ่งหมายถึง การฝึกให้เกิดกระบวนการคิดอย่างละเอียด และแยกแยะองค์ประกอบสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลและเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา ตัดสินใจ หรือข้อสรุปจากข้อมูลที่เป็นจริงมากกว่าอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

Module 2 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน

เนื้อหาในโมดูลนี้มุ่งพัฒนาครูให้เกิดทักษะและมีความรู้ ความเข้าใจในการออกแบบหรือสร้างสรรค์วิธีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอย่างหลากหลาย โดยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน ซึ่งหมายถึง มีการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด และสร้างองค์ความรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ เช่น การอภิปราย การโต้วาที การแสดงบทบาทสมมติ

Module 3 การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

เนื้อหาในโมดูลนี้มุ่งพัฒนาครูให้เกิดทักษะและมีความรู้ ความเข้าใจการสร้างสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งหมายถึง มีหรือใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนเทคนิควิธีหรือกิจกรรม และแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามความมุ่งหมายได้อย่างเหมาะสม

Module 4 การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน

เนื้อหาในโมดูลนี้มุ่งพัฒนาครูให้เกิดทักษะและมีความรู้ ความเข้าใจการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนให้แก่ผู้เรียน ซึ่งหมายถึง การสอนให้ผู้เรียนให้ได้ปฏิบัติจนเกิดความคล่องแคล่วหรือชำนาญในการใช้ภาษาทั้งในการฟัง พูด อ่าน เขียน อย่างบูรณาการหรือสัมพันธ์กัน

Module 5 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เนื้อหาในโมดูลนี้มุ่งพัฒนาครูให้เกิดทักษะและมีความรู้ ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งหมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนควรจะได้รับ โดยครูเป็นผู้จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ที่กระตุ้น ทำท่าย ให้กำลังใจ และช่วยแก้ปัญหาหรือชี้แนะ

5. วิธีการดำเนินการพัฒนา

วิธีการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยจะใช้วิธีการพัฒนาเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการพัฒนาให้ผู้เข้ารับการพัฒนาสามารถนำไปเป็นหลักการในการพัฒนาตนเองต่อไปอย่างต่อเนื่อง (Continuous Self Development) ได้แก่ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ร้อยละ 70 การเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยน ร้อยละ 20 การเรียนรู้ด้วยการเรียนในห้องหรือตามหลักสูตร ร้อยละ 10 ซึ่งเป็นหลักการของกรอบการพัฒนาบุคลากรที่ได้รับยอมรับอย่างกว้างขวางของ McCall, Eichinger และ Lombardo (1996) โดยใช้เวลาทั้งสิ้น 60 ชั่วโมง เมื่อเทียบร้อยละของกรอบการพัฒนาได้ดังนี้

การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ร้อยละ 70 คิดเป็น 42 ชั่วโมง

การเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยน ร้อยละ 20 คิดเป็น 12 ชั่วโมง

การเรียนรู้ด้วยการเรียนในห้อง ร้อยละ 10 คิดเป็น 6 ชั่วโมง

6. การประเมินผล

6.1 วิธีวัด

1) ประเมินความรู้ความเข้าใจโดยใช้วิธีการทำแบบทดสอบวัดความรู้จากเนื้อหาทั้ง 5 โมดูล

2) ประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรม
การปฏิบัติ

3) ประเมินรายงานการอบรมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

6.2 เครื่องมือ

1) แบบทดสอบวัดความรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

2) แบบประเมินพฤติกรรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

3) แบบประเมินรายงานผลการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

6.3 เกณฑ์

1) เกณฑ์การวัดความรู้ ผ่านเกณฑ์เมื่อได้คะแนนจากการทดสอบวัดความรู้มากกว่าร้อยละ 80

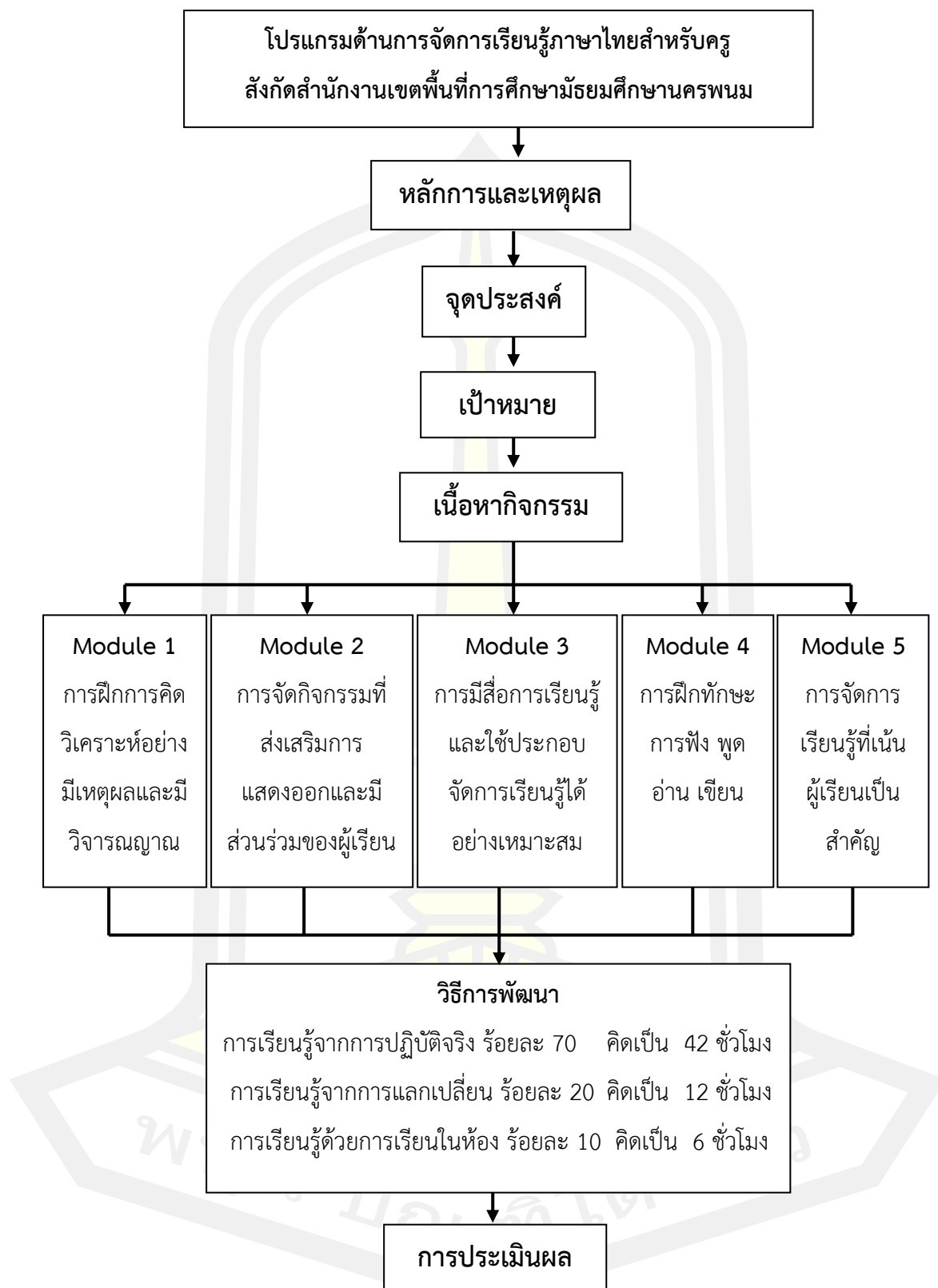
2) เกณฑ์การประเมินพฤติกรรม ผ่านเกณฑ์เมื่อได้คะแนนการประเมินพฤติกรรม ในระดับมาก

3) เกณฑ์รายงานผลการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ผ่านเกณฑ์เมื่อได้คะแนนระดับคุณภาพ ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย	การแปลความ
4.51-5.00	ครูสามารถจัดการเรียนรู้ภาษาไทยได้ในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	ครูสามารถจัดการเรียนรู้ภาษาไทยได้ในระดับมาก
2.51-3.50	ครูสามารถจัดการเรียนรู้ภาษาไทยได้ในระดับปานกลาง
1.51-2.50	ครูสามารถจัดการเรียนรู้ภาษาไทยได้ในระดับน้อย
1.00-1.50	ครูสามารถจัดการเรียนรู้ภาษาไทยได้ในระดับน้อยที่สุด

จากองค์ประกอบของโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดประสงค์ 3) เป้าหมาย 4) เนื้อหากิจกรรม 5) วิธีการดำเนินการพัฒนา และ 6) การประเมินผล สามารถสรุปดังภาพประกอบ 3

พหุบัณฑิต ชีวะ

ภาพประกอบ 3 องค์ประกอบสำคัญของโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

รายละเอียดการดำเนินการ โปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม สรุปลำดับ ตาราง 20

ตาราง 20 รายละเอียดการดำเนินการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

โมดูล	วิธีการพัฒนา	เนื้อหากิจกรรม	ระยะเวลา
-	การอบรม	ปฐมนิเทศ ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และวิธีการดำเนินการ	1 ชม.
Module 1 การฝึกการคิด วิเคราะห์อย่างมี เหตุผลและมี วิจารณญาณ	การอบรมเชิง ปฏิบัติการ	วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบและ จัดกิจกรรมการฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมี เหตุผลและมีวิจารณญาณ	1 ชม.
	การประชุม แลกเปลี่ยน ความรู้	แบ่งกลุ่ม ร่วมกันระดมสมอง ออกแบบการ จัดการเรียนรู้ อภิปรายกลุ่ม การศึกษาดูงาน และร่วมกันประเมินผล	2 ชม.
	การบูรณาการ ปฏิบัติงานด้วย ตนเอง	ปฏิบัติการประยุกต์ความรู้และบูรณาการ ความรู้ไปใช้ในสถานศึกษาของตนเอง สร้าง และฝึกการฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมี เหตุผลและมีวิจารณญาณให้แก่ผู้เรียน	10 ชม.
Module 2 การจัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมการ แสดงออกและมี ส่วนร่วมของผู้เรียน	การอบรมเชิง ปฏิบัติการ	วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบและ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมี ส่วนร่วมของผู้เรียน	1 ชม.
	การประชุม แลกเปลี่ยน ความรู้	แบ่งกลุ่ม ร่วมกันระดมสมอง ออกแบบการ จัดการเรียนรู้ อภิปรายกลุ่ม การศึกษาดูงาน และร่วมกันประเมินผล	2 ชม.
	การบูรณาการ ปฏิบัติงานด้วย ตนเอง	ปฏิบัติการประยุกต์ความรู้และบูรณาการ ความรู้ไปใช้ในสถานศึกษาของตนเอง ออกแบบและจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการ แสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน	10 ชม.

ตาราง 20 (ต่อ)

โมดูล	วิธีการพัฒนา	เนื้อหากิจกรรม	ระยะเวลา
Module 3 การมีสื่อการเรียนรู้ และใช้ประกอบ จัดการเรียนรู้ได้ อย่างเหมาะสม	การอบรมเชิง ปฏิบัติการ	วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างสื่อการ เรียนรู้และการใช้สื่อประกอบจัดการเรียนรู้	1 ชม.
	การประชุม แลกเปลี่ยน ความรู้	แบ่งกลุ่ม ร่วมกันระดมสมอง ออกแบบการ จัดการเรียนรู้ อภิปรายกลุ่ม การศึกษาดูงาน และร่วมกันประเมินผล	2 ชม.
	การบูรณาการ ปฏิบัติงานด้วย ตนเอง	ปฏิบัติการประยุกต์ความรู้และบูรณาการ ความรู้ไปใช้ในสถานศึกษาของตนเอง สร้างและใช้สื่อการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	8 ชม.
Module 4 การฝึกทักษะการ ฟัง พูด อ่าน เขียน	การอบรมเชิง ปฏิบัติการ	วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการ ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน	1 ชม.
	การประชุม แลกเปลี่ยน ความรู้	แบ่งกลุ่ม ร่วมกันระดมสมอง ออกแบบการ จัดการเรียนรู้ อภิปรายกลุ่ม การศึกษาดูงาน และร่วมกันประเมินผล	2 ชม.
	การบูรณาการ ปฏิบัติงานด้วย ตนเอง	ปฏิบัติการประยุกต์ความรู้และบูรณาการ ความรู้ไปใช้ในสถานศึกษาของตนเอง สร้างแบบฝึกหรือจัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะ การฟัง พูด อ่าน เขียน	8 ชม.
Module 5 การจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	การอบรมเชิง ปฏิบัติการ	วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1 ชม.
	การประชุม แลกเปลี่ยน ความรู้	แบ่งกลุ่ม ร่วมกันระดมสมอง ออกแบบการ จัดการเรียนรู้ อภิปรายกลุ่ม การศึกษาดูงาน และร่วมกันประเมินผล	2 ชม.

ตาราง 20 (ต่อ)

โมดูล	วิธีการพัฒนา	เนื้อหากิจกรรม	ระยะเวลา
	การบูรณาการ ปฏิบัติงานด้วย ตนเอง	ปฏิบัติการประยุกต์ความรู้และบูรณาการ ความรู้ไปใช้ในสถานศึกษาของตนเอง โดยจัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	6 ชม.
-	การประชุม แลกเปลี่ยน ความรู้	สรุปผลและประเมินผลการพัฒนาด้านการ จัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม	2
รวม			60 ชม.

เนื่องจากผู้รับการพัฒนาเป็นครูและบุคลากรทางการศึกษามิงานประจำคือการสอนใน
สถานศึกษา ดังนั้นกรอบระยะเวลาของการพัฒนาจึงควรอยู่ในภาคเรียนและใช้เวลาทั้งกระบวนการ
ประมาณ 3 เดือน ซึ่งการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง จำนวน 42 ชั่วโมง เป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ใน
สถานการณ์จริง ดังนั้นครูที่ได้รับการพัฒนาจึงต้องบูรณาการความรู้และปฏิบัติงานในสถานศึกษาจริง
รวมถึงบูรณาการความรู้ทั้ง 5 โมดูล ตามความเหมาะสมของกรอบการพัฒนา และแต่ละโมดูลจะมี
การศึกษาดูงานและการพัฒนาโดยการเรียนรู้ด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการและการแลกเปลี่ยนความรู้
ร่วมกัน 2 ครั้ง รายละเอียดดังตาราง 21

พหุบัณฑิต ชีวะ

ตาราง 21 ตารางการพัฒนาครู โปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

ตารางการอบรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ครั้งที่ 1		
เวลา	เนื้อหา/กิจกรรม วันที่ 1	เนื้อหา/กิจกรรม วันที่ 2
08.00-09.00	ลงทะเบียน	ลงทะเบียน
09.00-10.00	ปฐมนิเทศเพื่อสร้างความเข้าใจ	Module 3 การอบรมเชิงปฏิบัติการ การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบ จัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม
10.00-11.00	Module 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และมีวิจารณ์ญาณ	อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิด Module 3
11.00-12.00		Module 4 การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน
12.00-13.00	พักรับประทานอาหารกลางวัน	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00-14.00	อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิด Module 1	อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิด Module 4
14.00-15.00	Module 2 การอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการ แสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน	Module 5 การอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
15.00-16.00	อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิด Module 2	อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิด Module 5
การศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศ (เชิญมาจัดนิทรรศการร่วมกัน) จำนวน 4 ชั่วโมง		
บูรณาการความรู้และปฏิบัติงานในสถานศึกษารวมถึงบูรณาการความรู้ทั้ง 5 โมดูล จำนวน 42 ชั่วโมง		
ตารางการอบรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ครั้งที่ 2		
เวลา	เนื้อหา/กิจกรรม	
08.00-09.00	ลงทะเบียน	
09.00-11.00	นำเสนอผลการพัฒนาและร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิด	
11.00-12.00	สรุปผลและประเมินผลการพัฒนา	

จากตาราง 21 มีกำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ ครั้งที่ 1 เป็นการอบรมให้ความรู้สร้างความเข้าใจ และอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย จัดขึ้น 2 วัน จากนั้นกำหนดการศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศ โดยเชิญสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติและผู้เชี่ยวชาญมาจัดนิทรรศการในลักษณะประชุมวิชาการร่วมกัน 1 ครั้ง ก่อนการบูรณาการความรู้และปฏิบัติงานในสถานศึกษารวมถึงบูรณาการความรู้ทั้ง 5 โมดูล และครั้งที่ 2 เป็นการนำเสนอผลการพัฒนา ร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิด และสรุปผลและประเมินผลการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม (ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้)

ผู้วิจัยนำเสนอโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยผู้บริหารและเชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถทั้งด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยและการบริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ผลการประเมินปรากฏดังตาราง 22

ตาราง 22 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครพนม

องค์ประกอบโปรแกรม	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.หลักการ						
1.1 มีความชัดเจนแสดงถึงจุดเน้นของโปรแกรม	4.80	0.45	มากที่สุด	4.40	0.55	มากที่สุด
1.2 ความเหมาะสมกับสภาพปัญหา	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด

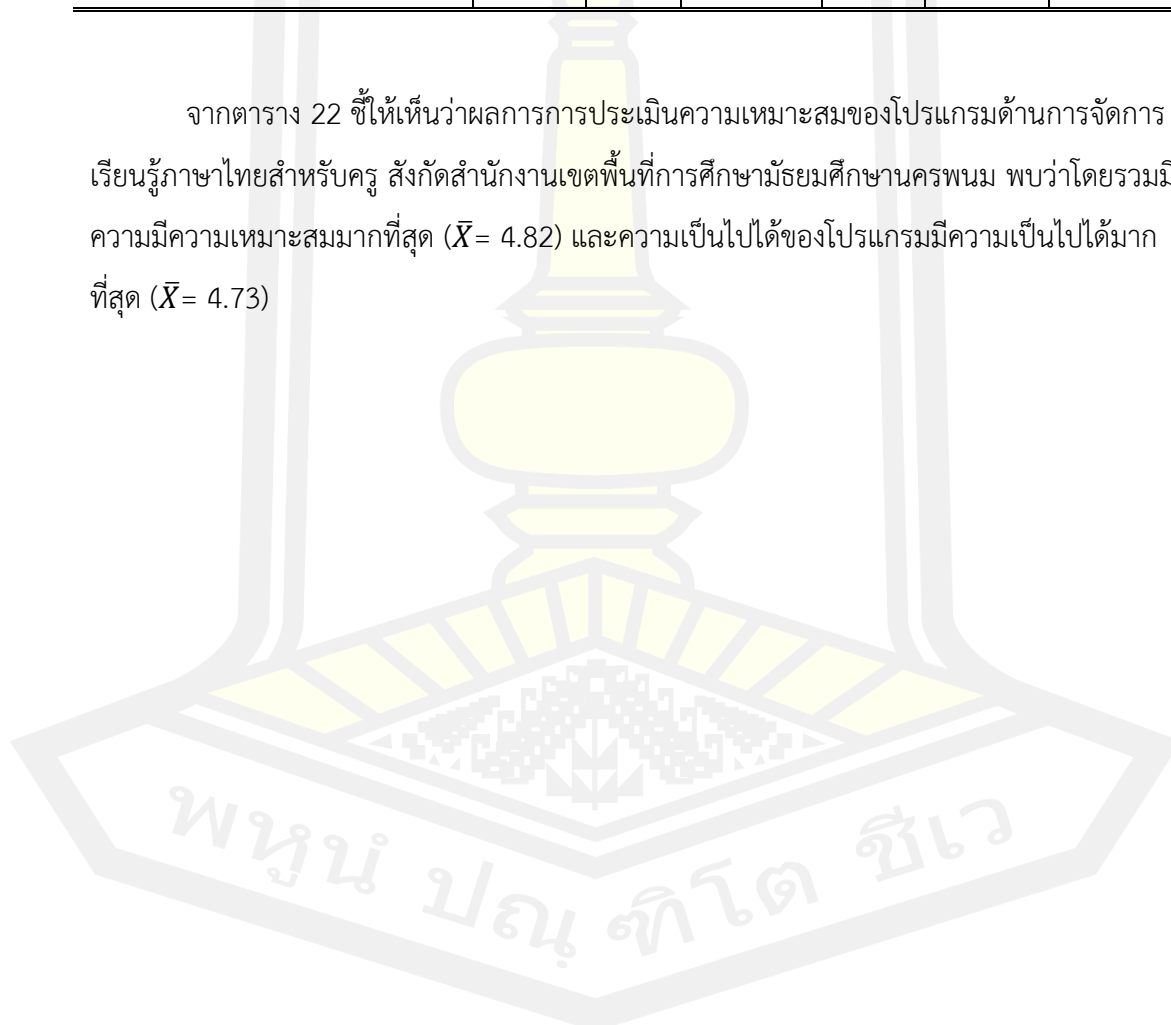
ตาราง 22 (ต่อ)

องค์ประกอบโปรแกรม	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
2.วัตถุประสงค์						
2.1 มีความเหมาะสม	4.60	0.89	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2.2 มีความครอบคลุม	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3. เป้าหมาย						
3.1 มีความเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3.2 มีความชัดเจน	4.40	0.89	มาก	5.00	0.00	มากที่สุด
4.เนื้อหากิจกรรม						
4.1 Module 1 การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณ์ญาณ	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4.2 Module 2 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4.3 Module 3 การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4.4 Module 4 การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4.5 Module 5 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
5.วิธีการดำเนินการพัฒนา						
5.1 ความเหมาะสมของกิจกรรม	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
5.2 การนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน	4.60	0.55	มากที่สุด	4.20	0.84	มาก
5.3 เนื้อหากับระยะเวลา	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
5.4 ความน่าสนใจของกิจกรรม	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด

ตาราง 22 (ต่อ)

องค์ประกอบโปรแกรม	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
6.การประเมินผล						
6.1 การประเมินความรู้ความเข้าใจ	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
6.2 การประเมินพฤติกรรม	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
6.3 การประเมินรายงานผล	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
รวม	4.82	0.44	มากที่สุด	4.73	0.47	มากที่สุด

จากตาราง 22 ซึ่งให้เห็นว่าผลการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม พบว่าโดยรวมมีความมีความเหมาะสมมากที่สุด (\bar{X} = 4.82) และความเป็นไปได้ของโปรแกรมมีความเป็นไปได้มากที่สุด (\bar{X} = 4.73)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุปผล อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการ เรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

สรุปผล

การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$, S.D.= 1.49) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ด้าน การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$, S.D.= 0.38) ด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุดคือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเรียงลำดับความต้องการจำเป็นเรียงจาก มากไปน้อย ได้แก่ ลำดับที่ 1 ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง จากการปฏิบัติจริง ได้คิดและ ปฏิบัติด้วยตนเอง (PNI = 0.359) ลำดับที่ 2 ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการที่ แตกต่างระหว่างบุคคล (PNI = 0.329) ลำดับที่ 3 จัดบรรยากาศชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ที่ กระตุ้น ทำทหาย ให้กำลังใจ และช่วยแก้ปัญหาหรือชี้แนะ (PNI = 0.294) ลำดับที่ 4 การฝึกทักษะการ ฟัง พูด อ่าน เขียน (PNI = 0.330) และลำดับที่ 5 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (PNI =

0.294)

2. โปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครพนม ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดประสงค์ 3) เป้าหมาย 4) เนื้อหา กิจกรรม 5) วิธีการดำเนินการพัฒนา และ 6) การประเมินผล โดยมีเนื้อหา 5 Module ได้แก่ Module 1 การฝึกการคิดวิเคราะห์ห้อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ Module 2 การจัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน Module 3 การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบ จัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม Module 4 การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน และ Module 5 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการ นำไปใช้เพื่อด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$)

อภิปรายผล

การวิจัยเพื่อการพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของด้านการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนมพบว่าสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ใน ระดับมาก รองลงมาคือการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน อยู่ในระดับมาก ลำดับสุดท้ายคือการฝึก การคิดวิเคราะห์ห้อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดย รวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มี ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือการฝึกการคิดวิเคราะห์ห้อย่างมีเหตุผลและมี วิจารณญาณ อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับสุดท้ายคือ การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน อยู่ในระดับ มากที่สุด และเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยได้แก่ การฝึกการคิดวิเคราะห์ห้อย่างมี เหตุผลและมีวิจารณญาณ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน การมีสื่อ การเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน และ

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามลำดับโดยสามารถสรุปการวิเคราะห์แต่ละด้านเป็นรายข้อตามลำดับความต้องการจำเป็นได้ดังนี้

1.1 ด้านการฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ฝึกให้ผู้เรียนจับใจความและสรุปใจความสำคัญจากเรื่องทีอ่านอยู่เสมอ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูฝึกให้ผู้เรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนเขียนบรรยายเป็นเรื่องราวได้อย่างสมเหตุสมผลและสร้างสรรค์ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูฝึกให้ผู้เรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนเขียนบรรยายเป็นเรื่องราวได้อย่างสมเหตุสมผลและสร้างสรรค์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูฝึกให้ผู้เรียนสร้างคำและแต่งประโยคได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและสร้างสรรค์ ซึ่งผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า การฝึกให้ผู้เรียนได้เขียนเรื่องราวและเขียนบรรยายอย่างสร้างสรรค์นั้นเป็นวิธีที่จะช่วยให้ฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณได้ เพราะการเขียนเรื่องได้ต้องใช้ความคิดและประสบการณ์ได้ตรง และพิจารณาการใช้คำในการร้อยเรียงถ้อยความให้เหมาะสม การพัฒนาการคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผล และการใช้วิจารณญาณจึงมีความสำคัญที่จะจัดการเรียนรู้ไปพร้อมกับการฝึกเขียน โดยครูผู้สอนต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ที่หลากหลายและประยุกต์ใช้ได้ สถานการณ์จริง ซึ่งสอดคล้องกับ สรุ้รรมภา เพ็ชรกองกุล (2560) ได้ศึกษากระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ ของครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าครูผู้สอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีปัญหาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับมาก และสรุปผลจากการดำเนินการวิจัยกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ของครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า กระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ของครูผู้สอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ช่วยให้ผู้ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สูงขึ้น และส่งผลต่อความสามารถการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนสูงตามไปด้วย

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุดในทุกขั้นตอน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก หรือ Active Learning ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีกิจกรรมทางภาษาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกที่หลากหลาย

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ ครูให้ผู้เรียนได้ค้นคว้า สืบเสาะความรู้ด้วยตนเอง เช่น การทำโครงงาน และครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนก็จริง แต่กิจกรรมนอกห้องเรียนที่ครูหรือโรงเรียนจัดให้เป็นการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนนั้นก็สำคัญไม่น้อยไปกว่ากันเพราะจะทำให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นมากขึ้น ในปัจจุบันการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก หรือ Active Learning เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับ แต่บางกรณีการให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองโดยครูไม่ได้ให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดมักถูกอ้างว่าเป็น Active Learning นั้นเป็นเรื่องเข้าใจผิดเพราะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกครูต้องคอยให้คำแนะนำด้วยเสมอ ดังที่ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2553) อธิบายไว้ว่า “ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยการความสะดวกในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง” ดังนั้นครูผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจลักษณะของกิจกรรมอย่างถ่องแท้ และสร้างโอกาสให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกันในโรงเรียน สร้างสรรค์กิจกรรมเสริมทักษะทางภาษาที่นักเรียนจะได้ประสบการณ์ที่หลากหลายด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุขและเกิดทักษะต่าง ๆ ตามมา และผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ในข้อนี้สอดคล้องกับ วิทยา สมมิตร (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับน้อยและระดับมากตามลำดับ

1.3 ด้านการมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คือ โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาการอ่านการเขียน เช่น ห้องปฏิบัติการภาษาไทย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนรู้ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูสร้าง จัดหา หรือผลิตสื่อที่ช่วยในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านการเขียนได้เหมาะสม และครูมีนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ่านภาษาไทย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนรู้ และครูมีเทคนิควิธีหรือกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย ตามความมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า ปัจจุบันสื่อด้านเทคโนโลยีเป็นสิ่งที่เข้าถึงง่ายครูและนักเรียนสามารถหาความรู้และใช้ความรู้จากอินเทอร์เน็ตและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีได้อย่างง่ายดาย แม้ว่าข้อมูลบางอย่างครูต้อง

แนะนำและกลั่นกรองให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด และจากสื่อที่มีอยู่อย่างหลากหลายจึงทำให้ครูสามารถค้นคว้าและหาเทคนิคในการสอนด้วยตนเองอย่างหลากหลายในข้อนี้จึงอาจทำให้มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ในขณะที่เดียวกันเพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้และทักษะอย่างรอบด้านโรงเรียนจึงควรมีแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาการอ่านการเขียน เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ของครูและการเรียนรู้ของผู้เรียนได้สะดวกขึ้นสอดคล้องกับสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2529) ทรงศึกษารวบรวมปัญหาเกี่ยวกับการจัดการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไว้ข้อหนึ่งว่า “ควรจัดทำห้องปฏิบัติการทางภาษา และห้องสมุดภาษาไทย” เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ วรนิษฐา เลขนอก (2560) ได้ศึกษาโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 พบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง รองลงมาคือด้านการใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย และด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม

1.4 ด้านการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูฝึกการอ่านคำ กลุ่มคำ ข้อความ และประโยคให้กับผู้เรียนอย่างน้อยไม่ต่ำกว่าจำนวนคำบัญญัติพื้นฐานของระดับประถมศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทางภาษา ทั้งการฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน อย่างบูรณาการและเกิดทักษะสัมพันธ์ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การฝึกทักษะการฟัง พูด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทางภาษา ทั้งการฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน อย่างบูรณาการและเกิดทักษะสัมพันธ์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูฝึกการอ่านแจกลูกสะกดคำให้กับผู้เรียน ซึ่งผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า การฝึกทักษะทางภาษา ทั้งการฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน อย่างบูรณาการและเกิดทักษะสัมพันธ์เป็นพื้นฐานของการเรียนภาษาไทยที่ครูต้องใส่ใจ ทั้งยังถูกกำหนดในมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงทำให้มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ในขณะที่กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาจึงมีส่วนน้อยที่ยังมีการฝึกการอ่านแจกลูกสะกดคำให้กับผู้เรียน ซึ่งเป็นวิธีการฝึกอ่านของการเรียนภาษาไทยขั้นต้น เป็นพื้นฐานในระดับประถมศึกษา พบได้น้อยในระดับมัธยมศึกษากรณีที่ผู้เรียนมีปัญหาด้านการอ่านและการเขียนเท่านั้น จึงทำให้ข้อนี้ได้ค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์น้อยที่สุด ซึ่งต่างจากผลการศึกษาที่กลุ่มตัวอย่างเป็นระดับประถมศึกษา เช่นการศึกษาของ ทิพาธร ศิริเม (2564) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้มีแนวทางการ

ดำเนินงานประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ 4 องค์ประกอบ 18 แนวทาง ได้แก่ การแจกลูกสะกดคำ การอ่านเขียนคำ กลุ่มคำ และข้อความที่ผูกไว้เป็นเรื่อง การคัดลายมือ และเขียนตามคำบอก

1.5 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่หลากหลาย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการที่แตกต่างระหว่างบุคคล ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง จากการปฏิบัติจริง ได้คิดและปฏิบัติด้วยตนเอง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูคัดกรองและจำแนกผู้เรียนตามศักยภาพ และจัดบรรยากาศชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ที่กระตุ้น ท้าทาย ให้กำลังใจ และช่วยแก้ปัญหาหรือชี้แนะ ซึ่งผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า การเรียนรู้ในปัจจุบันผู้เรียนต้องได้เรียนรู้ด้วยตนเอง จากการปฏิบัติจริง ได้คิดและปฏิบัติด้วยตนเอง ดังที่ ทิศนา ขัมมณี (2551) อธิบายว่าเป็นการจัดสภาพการณ์ของการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว ทั้งทางกาย สติปัญญาอารมณ์และสังคม ในกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้โดยผู้เรียนมีบทบาทมากกว่าผู้สอน

2. โปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดประสงค์ 3) เป้าหมาย 4) เนื้อหา กิจกรรม 5) วิธีการดำเนินการพัฒนา และ 6) การประเมินผล โดยมีเนื้อหา 5 Module ได้แก่ Module 1 การฝึกการคิดวิเคราะห์ห้อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณ์ญาณ Module 2 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน Module 3 การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม Module 4 การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน และ Module 5 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.82 และ 4.73 ตามลำดับ ซึ่งผลปรากฏเช่นนี้อาจอธิบายได้ว่าเป็นเพราะการศึกษาแนวคิดหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรม และเนื้อหากิจกรรมทั้ง 5 Module มีความเหมาะสม ผ่านการศึกษาและวิเคราะห์จากแนวคิดของนักวิชาการ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งผู้วิจัยได้กำหนดเวลาตามกรอบการพัฒนาบุคลากร 70 : 20 : 10 คือการเรียนรู้จาก

การปฏิบัติจริง ร้อยละ 70 การเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยน ร้อยละ 20 การเรียนรู้ด้วยการเรียนในห้อง หรือตามหลักสูตร ร้อยละ 10 ซึ่งเป็นหลักการของกรอบการพัฒนาบุคลากรที่ได้รับยอมรับอย่าง กว้างขวางของ McCall, Eichinger และ Lombardo (1996) จึงทำให้มีกรอบเวลาการพัฒนาครูที่เหมาะสม ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ สรภัทร รัตนรอบ (2564) ได้ศึกษาการพัฒนา โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ได้โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบจำนวน 6 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) โครงสร้างของโปรแกรม 4) รูปแบบและวิธีการพัฒนา 5) เทคนิคและเครื่องมือ 6) การวัดและประเมินผล ผลการศึกษาพบว่ามีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ใน ระดับมากและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าครูภาษาไทยมีความจำเป็นที่จะได้รับพัฒนาด้านการ จัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้บริหารจึงควรศึกษารายละเอียดและวางแผนการพัฒนาให้ชัดเจนก่อนนำโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนมไปปฏิบัติจึงจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ควรมีการจัดทำโปรแกรม หรือโครงการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย หรือรายวิชาอื่น ๆ หรือพัฒนาในแต่ละด้าน ให้กับครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูได้มีการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการเรียนรู้ที่ หลากหลายในปัจจุบันและมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาครู หรือควรจัดให้มีการนิเทศการจัดการ เรียนรู้และจัดให้มีครูพี่เลี้ยงที่มีความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์คอยแนะนำครูที่ต้องการพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในสังกัด อื่น ๆ หรือวิชาอื่นเพื่อตรวจสอบความสำคัญของโปรแกรมการวิจัยว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกัน หรือไม่ เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานะและ บริบทใกล้เคียงกัน

2.2 ควรให้มีการวิจัยเพื่อตรวจสอบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างเป็น

ระยะ ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาตามหลักการพัฒนาแบบต่อเนื่องเพื่อหาจุดเด่น จุดด้อยเพื่อติดตามผลหรือการศึกษาเพิ่มเติมในด้านการนำโปรแกรมไปใช้

2.3 ควรจะใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อเพิ่มเติม เพื่อการศึกษาในเชิงลึก เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เป็นต้น โดยนำเอาผลการวิจัยนี้ เป็นข้อมูลและแนวทางเพื่อนำผลการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพไปใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2544). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการอ่านของนักเรียนและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ (2541). วิสัยทัศน์การศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2551). แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนเพื่อการขับเคลื่อนหลักสูตร การจัดการเรียนรู้การวัดและประเมินผล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กองทัพ เคลือบพนิกกุล. (2542). การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). การคิดเชิงวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : ชัคเชสมิเดีย.
- เฉลิมลาภ ทองอาจ. (2561). การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้สมรรถนะในศตวรรษที่ 21 เป็นฐาน: ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. วารสารศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 46(1), 171-184, มกราคม-มีนาคม.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2553). Active Learning. ข่าวสารวิชาการ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ประจำเดือนพฤศจิกายน 2553.
- ฐิตารีย์ ปาปะโน. (2563). การพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนรู้ของครูสอนภาษาไทยเพื่อ การอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนชั้นก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- ณิรดา เวชญาติลักษณ์. (2561). หลักการจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถนอมจิตต์ ชูททะกะพันธ์. (2546). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความรู้ และทักษะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวัดและการ ประเมินผลการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทัศน์ีย์ ศุภเมธี. (2542). การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ทิพวรรณ ประเสริฐอำไพสกุล. (2544). การเปรียบเทียบผลประเมินความต้องการจำเป็น และการยอมรับในผลการประเมินของครูคณิตศาสตร์ระหว่างการประเมินความ

- ต้องการจำเป็นแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวัดและการประเมินผลการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพาธร ศิริเม. (2564). *แนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิตนา แคมมณี. (2551). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2548). *รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2544). *กระบวนการเรียนรู้: ความหมาย แนวทางการพัฒนา และปัญหาข้อใจ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- _____. (2543). *การจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ (2529). *การพัฒนานวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นภดล จันทร์เพ็ญ. (2542). *การใช้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ 1999.
- บันลือ พุกกะวัน. (2552). *มิติใหม่ในการสอนอ่าน*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). *การวิจัยสำหรับครู*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปฐมาภรณ์ ปะการะโพธิ์. (2564). *การพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรีชาวัตร ไซยนาน. (2563). *การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูภาษาอังกฤษด้านการสอนภาษาแบบเน้นภาระงาน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 นครพนม*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ปานจันทร์ โททอง. (2542). การเปรียบเทียบผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนแบบเรียนร่วม ระหว่างเทคนิคสตอรี่บอร์ดแบบเดิมและแบบปรับปรุง . วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงฆาร. (2563). สารานุกรมการบริหารและการจัดการ 70-20-10 Rule สัดส่วนการเรียนรู้แบบผสมผสาน. สืบค้นเมื่อ 19 กรกฎาคม 2565. จาก <https://drpiyanan.com/2018/11/19/702010/>.
- พนัส หันนาคินทร์. (2542). การบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- พรสวรรค์ จันทร์เต็ม. (2561). การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. (2546). รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผนการปฏิรูปการผลิตและการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- พัชนี กุลทานันท์. (2553). การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมครูแบบผสมผสานในการทำวิจัยในชั้นเรียน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมดุสิต สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาล้ำสุดตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- พิกุล เอกวางกุล และคณะ. (2558). แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการสอนของครู การศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- พีระ พนาสุภณ. (2556). เข้าใจใช้เป็น, ทักษะ, ความเชี่ยวชาญ และสมรรถนะ (LITERACY, SKILL, EXPERTISE & COMPETENCY) [ออนไลน์]. ได้จาก <http://www.peerapanasupon.com/?p=874>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 19 กรกฎาคม 2565].
- มยุรีย์ เขียวฉะอ้อน. (2541). การประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะพื้นฐานของครูอนุบาลโดยใช้การวิเคราะห์งาน . วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2552). เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับปฐมวัย ศึกษา หน่วยที่ 8-15. พิมพ์ครั้งที่ 15. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2553). ความเป็นครู. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

- วรรณิษฐา เลขนอก. (2560). *การพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6*.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรรณิ โสมประยูร. (2553). *เทคนิคการสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ. ดอกหญ้า.
- วัชรพล วิบูลยศรีน (2561). *วิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ : เลิฟแอนด์เลิฟเพรส.
- วิทยา วิจิตร. (2557). *70 : 20 : 10 Framework*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://indochinahub.blogspot.com/2011/08/702010-framework.html>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 19 กรกฎาคม 2565].
- วิทยา สมพมิตร. (2564). *การพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2551). การประยุกต์ใช้ Log Frame เพื่อออกแบบโปรแกรมพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษา สู่กรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 4(1), 3-18.
- คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ และอุษา ชูชาติ. (2544). *ฝึกสมองให้คิดอย่างมีวิจารณญาณ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2559). *ทฤษฎีการประเมิน*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันภาษาไทย. (2557). *การพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สถาพร พงษ์พิบูล. (2558). *คุณภาพผู้เรียน เกิดจากกระบวนการเรียนรู้*. สระแก้ว: คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว.
- สนิท ตั้งทวี. (2551). *ศิลปะการสอนภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์.
- สมถวิล วิเศษสมบัติ. (2525). *วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

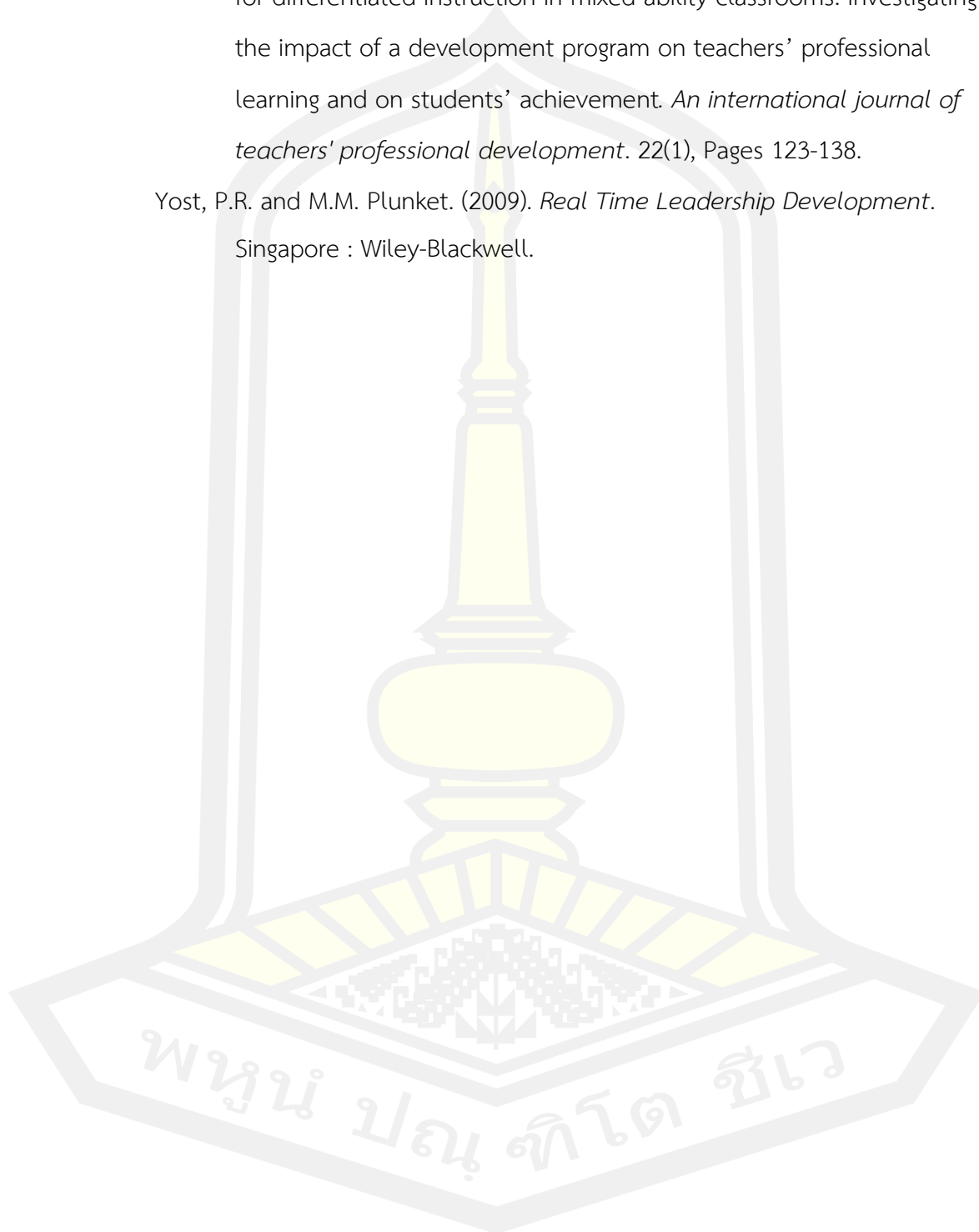
- สมหมาย แจ่มกระจ่าง และดุสิต ชาวเหลือง. (2554). *การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพ เอกสาร
คำสอนรายวิชา 402401 Training for Professional Development*. ชลบุรี :
ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สร้อยพร ถนังรอบ. (2564). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการบริหาร
หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและ
พัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและ
ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)*. ม.ป.พ.
- _____. (2558). *แนวทางการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพ
ผู้เรียนด้านอ่านออก เขียนได้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2554). *จากจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียน...สู่ขั้นเรียนการจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : โรง
พิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2552). *Roadmap จุดเน้นสู่การพัฒนาคุณภาพพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด*.
กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม. (24564). *แผนปฏิบัติการ ประจำปี
งบประมาณ 2565*. ม.ป.ท. : ม.ป.พ. (อัดสำเนา).
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). *คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุจริต เพียรชอบ. (2557). “การพัฒนาทักษะการเขียน,” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนา
ทักษะทางภาษาหน่วย ที่ 10*. ไม่มีเลขหน้า. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.
- สุรัมภา เพ็ชรกองกุล. (2560). *กระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่าน
คิดวิเคราะห์ ของครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎี
บัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2551). *กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร :
ภาพพิมพ์.

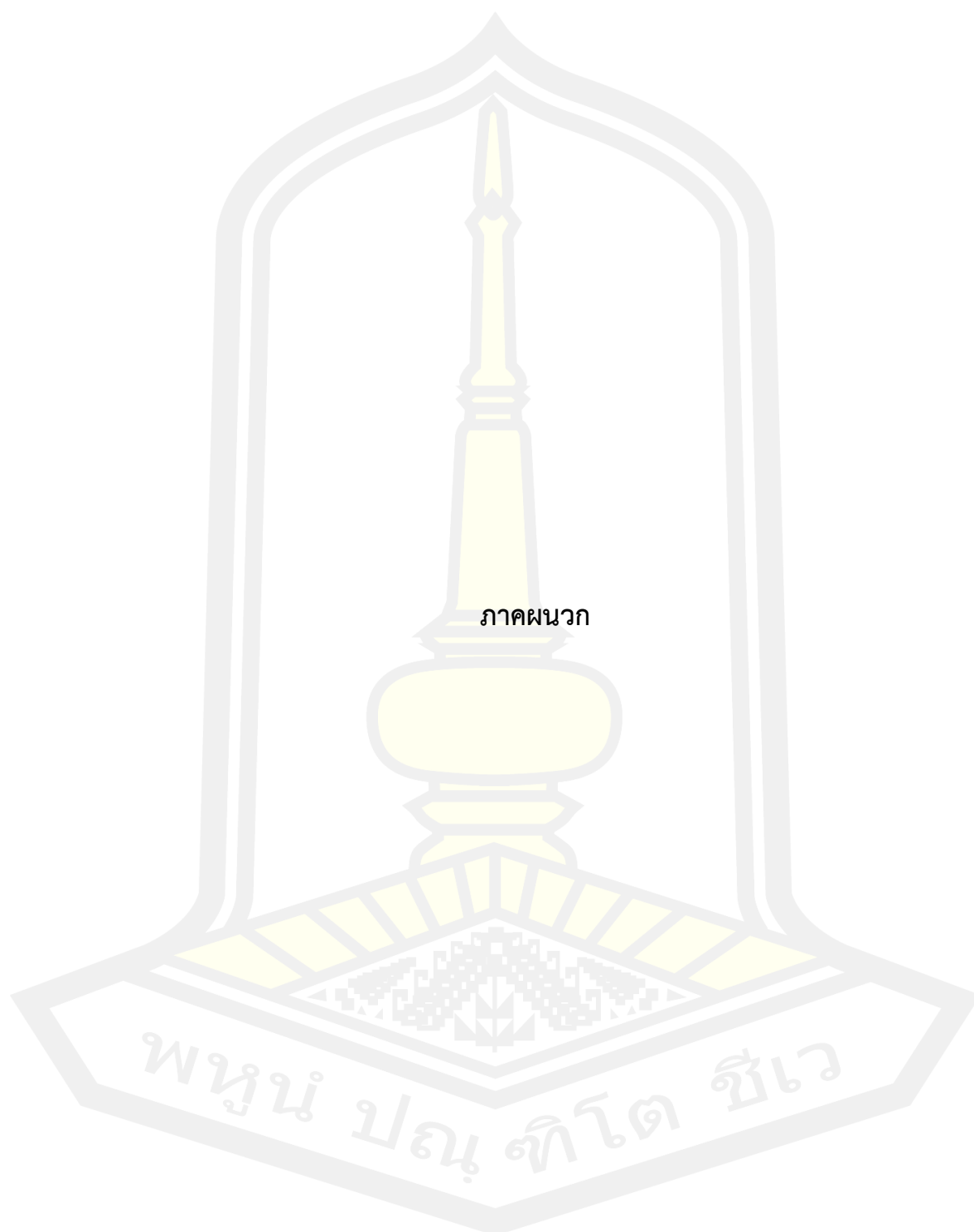
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อดุลย์ ไทรเล็กทิม. (2550). *พฤติกรรมการสอนภาษาไทย 2*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อภิवास โปธิตาทอง. (2563). *การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อัจฉรา ชีวพันธ์. (2531). *ศาสตร์ของการสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัฐพล อินตะเสนา. (2561). *หลักสูตรและการสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษา*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อาชญญา รัตนอุบล. (2547). *กระบวนการฝึกอบรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : บริษัทประชาชน จำกัด.
- อุทุมพร จามรمان. (2540). *แบบแผนและเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุ๋นตา นพคุณ. (2546). *กรอบแนวความคิดการพัฒนาโปรแกรมอย่างมีส่วนร่วมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- เอียน สมิต และอนงค์ วิเศษสุวรรณ. (2553). การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ Facilitating Student-Centered Learning. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 18(2), 157, พฤศจิกายน-มีนาคม.
- Anand Kulpiyavaja. (2018). *21st-Century Skill*. [Online]. Available from: <https://medium.com/base-the-business-playhouse/critical-thinkingd1d624142278.htm> [accessed 25 July 2022].
- Anthony G., Hunter J. and R. (2015). Prospective teachers development of adaptive expertise. *Teaching and Teacher Education*, (49), Pages 108-117.
- Charles, J. (2013). *Framework for High Performance*. Retrieved March 14, 2016, from <http://charles-jennings.blogspot.com/2013/06/702010framework-forhigh-performance.html>. [accessed 27 July 2022].

- Charney, C. and K. Conway. (2005). *The Trainer's Toolkit*. New York : AMACOM.
- Cooper, J.D. , & Worden, T.W. (1983). *The classroom reading program in the elementary school : Assessment, organization, and management*. USA : Macmillan.
- Furjanic, Sheila W.; & Trotman, Laurie A. (2000). *Turning Training into Learning: How to Design and Deliver Programs That Get Result*. New York: American Management Association.
- Gail R., Leatherman J. and Jensen R. (2017). Evaluating the impact of an academic teacher development program: practical realities of an evidence-based study. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 42(4), Pages 548-563.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill. Book Company.
- Kurniawati F., A.A de Boer, Minnaert A. E. M. G. and Mangunsong F. (2017). Evaluating the effect of a teacher training programme on the primary teachers' attitudes, knowledge and teaching strategies regarding special educational needs. *An International Journal of Experimental Educational Psychology*, 37(3), Pages 287-297.
- Lombardo, Michael M. and Eichinger, Robert W. (1996). *The Career Architect Development Planner*. Minneapolis: Lominger.
- Niedermeyer, L. C. (1992). A Checklist for Reviewing Environmental Education Programs. *The Journal of Environmental Education*, 23(2), 46-50.
- The Organization for Economic Co-operation and Development [OECD]. 2009. *Creating Effective Teaching and Learning Environments: First Results from TALIS* (Online) <http://www.oecd.org/berlin/43541636.pdf>. [accessed 27 July 2022].
- Rabin, R. (2014). Blended Learning for leadership: *The CCL Approach*. Center for creative leadership white paper, 3(8), 43-54.
- Russell, J. and L. Russell. (2006). *Leading Change Training*. New York : Elsevier.

Valiandes S. and Neophytou L. (2018). Teachers' professional development for differentiated instruction in mixed-ability classrooms: investigating the impact of a development program on teachers' professional learning and on students' achievement. *An international journal of teachers' professional development*. 22(1), Pages 123-138.

Yost, P.R. and M.M. Plunket. (2009). *Real Time Leadership Development*. Singapore : Wiley-Blackwell.

ภาคผนวก

พหุบัณฑิต วิท

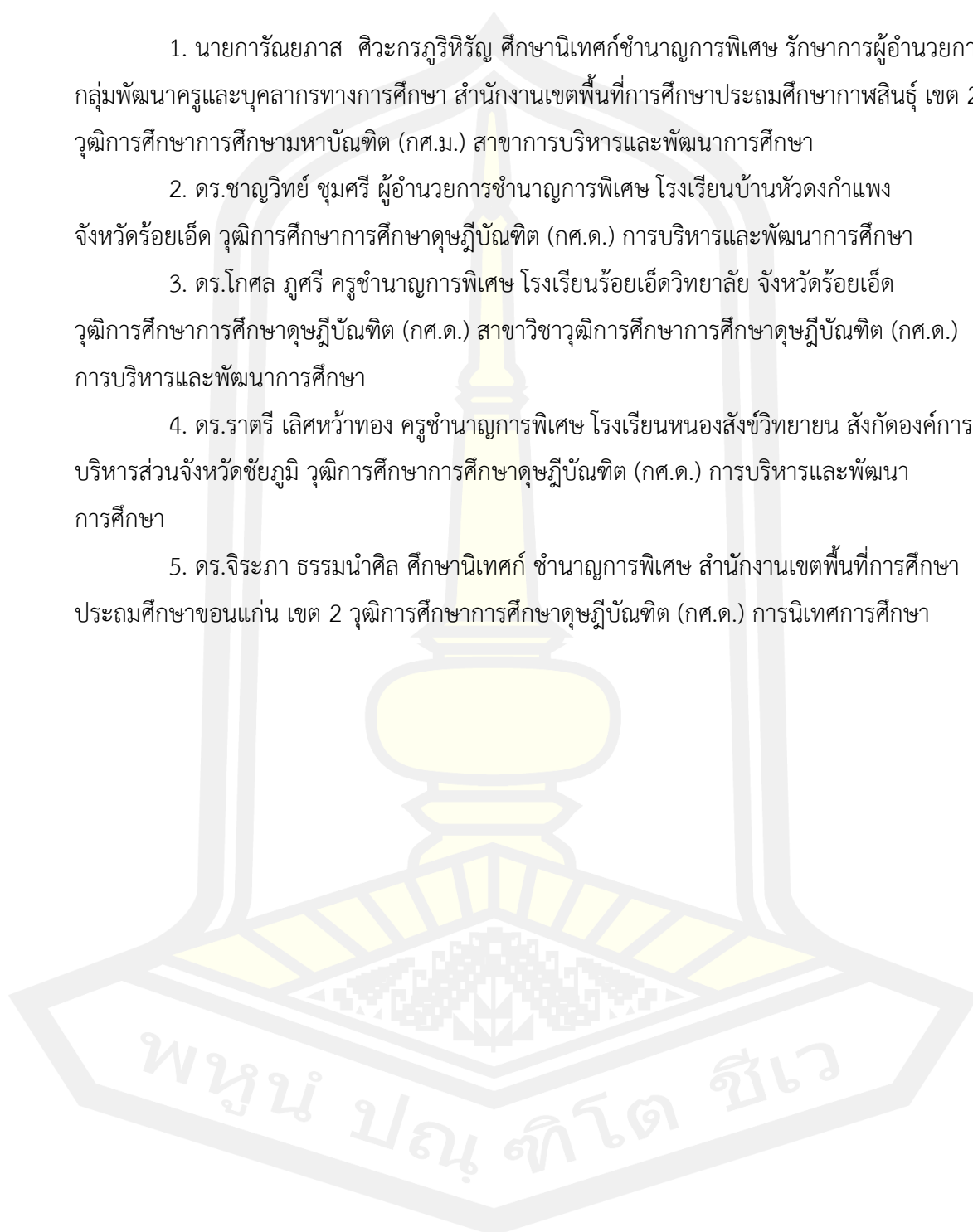

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

พหุจน์ ปณฺ ทิโต สีเว

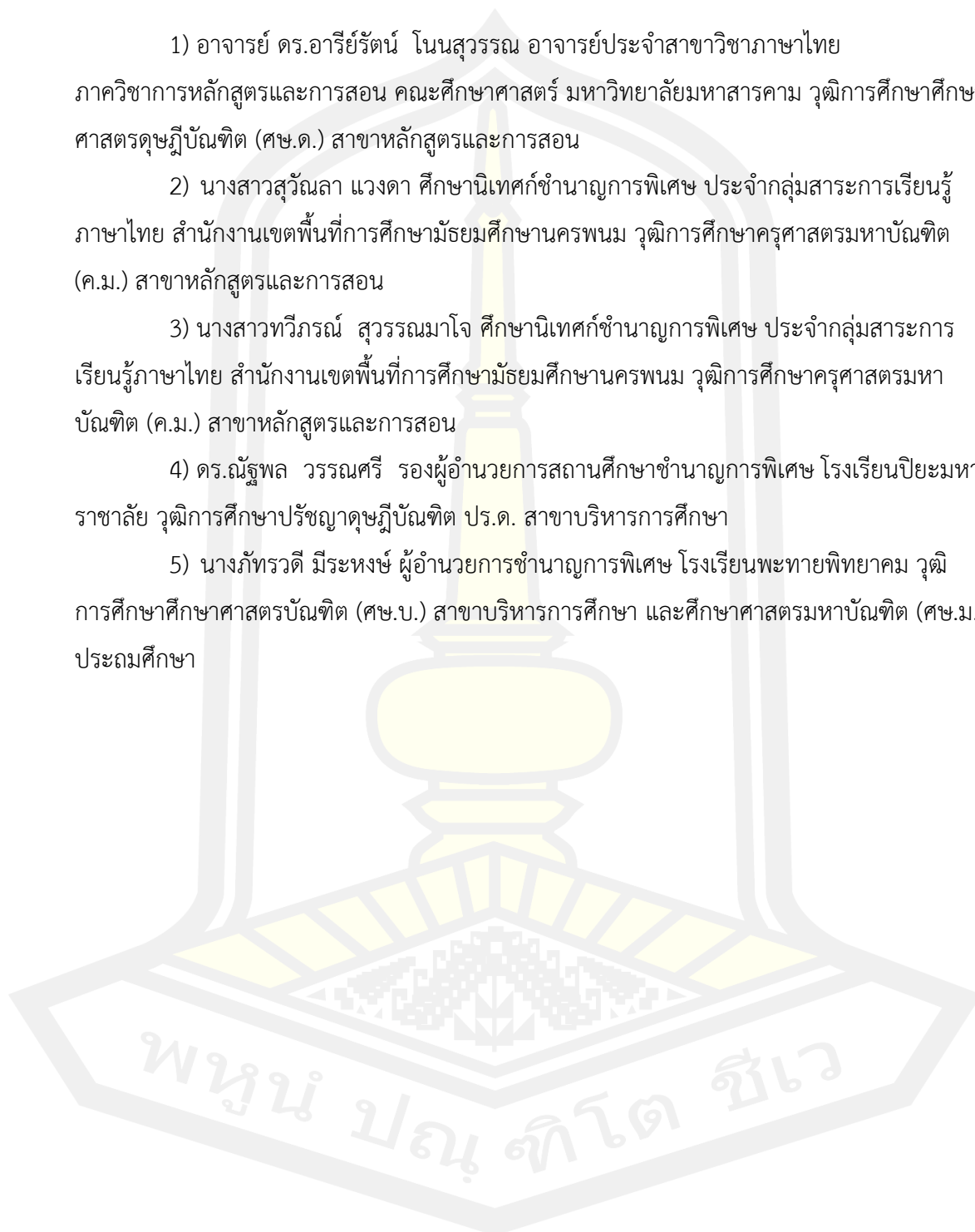
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

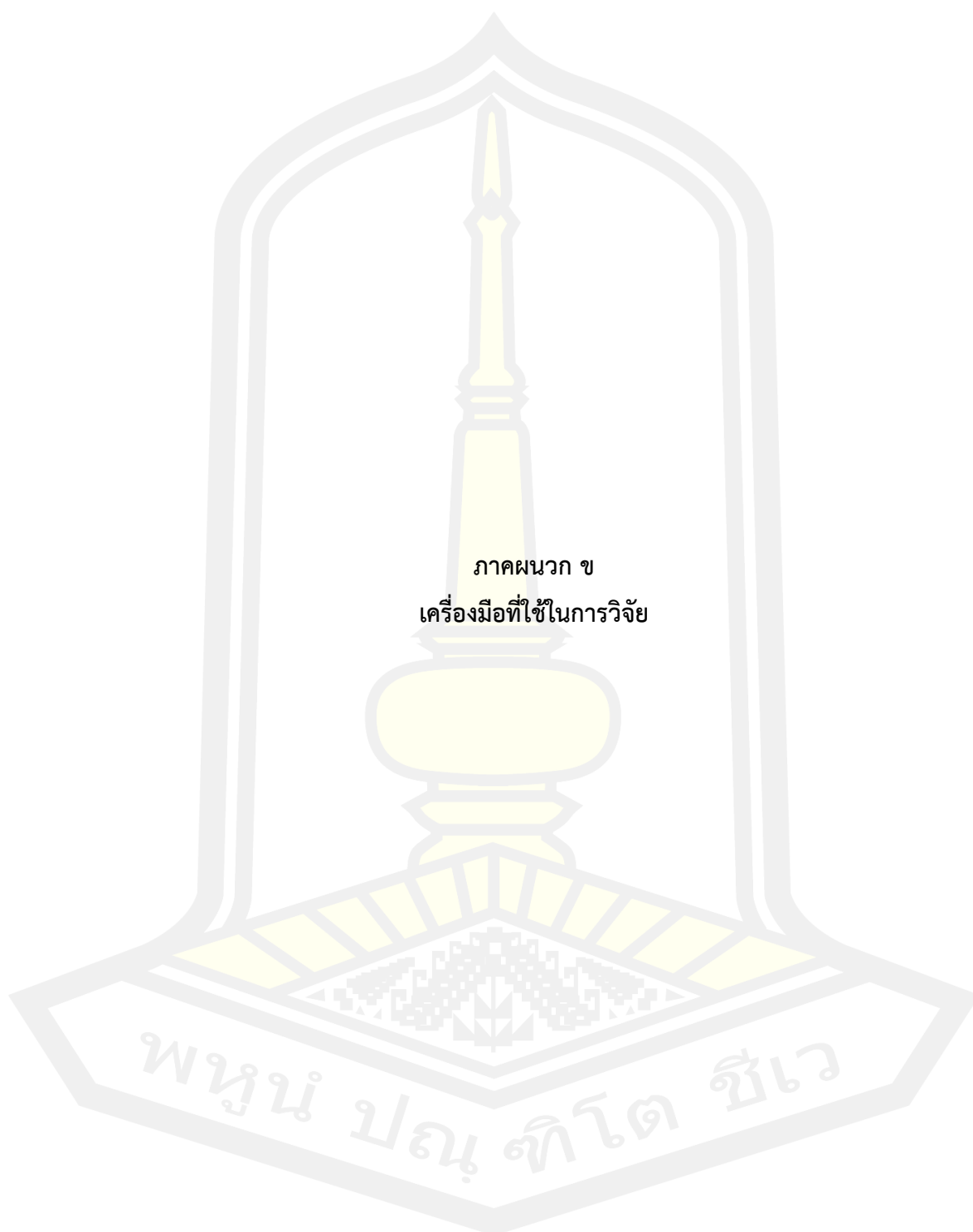
1. นายการัณยภาส ศิวะกรภูริหรือญ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ รักษาการผู้อำนวยการ
กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2
วุฒิการศึกษาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการบริหารและพัฒนการศึกษา
2. ดร.ชาญวิทย์ ชุมศรี ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหัวดงกำแพง
จังหวัดร้อยเอ็ด วุฒิการศึกษาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) การบริหารและพัฒนการศึกษา
3. ดร.โกศล ภูศรี ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย จังหวัดร้อยเอ็ด
วุฒิการศึกษาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาวิชาวุฒิการศึกษาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.)
การบริหารและพัฒนการศึกษา
4. ดร.ราตรี เลิศหว่าทอง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหนองสังข์วิทยายน สังกัดองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ วุฒิการศึกษาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) การบริหารและพัฒนา
การศึกษา
5. ดร.จิระภา ธรรมนำดี ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 วุฒิการศึกษาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) การนิเทศการศึกษา

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในตรวจสอบยืนยัน ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม

- 1) อาจารย์ ดร.อารีย์รัตน์ โนนสุวรรณ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย
ภาควิชาการหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วุฒิการศึกษาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ศษ.ด.) สาขาหลักสูตรและการสอน
- 2) นางสาวสุวิณลา แวงดา ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม วุฒิการศึกษาครุศาสตรมหาบัณฑิต
(ค.ม.) สาขาหลักสูตรและการสอน
- 3) นางสาวทวีภรณ์ สุวรรณมาโจ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ประจำกลุ่มสาระการ
เรียนรู้ภาษาไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม วุฒิการศึกษาครุศาสตรมหา
บัณฑิต (ค.ม.) สาขาหลักสูตรและการสอน
- 4) ดร.ณัฐพล วรรณศรี รองผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ โรงเรียนปิยะมหา
ราชาลัย วุฒิการศึกษาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. สาขาบริหารการศึกษา
- 5) นางภัทรวดี มีระหงษ์ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพะทายพิทยาคม วุฒิ
การศึกษาศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) สาขาบริหารการศึกษา และศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)
ประถมศึกษา

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุบัณฑิตวิทยา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความมุ่งหมายของการวิจัย คือ

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

แบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำนวน 37 ข้อ

ตอนที่ 3 ความต้องการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 5 ข้อ

ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านให้ข้อมูลที่ตรงกับความจริงมากที่สุด ข้อมูลที่ได้จะไม่ มีผลกระทบต่อท่านและการปฏิบัติหน้าที่ของท่านแต่อย่างใด เมื่อตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว โปรดส่งคืน ภายในวันที่ ตามหน้าซองจดหมายที่แนบมาพร้อมนี้ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลจะนำเสนอในภาพรวม เท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นายภูกร วรวงศ์สิริ

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงต่อสถานภาพของท่าน

1. วุฒิการศึกษาสูงสุด

- ปริญญาตรี
 ปริญญาโท
 ปริญญาเอก

2. ขนาดสถานศึกษาที่ทำการสอน

- ขนาดเล็ก
 ขนาดกลาง
 ขนาดใหญ่
 ขนาดใหญ่พิเศษ

3. ท่านจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาไทยระดับชั้นใด

- มัธยมศึกษาตอนต้น
 มัธยมศึกษาตอนปลาย
 มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย

4. ประสบการณ์สอนวิชาภาษาไทย

- 0-2 ปี
 3-5 ปี
 6 ปีขึ้นไป

5. วิทยฐานะ

- ไม่มี
 ชำนาญการ
 ชำนาญการพิเศษ
 เชี่ยวชาญ หรือเชี่ยวชาญพิเศษ

ตอนที่ 3 ความต้องการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

คำชี้แจง

หากมีการจัดโปรแกรมการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู ในความคิดของท่าน ท่านมีความประสงค์ได้รับการพัฒนาด้านใดมากที่สุด

โปรดเรียงลำดับจากมากไปน้อย โดยเขียนเลข 1-5 ตามความต้องการ

- การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน
- การฝึกคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และมีวิจารณ์ญาณ
- การมีและใช้สื่อการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม
- การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน
- การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นายภูวกร วรวงศ์สิริ

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พหุบัณฑิต โท ชีวะ

แบบสัมภาษณ์สถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best practices) สำหรับการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีความมุ่งหมายเพื่อต้องการทราบแนวทางหรือการปฏิบัติที่เป็นเลิศของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 การปฏิบัติที่เป็นเลิศของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

3. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาเพื่อมุ่งเน้นประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น ซึ่งไม่มีผลกระทบหรือเกิดความเสียหายต่อหน่วยงานหรือบุคคลที่ให้ข้อมูลแต่อย่างใด โดยหน่วยงานของท่าน เป็นสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best practices) จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นายภูวกร วรวงศ์สิริ

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบริหารและพัฒนาศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พหุ อนุ ทัต ชีเว

2. การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณ์ญาณ

โรงเรียนของท่านได้ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกให้เกิดกระบวนการคิดอย่างละเอียด และแยกแยะองค์ประกอบสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลและเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา ตัดสินใจ หรือข้อสรุปจากข้อมูลที่เป็นจริงมากกว่าอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมหรือไม่/อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

โรงเรียนของท่านมีหรือใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนเทคนิควิธีหรือกิจกรรม และแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามความมุ่งหมายได้อย่างเหมาะสมหรือไม่/อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

พูน บณู ทิโต ชิว

4. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน

โรงเรียนของท่านได้จัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด และสร้างองค์ความรู้และจัดการกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ เช่น การอภิปราย การโต้วาที การแสดงบทบาทสมมติ หรือไม่/ได้อย่างไร

5. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

โรงเรียนของท่านจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนควรจะได้รับ โดยครูเป็นผู้จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ที่กระตุ้น ทำทหาย ให้กำลังใจ และช่วยแก้ปัญหาหรือชี้แนะ หรือไม่/ได้อย่างไร

6. โรงเรียนของท่านมีผลงานจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยหรือไม่ ถ้ามี อะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. โรงเรียนของท่านมีการดำเนินการ/โครงการ/กิจกรรม เกี่ยวกับการพัฒนาอ่านหรือการเขียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. ท่านมีความเห็นอย่างไรกับแนวทางการพัฒนาครูภาษาไทย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

คำชี้แจง

แบบประเมินโปรแกรมฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความมุ่งหมายของการวิจัย คือ

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม
2. แบบประเมินนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ซึ่งผู้วิจัยได้แนบมาพร้อมแบบประเมินนี้
3. แบบประเมินแบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ
 - ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม
 ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นายภูวกร วรวงศ์สิริ

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

องค์ประกอบโปรแกรม	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
กิจกรรม										
6.การประเมินผล										
6.1 การประเมินความรู้ความเข้าใจ										
6.2 การประเมินพฤติกรรม										
6.3 การประเมินรายงานผล										

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ภาคผนวก ค
การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุบัณฑิตวิทยา

ตาราง 23 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างตัวชี้วัดกับข้อความ (Index Of Congruence : IOC)
การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา นครพนม

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม	ค่าเฉลี่ย IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	0	0	+1	3	0.60	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	-1	+1	+1	3	0.60	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 23 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม	ค่าเฉลี่ย IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
35	+1	+1	-1	+1	+1	3	0.60	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
38	+1	+1	-1	-1	+1	1	0.20	ใช้ไม่ได้
39	+1	0	+1	-1	+1	2	0.40	ใช้ไม่ได้
40	+1	0	+1	-1	+1	2	0.40	ใช้ไม่ได้

ตาราง 24 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy})		ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy})	
	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์		สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
1	0.362*	0.921*	20	0.606*	0.892*
2	0.512*	0.954*	21	0.51*	0.952*
3	0.584*	0.91*	22	0.537*	0.997*
4	0.384*	0.967*	23	0.457*	0.945*
5	0.317*	0.949*	24	0.481*	0.956*
6	0.41*	0.916*	25	0.644*	0.976*
7	0.537*	0.889*	26	0.661*	0.986*
8	0.394*	0.938*	27	0.56*	0.968*
9	0.539*	0.731*	28	0.413*	0.938*
10	0.496*	0.979*	29	0.44*	0.979*
11	0.565*	0.867*	30	0.514*	0.997*
12	0.614*	0.99*	31	0.469*	0.936*
13	0.529*	0.866*	32	0.664*	0.935*
14	0.625*	0.958*	33	0.444*	0.96*
15	0.472*	0.95*	34	0.329*	0.964*
16	0.557*	0.986*	35	0.449*	0.873*
17	0.658*	0.96*	36	0.654*	0.88*
18	0.588*	0.968*	37	0.539*	0.767*
19	0.548*	0.94*			

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน		ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์	
Reliability Statistics		Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items	Cronbach's Alpha	N of Items
0.933	37	0.996	37

ภาคผนวก ง

โปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

พูน ปณฺ ทิโต ชีเว

โปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา นครพนม

จัดทำโดย

นายภูวกร วรวงศ์สิริ

นิสิตระดับปริญญาโท

สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

โปรแกรมนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)

สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คำนำ

โปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษานครพนมนี้ เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่องการพัฒนาโปรแกรมด้านการ จัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โปรแกรม นี้พัฒนาขึ้นเพื่อเป็นคู่มือสำหรับการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู โดยแบ่งเนื้อหา ออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 บทนำประกอบด้วย หลักการและเหตุผล จุดประสงค์ เป้าหมาย เนื้อหา กิจกรรม วิธีการดำเนินการพัฒนา และการประเมินผล ส่วนที่ 2 คือ รายละเอียดการดำเนินการตาม โปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า โปรแกรมนี้จะเป็นที่คู่มือสำหรับการพัฒนาด้าน การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู และสถานศึกษาในบริบทใกล้เคียงได้เป็นอย่างดี

ภูวกร วรวงศ์สิริ

นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สารบัญ

บทนำ

หลักการและเหตุผล

จุดประสงค์

เป้าหมาย

เนื้อหากิจกรรม

วิธีการดำเนินการพัฒนา

การประเมินผล

รายละเอียดการดำเนินโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู

Module 1 การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ

Module 2 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน

Module 3 การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

Module 4 การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน

Module 5 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

พหุบัณฑิต ชีวะ

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยมีความสำคัญเนื่องจากภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบบการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนมยังอยู่ระดับที่ต้องพัฒนาและนักเรียนบางส่วนมีปัญหาด้านการอ่านการเขียน และจากการประเมินความสามารถด้านการอ่านการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 พบว่าผลการประเมินพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับ “ดี” แต่ยังมีนักเรียนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับ “ปรับปรุง” คิดเป็นร้อยละ 3.02 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครพนม, 2564) ซึ่งแม้จะเป็นส่วนน้อยแต่ก็ไม่สามารถละทิ้งได้

ปัจจัยประการหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทยของผู้เรียนได้นั้น คือการพัฒนาครูผู้สอนภาษาไทยให้มีศักยภาพด้านการจัดการเรียนรู้จะสามารถส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทยมากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้สร้างโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครพนม เพื่อพัฒนาครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทยให้มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ โดยแบ่งออกเป็น 5 Module ได้แก่

Module 1 การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณ์ญาณ

Module 2 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน

Module 3 การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

Module 4 การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน

Module 5 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

โดยใช้หลักการพัฒนาคู รูปแบบ 70-20-10 คือ 70% มาจากการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง หรือ ประสบการณ์ (Experience) ในการทำงานที่ท้าทาย 20% มาจากการเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยน หรือการมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับผู้อื่น 10% มาจากการเรียนรู้ด้วยการเรียนในห้องหรือตามหลักสูตร (Education) ซึ่งโปรแกรมการพัฒนานี้จะเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารและครูสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครพนม ในการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยอันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในการเรียนรู้วิชาภาษาไทยต่อไป

2. จุดประสงค์

เพื่อพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครพนม

3. เป้าหมาย

3.1 เชิงปริมาณ

ครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครพนม จำนวน 118 คน

3.2 เชิงคุณภาพ

ครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครพนมมีการจัดการเรียนรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. เนื้อหากิจกรรม

Module 1 การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ

เนื้อหาในโมดูลนี้มุ่งพัฒนาครูให้เกิดทักษะและมีความรู้ ความเข้าใจวิธีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ ซึ่งหมายถึง การฝึกให้เกิดกระบวนการคิดอย่างละเอียด และแยกแยะองค์ประกอบสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลและเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา ตัดสินใจ หรือข้อสรุปจากข้อมูลที่เป็นจริงมากกว่าอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

Module 2 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน

เนื้อหาในโมดูลนี้มุ่งพัฒนาครูให้เกิดทักษะและมีความรู้ ความเข้าใจในการออกแบบหรือสร้างสรรค์วิธีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอย่างหลากหลาย โดยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน ซึ่งหมายถึง มีการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด และสร้างองค์ความรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ เช่น การอภิปราย การโต้วาที การแสดงบทบาทสมมติ

Module 3 การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

เนื้อหาในโมดูลนี้มุ่งพัฒนาครูให้เกิดทักษะและมีความรู้ ความเข้าใจการสร้างสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งหมายถึง มีหรือใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนเทคนิควิธีหรือกิจกรรม และแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามความมุ่งหมายได้อย่างเหมาะสม

Module 4 การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน

เนื้อหาในโมดูลนี้มุ่งพัฒนาครูให้เกิดทักษะและมีความรู้ ความเข้าใจการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนให้แก่ผู้เรียน ซึ่งหมายถึง การสอนให้ผู้เรียนให้ได้ปฏิบัติจนเกิดความคล่องแคล่วหรือชำนาญในการใช้ภาษาทั้งในการฟัง พูด อ่าน เขียน อย่างบูรณาการหรือสัมพันธ์กัน

Module 5 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เนื้อหาในโมดูลนี้มุ่งพัฒนาครูให้เกิดทักษะและมีความรู้ ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งหมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนควรจะได้รับ โดยครูเป็นผู้จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ที่กระตุ้น ท้าทาย ให้กำลังใจ และช่วยแก้ปัญหาหรือชี้แนะ

5. วิธีการดำเนินการพัฒนา

วิธีการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยจะใช้วิธีการพัฒนาเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการพัฒนาให้ผู้เข้ารับการพัฒนาสามารถนำไปเป็นหลักการในการพัฒนาตนเองต่อไปอย่างต่อเนื่อง (Continuous Self Development) ได้แก่ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ร้อยละ 70 การเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยน ร้อยละ 20 การเรียนรู้ด้วยการเรียนในห้องหรือตามหลักสูตร ร้อยละ 10 ซึ่งเป็นหลักการของกรอบการพัฒนาคณาจารย์ที่ได้รับยอมรับอย่างกว้างขวางของ McCall, Eichinger และ Lombardo (1996) โดยใช้เวลาทั้งสิ้น 60 ชั่วโมง เมื่อเทียบร้อยละของกรอบการพัฒนาได้ดังนี้

การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ร้อยละ 70 คิดเป็น 42 ชั่วโมง

การเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยน ร้อยละ 20 คิดเป็น 12 ชั่วโมง

การเรียนรู้ด้วยการเรียนในห้อง ร้อยละ 10 คิดเป็น 6 ชั่วโมง

รายละเอียดการดำเนินการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

โมดูล	วิธีการพัฒนา	เนื้อหากิจกรรม	ระยะเวลา
-	การอบรม	ปฐมนิเทศ ชี้แจงวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และวิธีการดำเนินการ	1 ชม.
Module 1 การฝึกการคิด วิเคราะห์อย่างมี เหตุผลและมี วิจารณญาณ	การอบรมเชิง ปฏิบัติการ	วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบและ จัดกิจกรรมการฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมี เหตุผลและมีวิจารณญาณ	1 ชม.
	การประชุม แลกเปลี่ยน ความรู้	แบ่งกลุ่ม ร่วมกันระดมสมอง ออกแบบการ จัดการเรียนรู้ อภิปรายกลุ่ม การศึกษาดูงาน และร่วมกันประเมินผล	2 ชม.
	การบูรณาการ ปฏิบัติงานด้วย ตนเอง	ปฏิบัติการประยุกต์ความรู้และบูรณาการ ความรู้ไปใช้ในสถานศึกษาของตนเอง สร้าง และฝึกการฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมี เหตุผลและมีวิจารณญาณให้แก่ผู้เรียน	10 ชม.
Module 2 การจัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมการ แสดงออกและมี ส่วนร่วมของผู้เรียน	การอบรมเชิง ปฏิบัติการ	วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบและ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมี ส่วนร่วมของผู้เรียน	1 ชม.
	การประชุม แลกเปลี่ยน ความรู้	แบ่งกลุ่ม ร่วมกันระดมสมอง ออกแบบการ จัดการเรียนรู้ อภิปรายกลุ่ม การศึกษาดูงาน และร่วมกันประเมินผล	2 ชม.
	การบูรณาการ ปฏิบัติงานด้วย ตนเอง	ปฏิบัติการประยุกต์ความรู้และบูรณาการ ความรู้ไปใช้ในสถานศึกษาของตนเอง ออกแบบและจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการ แสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน	10 ชม.
Module 3 การมีสื่อการเรียนรู้ และใช้ประกอบ จัดการเรียนรู้ได้ อย่างเหมาะสม	การอบรมเชิง ปฏิบัติการ	วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างสื่อการ เรียนรู้และการใช้สื่อประกอบจัดการเรียนรู้	1 ชม.
	การประชุม แลกเปลี่ยน ความรู้	แบ่งกลุ่ม ร่วมกันระดมสมอง ออกแบบการ จัดการเรียนรู้ อภิปรายกลุ่ม การศึกษาดูงาน และร่วมกันประเมินผล	2 ชม.

	การบูรณาการ ปฏิบัติงานด้วย ตนเอง	ปฏิบัติการประยุกต์ความรู้และบูรณาการ ความรู้ไปใช้ในสถานศึกษาของตนเอง สร้างและใช้สื่อการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	8 ชม.
Module 4 การฝึกทักษะการ ฟัง พูด อ่าน เขียน	การอบรมเชิง ปฏิบัติการ	วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการ ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน	1 ชม.
	การประชุม แลกเปลี่ยน ความรู้	แบ่งกลุ่ม ร่วมกันระดมสมอง ออกแบบการ จัดการเรียนรู้ อภิปรายกลุ่ม การศึกษาดูงาน และร่วมกันประเมินผล	2 ชม.
	การบูรณาการ ปฏิบัติงานด้วย ตนเอง	ปฏิบัติการประยุกต์ความรู้และบูรณาการ ความรู้ไปใช้ในสถานศึกษาของตนเอง สร้างแบบฝึกหรือจัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะ การฟัง พูด อ่าน เขียน	8 ชม.
Module 5 การจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	การอบรมเชิง ปฏิบัติการ	วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1 ชม.
	การประชุม แลกเปลี่ยน ความรู้	แบ่งกลุ่ม ร่วมกันระดมสมอง ออกแบบการ จัดการเรียนรู้ อภิปรายกลุ่ม การศึกษาดูงาน และร่วมกันประเมินผล	2 ชม.
	การบูรณาการ ปฏิบัติงานด้วย ตนเอง	ปฏิบัติการประยุกต์ความรู้และบูรณาการ ความรู้ไปใช้ในสถานศึกษาของตนเอง โดยจัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	6 ชม.
-	การประชุม แลกเปลี่ยน ความรู้	สรุปผลและประเมินผลการพัฒนาด้านการ จัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม	2
รวม			60 ชม.

เนื่องจากผู้รับการพัฒนาเป็นครูและบุคลากรทางการศึกษามีงานประจำคือการสอนใน
สถานศึกษา ดังนั้นกรอบระยะเวลาของการพัฒนาจึงควรอยู่ในภาคเรียนและใช้เวลาทั้งกระบวนการ
ประมาณ 3 เดือน ซึ่งการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง จำนวน 42 ชั่วโมง เป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ใน

สถานการณ์จริง ดังนั้นครูที่ได้รับการพัฒนาจึงต้องบูรณาการความรู้และปฏิบัติงานในสถานศึกษาจริง รวมถึงบูรณาการความรู้ทั้ง 5 โมดูล ตามความเหมาะสมของกรอบการพัฒนา และแต่ละโมดูลจะมีการศึกษาดูงานและการพัฒนาโดยการเรียนรู้ด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการและการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน 2 ครั้ง รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางการพัฒนาครู โปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

ตารางการอบรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ครั้งที่ 1		
เวลา	เนื้อหา/กิจกรรม วันที่ 1	เนื้อหา/กิจกรรม วันที่ 2
08.00-09.00	ลงทะเบียน	ลงทะเบียน
09.00-10.00	ปฐมนิเทศเพื่อสร้างความเข้าใจ	Module 3 การอบรมเชิงปฏิบัติการ การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม
10.00-11.00	Module 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และมีวิจารณ์ญาณ	อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิด Module 3
11.00-12.00		Module 4 การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน
12.00-13.00	พักรับประทานอาหารกลางวัน	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00-14.00	อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิด Module 1	อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิด Module 4
14.00-15.00	Module 2 การอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดการกิจกรรมที่ส่งเสริมการ แสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน	Module 5 การอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
15.00-16.00	อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิด Module 2	อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิด Module 5
การศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศ (เชิญมาจัดนิทรรศการร่วมกัน) จำนวน 4 ชั่วโมง		
บูรณาการความรู้และปฏิบัติงานในสถานศึกษา รวมถึงบูรณาการความรู้ทั้ง 5 โมดูล จำนวน 42 ชั่วโมง		

ตารางการอบรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ครั้งที่ 2	
เวลา	เนื้อหา/กิจกรรม
08.00-09.00	ลงทะเบียน
09.00-11.00	นำเสนอผลการพัฒนาและร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิด
11.00-12.00	สรุปผลและประเมินผลการพัฒนา

จากตารางมีกำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการดังนี้ ครั้งที่ 1 เป็นการอบรมให้ความรู้สร้างความเข้าใจ และอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย จัดขึ้น 2 วัน จากนั้นกำหนดการศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศ โดยเชิญสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติและผู้เชี่ยวชาญมาจัดนิทรรศการในลักษณะประชุมวิชาการร่วมกัน 1 ครั้ง ก่อนการบูรณาการความรู้และปฏิบัติงานในสถานศึกษารวมถึงบูรณาการความรู้ทั้ง 5 โมดูล และครั้งที่ 2 เป็นการนำเสนอผลการพัฒนา ร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิด และสรุปผลและประเมินผลการพัฒนา

6. การประเมินผล

6.1 วิธีวัด

- 1) ประเมินความรู้ความเข้าใจโดยใช้วิธีการทำแบบทดสอบวัดความรู้จากเนื้อหาทั้ง 5 โมดูล
- 2) ประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติ
- 3) ประเมินรายงานการอบรมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

6.2 เครื่องมือ

- 1) แบบทดสอบวัดความรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย
- 2) แบบประเมินพฤติกรรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย
- 3) แบบประเมินรายงานผลการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

6.3 เกณฑ์

- 1) เกณฑ์การวัดความรู้ ผ่านเกณฑ์เมื่อได้คะแนนจากการทดสอบวัดความรู้ มากกว่าร้อยละ 80
- 2) เกณฑ์การประเมินพฤติกรรม ผ่านเกณฑ์เมื่อได้คะแนนการประเมินพฤติกรรม ในระดับมาก

3) เกณฑ์รายงานผลการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ผ่านเกณฑ์เมื่อได้
คะแนนระดับคุณภาพ ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย	การแปลความ
4.51-5.00	ครูสามารถจัดการเรียนรู้ภาษาไทยได้ในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	ครูสามารถจัดการเรียนรู้ภาษาไทยได้ในระดับมาก
2.51-3.50	ครูสามารถจัดการเรียนรู้ภาษาไทยได้ในระดับปานกลาง
1.51-2.50	ครูสามารถจัดการเรียนรู้ภาษาไทยได้ในระดับน้อย
1.00-1.50	ครูสามารถจัดการเรียนรู้ภาษาไทยได้ในระดับน้อยที่สุด

รายละเอียดการดำเนินโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู
Module 1 การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ

หลักการ

การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ หมายถึง การฝึกให้เกิดกระบวนการคิดอย่างละเอียด และแยกแยะองค์ประกอบสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลและเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา ตัดสินใจ หรือข้อสรุปจากข้อมูลที่เป็นจริงมากกว่าอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาก่อเกิดความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติการเกี่ยวกับการฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณได้

เนื้อหา

การส่งเสริมกระบวนการคิด

ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดอย่างละเอียด และตอบคำถามจากสิ่งที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดแยกแยะองค์ประกอบสิ่งต่าง ๆ หรือแยกเนื้อหา หรือเรียงลำดับเหตุการณ์อย่างมีเหตุผลจากเรื่องที่อ่าน

การสรุปใจความสำคัญและนำไปใช้

ผู้เรียนสามารถสรุปใจความสำคัญ และนำสาระจากเรื่องที่อ่านไปแก้ปัญหา ตัดสินใจหาข้อสรุป หรือประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

การแสดงความคิดเห็น

ผู้เรียนสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นจากข้อมูลหรือเรื่องที่อ่านได้อย่างเหมาะสม โดยอาศัยเหตุผลมากกว่าอารมณ์

การสร้างคำและแต่งประโยค

ผู้เรียนสามารถสร้างคำและแต่งประโยคได้อย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์

การเขียนบรรยาย

ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนเขียนบรรยายเป็นเรื่องราวได้อย่างสมเหตุสมผลและสร้างสรรค์

กิจกรรม

1. การฝึกอบรม (Training)

- การบรรยาย ให้ความรู้ สรุปลความหมาย ความสำคัญและวิธีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ
- แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เข้ารับการพัฒนากี่ยวกับวิธีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ
- กิจกรรม PLC (Professional Learning Community) เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือข้อคิดเห็น เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง และการนำไปพัฒนา
- ใบงาน

2. การศึกษาดูงาน (Site Visit)

- ศึกษาดูงานการศึกษาโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการเป็นเลิศ (Best Practice)
- รับคำแนะนำจากบุคลากรที่มีประสบการณ์และผลงานที่เป็นที่ประจักษ์ เพื่อนำไปใช้ในพัฒนาวิธีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

3. การฝึกปฏิบัติงานจริง (Intern Training)

- มอบหมายงาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และสร้างนวัตกรรมมาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาของตนเองสถานศึกษาของตนเอง
- กิจกรรมการนำเสนอผลงานการเข้ารับการพัฒนาคความรู้ การแลกเปลี่ยน และสรุปการเรียนรู้การฝึกปฏิบัติ

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินผลงานจากใบงาน
2. แบบบันทึกการเรียนรู้
3. การสังเกต

พหุบัณฑิต ชีวะ

ใบงานที่ 1

Module 1 การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ

1. สรุปและนิยามการฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณสำหรับผู้เรียน โดยนำเสนอเป็นแผนผังความคิด

รายละเอียดการดำเนินโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู
Module 2 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน

หลักการ

การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน หมายถึง มีการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด และสร้างองค์ความรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ เช่น การอภิปราย การโต้วาที การแสดงบทบาทสมมติ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาเกิดความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียนได้

เนื้อหา

การส่งเสริมการแสดงออก

ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก หรือ Active Learning และสร้างองค์ความรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนได้ค้นคว้า สืบเสาะความรู้ด้วยตนเอง เช่น การทำโครงการ การอภิปราย การโต้วาที การแสดงบทบาทสมมติ

การมีส่วนร่วมของผู้เรียน

ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ และผู้เรียนได้ร่วมวางแผนการจัดการเรียนรู้หรือกิจกรรมกับครู

กิจกรรม

1. การฝึกอบรม (Training)

- การบรรยาย ให้ความรู้ สรุปลความหมาย ความสำคัญ และวิธีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีมีส่วนร่วมของผู้เรียน
- แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เข้ารับการพัฒนา เกี่ยวกับวิธีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีมีส่วนร่วมของผู้เรียน
- กิจกรรม PLC (Professional Learning Community) เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือข้อคิดเห็น เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง และการนำไปพัฒนา
- ใบงาน

2. การศึกษาดูงาน (Site Visit)

- ศึกษาดูงานการศึกษาโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการเป็นเลิศ (Best Practice)
- รับคำแนะนำจากบุคลากรที่มีประสบการณ์และผลงานที่เป็นที่ประจักษ์ เพื่อนำไปใช้ในพัฒนาวิธีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

3. การฝึกปฏิบัติงานจริง (Intern Training)

- มอบหมายงาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และสร้างนวัตกรรมมาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาของตนเองสถานศึกษาของตนเอง
- กิจกรรมการนำเสนอผลงานการเข้ารับการพัฒนาความรู้ การแลกเปลี่ยน และสรุปการเรียนรู้การฝึกปฏิบัติ

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินผลงานจากใบงาน
2. แบบบันทึกการเรียนรู้
3. การสังเกต

พหุบัณฑิต ชีวะ

ใบงานที่ 2

Module 2 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน

1. สรุปและนิยามการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. นำเสนอแผนผังความคิดการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน

รายละเอียดการดำเนินโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู
Module 3 การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

หลักการ

การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน หมายถึง มีการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด และสร้างองค์ความรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ เช่น การอภิปราย การโต้วาที การแสดงบทบาทสมมติ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาเกิดความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติการเกี่ยวกับการมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมได้

เนื้อหา

การผลิตและใช้สื่อหรือนวัตกรรมการเรียนรู้

ครูผลิต หรือจัดหาและใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่ช่วยในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านการเขียนที่เหมาะสม และมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนรู้ และครูมีนวัตกรรม กิจกรรม หรือเทคนิควิธี การจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายตามความมุ่งหมาย

แหล่งเรียนรู้

โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาการอ่านการเขียน เช่น ห้องปฏิบัติการภาษาไทย

พหุ อนุ ทัต ชิว

กิจกรรม

1. การฝึกอบรม (Training)

- การบรรยาย ให้ความรู้ สรุปลความหมาย ความสำคัญ ของการมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม
- แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เข้ารับการพัฒนา เกี่ยวกับการมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม
- ออกแบบสื่อการเรียนรู้และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- กิจกรรม PLC (Professional Learning Community) เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือข้อคิดเห็น เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง และการนำไปพัฒนา
- ใบงาน

2. การศึกษาดูงาน (Site Visit)

- ศึกษาดูงานการศึกษาโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการเป็นเลิศ (Best Practice)
- รับคำแนะนำจากบุคลากรที่มีประสบการณ์และผลงานที่เป็นที่ประจักษ์ เพื่อนำไปใช้ในพัฒนาวิธีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

3. การฝึกปฏิบัติงานจริง (Intern Training)

- มอบหมายงาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และสร้างนวัตกรรมมาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาของตนเองสถานศึกษาของตนเอง
- กิจกรรมการนำเสนอผลงานการเข้ารับการพัฒนาความรู้ การแลกเปลี่ยน และสรุปการเรียนรู้การฝึกปฏิบัติ

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินผลงานจากใบงาน
2. แบบบันทึกการเรียนรู้
3. การสังเกต

พูน บณู ทิโต ชีเว

ใบงานที่ 3

Module 3 การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

1. สรุปและนิยามการมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

.....

.....

.....

.....

.....

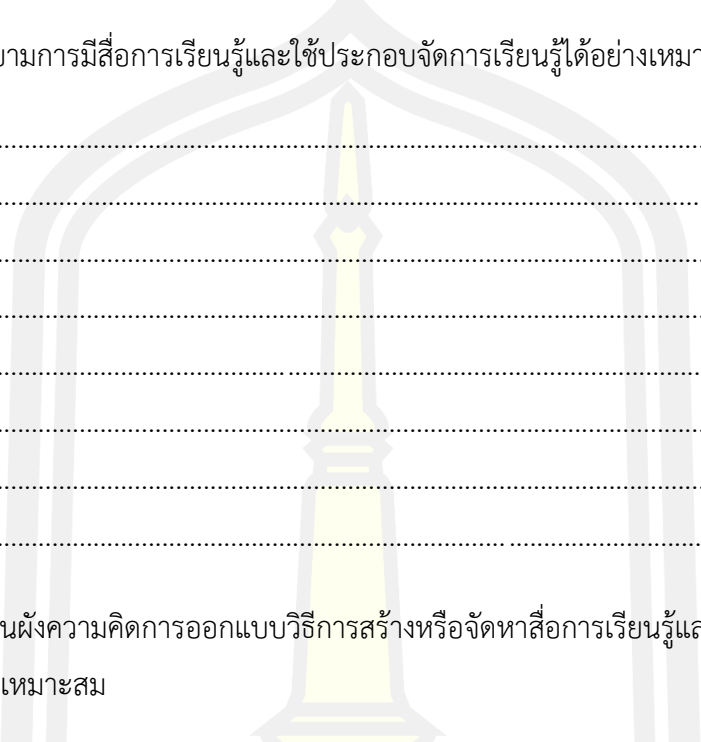
.....

.....

.....

.....

2. นำเสนอแผนผังความคิดการออกแบบวิธีการสร้างหรือจัดหาสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

รายละเอียดการดำเนินโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู

Module 4 การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน

หลักการ

การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนให้แก่ผู้เรียน หมายถึง การสอนให้ผู้เรียนให้ได้ปฏิบัติจนเกิดความคล่องแคล่วหรือชำนาญในการใช้ภาษาทั้งในการฟัง พูด อ่าน เขียน อย่างบูรณาการหรือสัมพันธ์กัน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาเกิดความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติการเกี่ยวกับการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนได้

เนื้อหา

การอ่านแจกลูกสะกดคำ หมายถึง กระบวนการขั้นพื้นฐานของการนำเสียงพยัญชนะต้น สระวรรณยุกต์ และเสียงตัวสะกดมาประสมเสียงกัน ทำให้ออกเสียงคำต่าง ๆ ที่มีความหมายในภาษาไทย โดยครูต้องสอนให้ผู้เรียนรู้จักรูปและเสียงของพยัญชนะก่อน และควรเริ่มจากการสอนสระเสียงยาวง่าย ๆ เช่น สระ ะ ในแม่ ก กา ก่อนแล้วจึงไปในสระที่ออกเสียงยากขึ้น

การอ่านคำ กลุ่มคำ ข้อความ และประโยค หมายถึง การให้นักเรียนรู้จักคำพื้นฐาน แล้วฝึกอ่านคำ กลุ่มคำ ข้อความ หรือประโยคง่าย ๆ โดยครูพาสะกดและพาอ่านก่อนจึงให้นักเรียนฝึกอ่านด้วยตนเอง

การอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึง การอ่านเพื่อให้ได้ใจความสำคัญของเรื่องราว ซึ่งสำหรับผู้เรียนที่ฟังฝึกอ่านหรือมีปัญหาการอ่าน ครูควรหาเรื่องที่อ่านง่าย ไม่ซับซ้อน และไม่ยาวมากให้ผู้เรียนอ่าน เมื่ออ่านจบให้ครูตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบจากเนื้อหาที่นำมาอ่าน

การคัดลายมือ หมายถึง การฝึกเขียนตัวอักษรไทยให้ถูกต้องตามอักขรวิธีหรือหลักการเขียนคำไทย เพื่อความถูกต้องของตัวอักษรไทย สวยงาม เขียนให้อ่านง่าย มีช่องไฟ มีวรรคตอน และวางตัวอักษรเสมอกัน วางพยัญชนะ สระและวรรณยุกต์ให้ถูกตำแหน่ง ตัวสะกดการันต์ถูกต้อง

การเขียนคำ กลุ่มคำ ข้อความ และประโยค หมายถึง การฝึกเขียนคำ กลุ่มคำ ข้อความ และประโยค จากคำพื้นฐานที่ครูพาฝึกอ่าน

การเขียนตามคำบอก หมายถึง การให้นักเรียนเขียนคำศัพท์ด้วยตนเอง โดยครูอ่าน ออกเสียงคำให้ฟังทีละคำ ซึ่งคำศัพท์ที่นำไปให้ผู้เรียนเขียนตามคำบอกควรเป็นศัพท์พื้นฐานที่เป็นคำ หรือกลุ่มคำ หรือข้อความที่ผูกไว้เป็นเรื่อง ซึ่งผู้เรียนรู้จักหรือได้คัดลายมือแล้ว

กิจกรรม

1. การฝึกอบรม (Training)

- การบรรยาย ให้ความรู้ สรุปลความหมาย ความสำคัญ และวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อ การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน
- แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เข้ารับการพัฒนา เกี่ยวกับการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน
- ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน
- กิจกรรม PLC (Professional Learning Community) เพื่อการแลกเปลี่ยน เรียนรู้หรือข้อคิดเห็น เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง และการนำไปพัฒนา
- ใบงาน

2. การศึกษาดูงาน (Site Visit)

- ศึกษาดูงานการศึกษาโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการเป็นเลิศ (Best Practice)
- รับคำแนะนำจากบุคลากรที่มีประสบการณ์และผลงานที่เป็นที่ประจักษ์ เพื่อ นำไปใช้ในพัฒนาวิธีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

3. การฝึกปฏิบัติงานจริง (Intern Training)

- มอบหมายงาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และสร้างนวัตกรรมมาเพื่อเป็น แนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาของตนเองสถานศึกษาของตนเอง
- กิจกรรมการนำเสนอผลงานการเข้ารับการพัฒนาความรู้ การแลกเปลี่ยน และสรุป การเรียนรู้การฝึกปฏิบัติ

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินผลงานจากใบงาน
2. แบบบันทึกการเรียนรู้
3. การสังเกต

ใบงานที่ 4

Module 4 การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

1. สรุปและนิยามการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน

.....

.....

.....

.....

.....

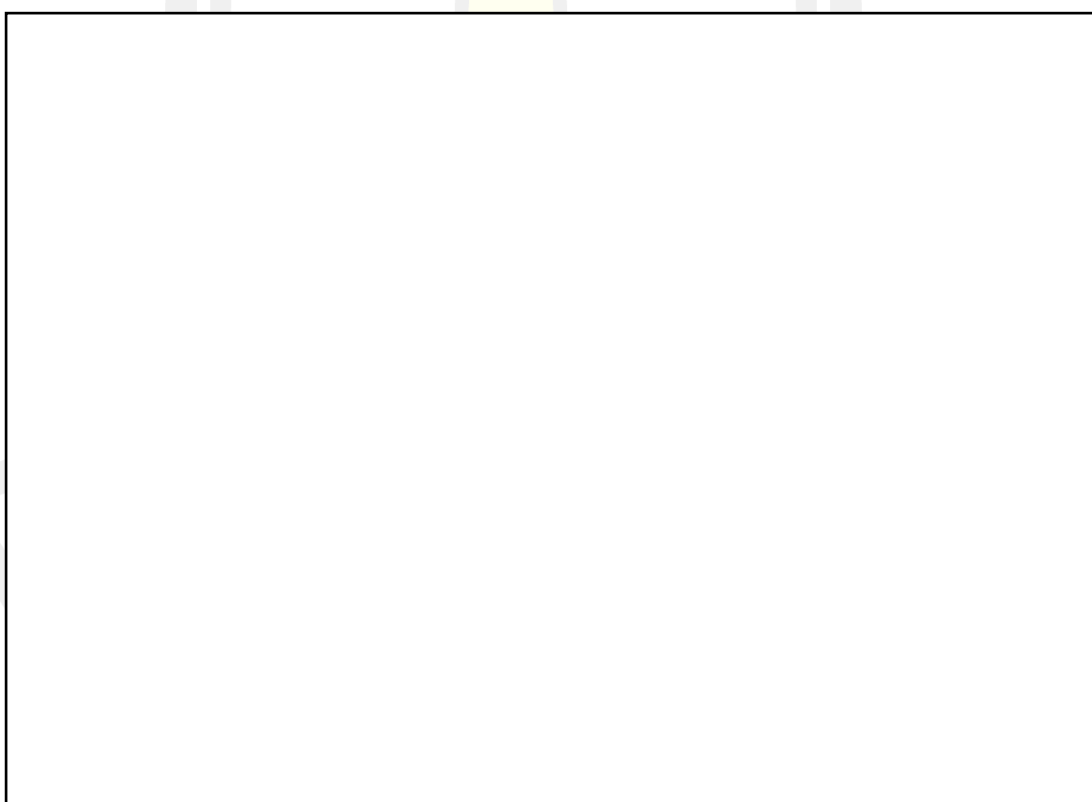
.....

.....

.....

.....

2. นำเสนอแผนผังความคิดการออกแบบวิธีการการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน

รายละเอียดการดำเนินโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู

Module 5 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

หลักการ

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนควรจะได้รับ โดยครูเป็นผู้จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ที่กระตุ้น ทำท่าย ให้กำลังใจ และช่วยแก้ปัญหาหรือชี้แนะ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาเกิดความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้

เนื้อหา

การเรียนรู้ด้วยตนเอง

ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

การคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน

ครูจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและยึดความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ คัดกรองและจำแนกผู้เรียนตามศักยภาพ และครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการที่แตกต่างระหว่างบุคคล

การจัดบรรยากาศชั้นเรียน

ครูเป็นผู้จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ที่กระตุ้น ทำท่าย ให้กำลังใจ และช่วยแก้ปัญหาหรือชี้แนะ โดยครูจัดกิจกรรมแข่งขันทักษะ หรือเกมประกอบการเรียนในชั้น จัดสอนซ่อมเสริมและหาวิธีแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนที่มีปัญหาการอ่านการเขียนและจัดการเรียนรู้แบบเสริมทักษะให้กับผู้เรียนที่มีศักยภาพสูง

กิจกรรม

1. การฝึกอบรม (Training)

- การบรรยาย ให้ความรู้ สรุปลความหมาย ความสำคัญ และวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เข้ารับการพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- กิจกรรม PLC (Professional Learning Community) เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือข้อคิดเห็น เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง และการนำไปพัฒนา
- ใบงาน

2. การศึกษาดูงาน (Site Visit)

- ศึกษาดูงานการศึกษาโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการเป็นเลิศ (Best Practice)
- รับคำแนะนำจากบุคลากรที่มีประสบการณ์และผลงานที่เป็นที่ประจักษ์ เพื่อนำไปใช้ในพัฒนาวิธีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

3. การฝึกปฏิบัติงานจริง (Intern Training)

- มอบหมายงาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และสร้างนวัตกรรมมาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาของตนเองสถานศึกษาของตนเอง
- กิจกรรมการนำเสนอผลงานการเข้ารับการพัฒนาความรู้ การแลกเปลี่ยน และสรุปการเรียนรู้การฝึกปฏิบัติ

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินผลงานจากใบงาน
2. แบบบันทึกการเรียนรู้
3. การสังเกต

พูน บณู ทิโต ชีเว

ใบงานที่ 5

Module 5 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. สรุปและนิยามการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. นำเสนอแผนผังความคิดการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

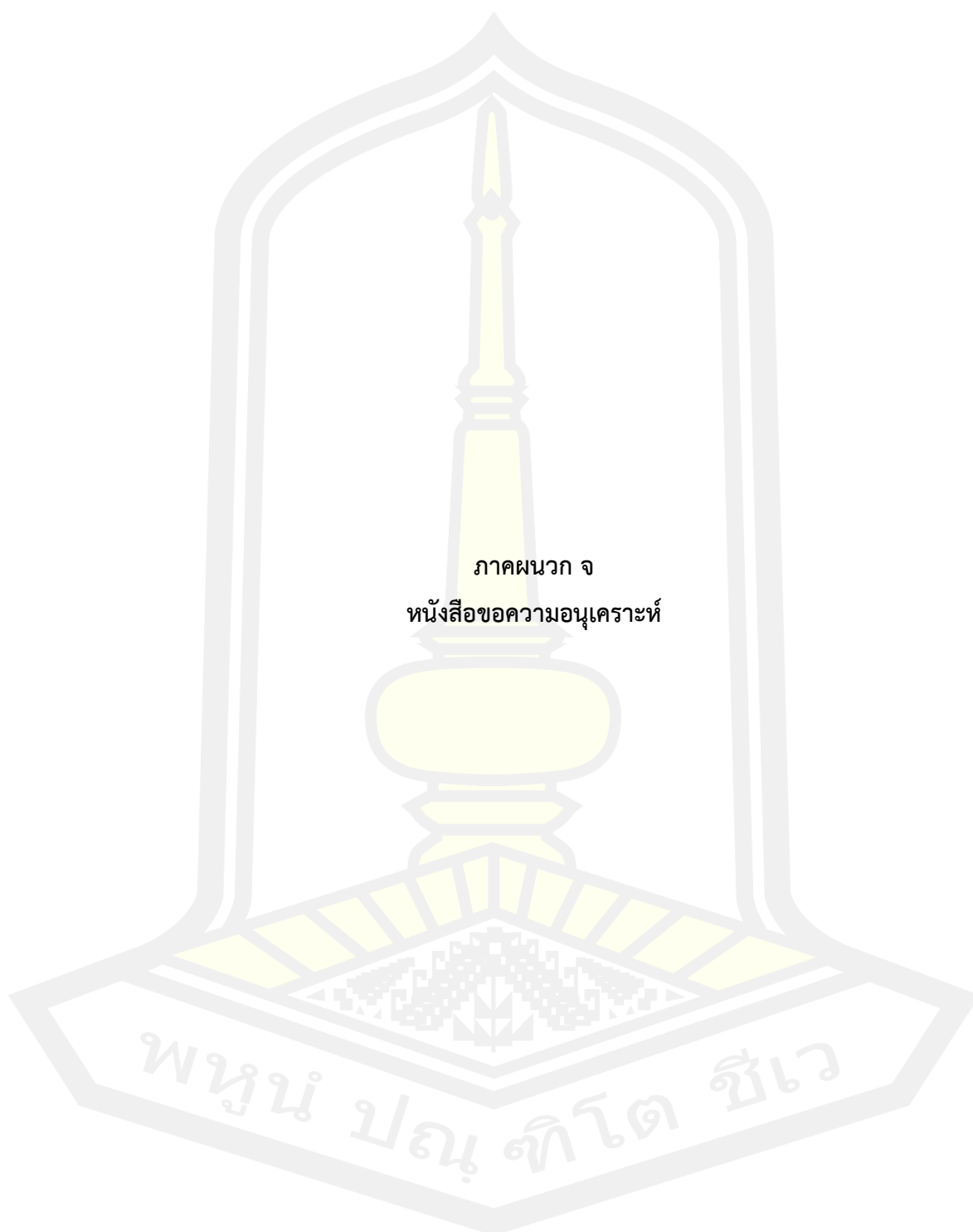
บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เรียนเพื่อการขับเคลื่อนหลักสูตร การจัดการเรียนรู้การวัด และประเมินผล*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม. (24564). *แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2565*. ม.ป.ท. : ม.ป.พ. (อัดสำเนา)

Lombardo, Michael M. and Eichinger, Robert W. (1996). *The Career Architect Development Planner*. Minneapolis: Lominger

ภาคผนวก จ
หนังสือขอความอนุเคราะห์

พหุณฺ์ ปณฺุ ทิโต สีเว

ที่ อว 0605.5(2)/ว2610

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

18 ตุลาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.โกศล ภูศรี

ด้วย นายภูกร วรวงศ์สิริ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ทงศักดิ์ จันทร์ศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0935589915

ม.นุ. จ. ๒๖.

ที่ อว 0605.5(2)/ว2610

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

18 ตุลาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.จิระภา ธรรมนำคิล

ด้วย นายภูวกร วรวงศ์สิริ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0935589915

มณู ทัช ๕๖

ที่ อว 0605.5(2)/ว2610

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

18 ตุลาคม 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.ชาญวิทย์ ชุมศรี

ด้วย นายภูวกร วรวงศ์สิริ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ กุสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0935589915

ที่ อว 0605.5(2)/ว2610

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

18 ตุลาคม 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.ราตรี เลิศหว่าทอง

ด้วย นายภูวกร วรวงศ์สิริ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0935589915

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ที่ อว 0605.5(2)/ว2610

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

18 ตุลาคม 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นายการณภาส ศิวะกรภูริหิรัญ

ด้วย นายภูวกร วรวงศ์สิริ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ กุลีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0935589915

ม.นุ. ๕๖

ที่ อว 0605.5(2) / ว2840

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

6 พฤศจิกายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ด้วย นายภูวกร วรวงศ์ศิริ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริลลิต เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นายภูวกร วรวงศ์ศิริ เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ กุศลอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0935589915

ม.นุ.ศ.บ.

ที่ อว 0605.5(2) / ว2840

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

6 พฤศจิกายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

ด้วย นายภูวกร วรวงศ์สิริ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นายภูวกร วรวงศ์สิริ เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้นำไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิสิต 0935589915

ม.นุ. ๕๖.

ที่ อว 0605.5(2) / ว2839

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

6 พฤศจิกายน 2565

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ด้วย นายภูวกร วรวงศ์ศิริ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริลือ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใคร่ขออนุมัติครุภัณฑ์จากท่านโปรดอนุญาตให้นายภูวกร วรวงศ์ศิริ ทำการทดลอง ใช้เครื่องมือเพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ มูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0935589915

ม.นุ.ศ.บ.

ที่ อว 0605.5(2) / ว2842

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

6 พฤศจิกายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนปิยะมหาราชาลัย

ด้วย นายภูวกร วรวงศ์สิริ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ กุสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0935589915

ม.นุ. ๕๖

ที่ อว 0605.5(2) / ว2842

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

6 พฤศจิกายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ที่สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองแวงวิทยากุล

ด้วย นายภูวกร วรางค์สิริ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นขอความอนุเคราะห์ที่สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ กุลีออน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0935589915

ที่ อว 0605.5(2) / ว2842

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

6 พฤศจิกายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอุเทนพัฒนา

ด้วย นายภูวกร วรวงศ์สิริ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ กุสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0935589915

ม.นุ. ๓๖

ที่ อว 0605.5(2)/ว20

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

4 มกราคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.ณัฐพล วรรณศรี

ด้วย นายภูวกร วรวงศ์สิริ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0935589915

ม.นุ. ๕๖

ที่ อว 0605.5(2)/ว20

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

4 มกราคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางภัทรวดี มีระหงษ์

ด้วย นายภูวกร วรวงศ์สิริ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาโปรแกรม ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0935589915

มหาสารคาม

ที่ อว 0605.5(2)/ว20

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

4 มกราคม 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางสาวทวีภรณ์ สุวรรณมาโจ

ด้วย นายภูวกร วรวงศ์ศิริ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0935589915

ม.นุ.ศ.บ.

ที่ อว 0605.5(2)/ว20

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

4 มกราคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางสาววันลา แวงตา

ด้วย นายภูวกร วรวงศ์สิริ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ กุสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0935589915

ม.อ. ส.ก. ๒๖.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2)/ว20 วันที่ 4 มกราคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน อาจารย์ ดร.อารีย์รัตน์ โนนสุวรรณ

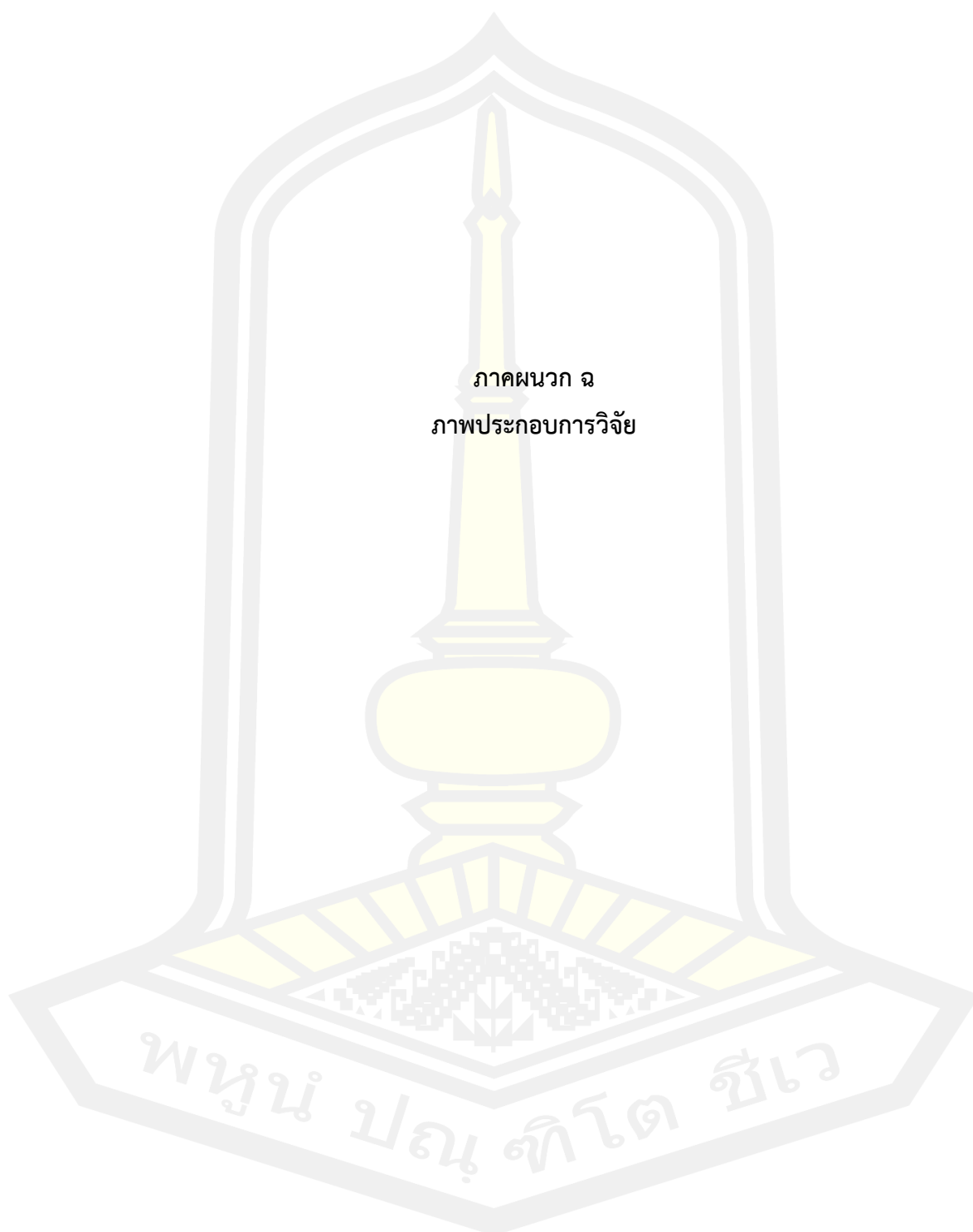
ด้วย นายภูวกร วรวงศ์ศิริ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มธษ ๕๖

ภาคผนวก ฉ
ภาพประกอบการวิจัย

พหุจน์ ปณฺ ทิโต สีเว

ภาพผู้วิจัยเก็บข้อมูลการวิจัยจากครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ระหว่างวันที่ 6-20 พฤศจิกายน 2565

ภาพผู้วิจัยสัมภาษณ์ขอข้อมูลการวิจัยจากโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติเป็นเลิศ
ระหว่างวันที่ 25-30 พฤศจิกายน 2565

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายภูวกร วรวงศ์สิริ
วันเกิด	26 พฤศจิกายน 2535
สถานที่เกิด	มุกดาหาร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	30/7 หมู่ 6 ตำบลธาตุพนม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม
ประวัติการศึกษา	2559 การศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2559 ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) แขนงวิชาไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2562 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2566 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการบริหารและ พัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูนุ ภณุ ทิโต ชีเว

